የጉምሩክ አዋጅ

DRAFT

ሰነ 2006

ማ ው ጫ

አንቀጽ		ገጽ

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1	አጭር ርዕስ	11
2	ትርጓሜ	11
3	የተፈፃሚነት ወሰን	17
4	ወደ ሀገር እንዳይገቡና ከሀገር እንዳይወጡ ስለተከለከሉ ወይም ገደብ ስለተደረገባቸው ዕቃዎች	17

ክፍል ሁለት
የጉምሩክ አሰራር መርሆች

5	ጠቅላላ	18
6	የስጋት ሥራ አመራር	18
7	በጉምሩክ አሰራር ተቀባይነት ያገኘ የዕቃ አያያዝ ወይም አጠቃቀም	19

ክፍል ሦስት
የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት
ምዕራፍ አንድ
የዕቃ ዲክላራሲዮን

8	ዲክላራሲዮን አቅራቢ	19
9	የዕቃ ዲክላራስዮን አቀራረብ	20
10	የዕቃ ዲክላራስዮን ደጋፊ ሰነዶች	20
11	ጊዜያዊ የዕቃ ዲክላራሲዮን እንዲቀርብ ስለመፍቀድ	21
12	የዕቃ ዲክላራሲዮን ስለሚቀርብባቸው ዕቃዎች	21
13	ስለ ዕቃ ዲክላራሲዮንተቀባይነት ማግኘት	22
14	ዲክላራሲዮንን ስለማሻሻል	22
15	ዲክላራሲዮን ስለመሰረዝ	23

ምዕራፍ ሁለት
የጉምሩክ ትራንዚት እና ማጓጓዣ በመቀየር ዕቃን የማጓጓዝ የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት

16	ጠቅላላ	23
17	የጉምሩክ ትራንዚት ዕቃ ዲክላራሲዮን	24
18	ጭነትን ስለማሸግና ተለይቶ እንዲታወቅ ስለማድረግ	25
19	ስለጉምሩክ ማሸጊያዎች	26

20	በጉዞ ወቅት ስለሚፈጸም ፎርማሊቲ	27
21	ስለጉምሩክ ትራንዚት መጠናቀቅ	27
22	ማጓጓዣ በመቀየር ዕቃን ስለማጓጓዝ	28

ምዕራፍ ሦስት

የእቃ አወጣጥ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት

23	ስለሰነድና ዕቃ ምርመራ	28
24	በዕቃዎች ላይ የመለያ ምልክት ስለማድረግ	29
25	ዕቃዎችን ስለመልቀቅ	29
26	በምትክነትና በማሚያነት ስለሚገቡ እቃዎች	30
27	ዕቃዎችን ለነፃ ዝውውር ስለመልቀቅ	30
28	ዕቃ ሳይደርስ የእቃ አወጣጥ ሥርዓትን ስለመፈጸም	31
29	ዕቃ ከተለቀቀ በኂላ የእቃ አወጣጥ ሥርዓትን ስለመፈጸም	31

ምዕራፍ አራት

ለመንገደኞች ተፈጻሚ ስለሚሆን የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት

30	በመንገደኞች ስለሚቀርብ የዕቃ ዲክላራሲዮን	32
31	በመንገደኞች የተያዙ ዕቃዎችን በመጋዘን ተከማችተው እንዲቆዩ ስለማድረግ	33
32	ከመንገደኛው ተለይቶ ስለሚጓጓዝ ሻንጣ	33
33	ለንግድ ዓላማ የማይውሉ ዕቃዎችና የግል መገልገያዎች	33
34	ስለተላላፊ መንገደኞች	34
35	ለመንገደኞች የሚሰጡ የጉምሩክ አገልግሎቶችን ስለሚመለከቱ መረጃዎች	34

ምዕራፍ አምስት

በፖስታ ስለሚገቡና ስለሚወጡ እቃዎች የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት

36	ስለጉምሩክ ቁጥጥር	35
37	ሪፖርት የማድረግ ግዴታ	35
38	የፖስታ ዕቃዎች ዲክላራሲዮን	35
39	ውክልና ስለመስጠት	36

ምዕራፍ ስድስት

በንግድ አገልግሎት ማጓጓዣዎች እና በጉዞ ዕቃዎች ክምችት ላይ ስለሚፈፀም የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት

40	የንግድ አገልግሎት ማጓጓዣን በጊዜያዊነት እንዲገባ ስለመፍቀድ	36
41	መለዋወጫዎችንና መሣሪያዎችን በጊዜያዊነት እንዲገቡ ስለመፍቀድ	37
42	የመድረሻ ድክላራሲዮን	37
43	የመውጫ የጉምሩክ ሥነሥርአት	37
44	በሚገባ አውሮፕላን ወይም ባቡር ላይ የተጫነ የጉዞ ዕቃዎች ክምችት	38
45	የጉዞ ዕቃ ክምችት አቅርቦት	38
46	የጉዞ ዕቃ ክምችትን በሌላ መንገድ አገልግሎት ላይ እንዲውል ስለማድረግ	39

ምዕራፍ ሰባት

የአስቸኳይ ጊዜ የዕርዳታ ዕቃዎች

47	የአስቸኳይ ጊዜ የእርዳታ ዕቃዎች	40
48	የአስቸኳይ ጊዜ የዕርዳታ ዕቃዎች ስለሚስተናገዱበት የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት	40
49	ከቀረጥና ታክስ ነጻ ስለማድረግ	41

ምዕራፍ ስምንት

የጉምሩክ መጋዘን ሥነ ሥርዓት

50	ዕቃዎችን ወደ ጉምሩክ መጋዘን ስለማስገባት	41
51	ዕቃዎች በጉምሩክ መጋዘን ውስጥ ስለሚቆዩበት ጊዜ	42
52	ዕቃዎች ከጉምሩክ መጋዘን ስለሚወጡበት ሁኔታ	43
53	በትርፍነት ስለተገኘ እቃ	43
54	በጉምሩክ መጋዘን ውስጥ ስለሚፈቀዱ ሥራዎች	44
55	ለናሙና ወጪ ስለሚደረጉ ዕቃዎች	44
56	በጉምሩክ መጋዘኖች ላይ ስለሚፈጸም የጉምሩክ ቁጥጥር	45
57	ዕቃዎችን ወደ መንግስት የጉምሩክ መጋዘን ስለማስተላለፍ	45
58	የመንግሥት የጉምሩክ መጋዘን መዝገብ	46
59	ስለመጋዘን ኪራይ	47
60	ዕቃዎች በጉምሩክ መጋዘን እያሉ የባለቤትነት መብት ስለማስተላለፍ	47
61	የተተው ዕቃዎችን ስለማስወገድ	48
62	የተወረሱ ዕቃዎችን ስለማስወገድ	48
63	የሽያጭ ሥርዓት	49
64	የሽያጭ ገቢና የመስወገጃ ወጪዎች	49

ምዕራፍ ዘጠኝ

የምርት ወይም የጥገና ሂደታቸውን አጠናቀው ወደ ውጭ ተመልሰው ስለሚላኩ ወይም ወደ ሀገር ውስጥ ተመልሰው ስለሚገቡ ዕቃዎች የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት

65	የምርት ወይም የጥገና ሂደታቸውን አጠናቀው ወደ ውጭ ለመላክ ወደ ሀገር ውስጥ ስለሚገቡ ዕቃዎች	50
66	የምርት ወይም የጥገና ሂደታቸውን አጠናቀው እንዲመለሱ ወደ ወጭ ሀገር ስለሚላኩ ዕቃዎች	50
67	የቀረጥና ታክስ ክፍያ	51

ምዕራፍ አሥር

ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎች በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ለሀገር ውስጥ ፍጆታ የምርት ሂደታቸውን እንዲያጠናቅቁ ስለሚደረግበት የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት

68	ሥነ ሥርዓቱ በጥቅም ላይ እንዲውል ስለመፍቀድ	52
69	የቀረጥና ታክሱ አከፋፈል	52
70	ሥነ ሥርዓቱ ስለሚቋረጥበት ሁኔታ	53

ምዕራፍ አሥራ አንድ

ዕቃዎች በጊዜያዊነት ወደ ሀገር ውስጥ ስለሚገቡበት ወይም ወደ ውጭ ሀገር ስለሚላኩበት እና ተመልሰው ስለሚገቡበት ወይም ስለሚላኩበት የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት

71	በጊዜያዊነት እቃዎችን ስለማስገባት	53
72	ዕቃዎች በጊዜያዊነት እንዲገቡ ስለማይፈቀድበት ሁኔታ	54
73	በጊዜያዊነት የገቡ ዕቃዎች አገር ውስጥ የሚቆዩበት ጊዜ	55
74	በጊዜያዊነት የገቡ ዕቃዎችን በከፊል ወይም ሙሉ በሙሉ ከቀረጥ ነፃ ስለማድረግ	55
75	በጊዜያዊነት ወጥተው የሚመለሱ ዕቃዎች	56
76	ተመልሰው ስለሚወጡና ተመልሰው ስለሚገቡ ዕቃዎች	56
77	ዕቃን በጊዜያዊነት የማስገባት ወይም የማስወጣትየጉምሩክ ሥነሥርአት ስለሚቋረጥበት ሁኔታ	56

ምዕራፍ አሥራ ሁለት

የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓትን በኤሌክትሮኒክ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት ስለማከናወን

78	ጠቅላላ	57

79 ተጠቃሚዎችን ስለመመዝገብ 57
80 መረጃዎችን በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ ስለመላክና ስለመቀበል 58
81 በኤሌክትሮኒክስ የሚላኩ መረጃዎችን ስለማረጋገጥ 58
82 የወረቀት ቦንድ ስለመጠቀም 59
83 የተጠቃሚነት መብትን ስለማገድና ምዝገባን ስለመሠረዝ 59

ምዕራፍ አስራ ሦስት

ቀለል ያለ የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት

84 ሥነ-ሥርዓቱ ስለሚፈቀድላቸው ሰዎች 60
85 ቀለል ያለ የዕቃ ዲክላራሲዮን አቀራረብ 60
86 ቀለል ያለ የዕቃ አወጣጥ ሥነ ሥርዓት 60
87 የ ቀረጥና ታክስ ዕዳዎችን በራስ ትመና ስለመወሰን 60
88 ኦዲትን መሠረት ያደረገ የጉምሩክ ቁጥጥር 61

ክፍል አራት
ስለጉምሩክ ቀረጥና ታክስ

ምዕራፍ አንድ
ቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ አተማመን

89 መርህ 61
90 የግብይት ዋጋ 62
91 የአንድ ዓይነት ዕቃዎች ዋጋ አወሳሰን 63
92 የተመሳሳይ ዕቃዎች ዋጋ አወሳሰን 64
93 ወደ ኋላ የማስላት ዘዴ 64
94 በወጪ ስሌት ላይ የተመሰረተ ዋጋ 65
95 ሚዛናዊ ዘዴን በመጠቀም ዋጋ መወሰን 66
96 በግብይት ዋጋ ላይ የሚጨመሩ ክፍያዎች 66
97 በግብይት ዋጋ ውስጥ የማይካተቱ ክፍያዎች 67
98 ከግብይት ዋጋ ላይ ስለሚቀነሱ ሂሳቦች 68
99 ተጨማሪ መግለጫና መረጃ ስለማቅረብ 68
100 የዋጋ አተማመን ዘዴዎች ተፈጻሚ የሚሆኑባቸው ሌሎች ሁኔታዎች 69
101 የገንዘብ ምንዛሪ 69

ምዕራፍ ሁለት

የታሪፍ አመዳደብ

102	መርህ	69
103	የዕቃዎች ታሪፍ አመዳደብን በተመለከተ አስገዳጅ መረጃዎች ስለመስጠት	70

ምዕራፍ ሶስት

የዕቃዎች የሥሪት አገር

104	የዕቃዎች ሥሪት አገር አወሳሰን	70
105	የዕቃዎች የሥሪት አገርን ለመወሰን ግምት ውስጥ የማይገቡ ሁኔታዎች	71
106	የሥሪት አገርን ለመወሰን የሚረዱ ሰነዶችን ስለማቅረብ	72
107	የእቃዎች የሥሪት አገር መግለጫ	72
108	የታሪፍ ቅናሽ ከሚሰጣቸው አገሮች የሚመጡ ዕቃዎች የሥሪት አገር አወሳሰን ድንጋጌዎች	72

ምዕራፍ አራት

ስለቀረጥ፣ ታክስ እና የአገልግሎት ክፍያዎች

109	ቀረጥና ታክስ የመክፈል ግዴታ	73
110	ቀረጥና ታክስ የመክፈል ኃላፊነት	73
111	የቀረጥና ታክስ ክፍያ ስለሚወሰንበትና ስለሚከፈልበት ጊዜ	73
112	በቅድሚያ የተሰጠ መረጃን መሰረት በማድረግ ቀረጥና ታክስ ስለመወሰን	74
113	ስህተት እንዲታረም ስለማድረግ	74
114	ክፍያ ስለሚፈጸምበት መንገድ	74
115	የአገልግሎት ክፍያዎች	74

ምዕራፍ አምስት

የቀረጥና ታክስ ክፍያን ለመሸፈን ስለሚሰጥ ዋስትና

116	ዋስትና ስለማቅረብ	75
117	ዋስትና የሚጠየቅባቸው ሁኔታዎች	75
118	የዋስትና ዓይነት	76
119	ዋስትናን የተመለከቱ መብትና ግዴታዎች	76
120	የዋስትና መጠን	77

ምዕራፍ ስድስት

ስለ ድህረ ዕቃ አወጣጥ ኦዲት፣ በልዩነት ስለሚፈለግ

ቀረጥና ታክስ እና ስለቀረጥና ታክስ ተመላሽ

121	የድህረ ዕቃ አወጣጥ ኦዲት	77
122	በልዩነት ስለሚፈለግ ቀረጥና ታክስ	78
123	በብልጫ የተከፈለ ቀረጥና ታክስ ተመላሽ ስለማድረግ	78
124	የዕቃ ዲክላራሲዮን ውድቅ በመደረጉ ምክንያት ተመላሽ ስለሚሆን የቀረጥና ታክስ ክፍያ	79
125	የጥራት ደረጃቸው በቀነሰ፣በተበላሹ፣ በተጎዱ እና ጉደለት በታየባቸው እቃዎች ምክንያት ተመላሽ ስለሚሆን ቀረጥና ታክስ	79
126	የቀረጥና ታክስ እዳን ቀሪ ስለማድረግ	80
127	በስህተት ተመላሽ ወይም ቀሪ የተደረገን ቀረጥና ታክስ ስለማስከፈል	80
128	ስለ ማቻቻል	80

ምዕራፍ ሰባት

የቀረጥና ታክስ ነፃ መብት

129	የቀረጥና ታክስ ነፃ መብት አሠጣጥ	80
130	ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት ወደሀገር ስለገባ ዕቃ	80

ክፍል አምስት

ከጉምሩክ ሥራ ጋር የተያያዙ ግዴታዎች

131	የአጓጓዥ ግዴታዎች	81
132	የጉምሩክ መጋዘን ባለፈቃድ ግዴታዎች	82
133	መረጃ የመስጠት ግዴታ	83
134	መረጃዎችን ይዞ ስለማቆየት	84
135	የመተባበር ግዴታ	84

ክፍል ስድስት

ስለጉምሩክ ቁጥጥርና ሕግን ስለማስከበር

ምዕራፍ አንድ

የጉምሩክ ቁጥጥር

136	የጉምሩክ ቁጥጥር ዓላማ	85
137	የጉምሩክ ቁጥጥር አፈፃፀም	85
138	በገቢ፣ በወጪና ተላላፊ ዕቃዎች ላይ ስለሚደረግ የጉምሩክ ቁጥጥር	85
139	የጉምሩክ የጠረፍ ቁጥጥር	86
140	የጉምሩክ ወደቦችና የመተላለፊያ መስመሮች	86
141	በጉምሩክ የቁጥጥር ሂደት የሚወሰዱ እርምጃዎች	86

ምዕራፍ ሁለት

ሕግን ስለማስከበር

142 የመፈተሽ ሥልጣን 87
143 ዕቃዎችንና መጓጓዣዎችን የመያዝ ሥልጣን 88
144 የፖስታ ዕቃን የመክፈትና የመመርመር ሥልጣን 89
145 የተያዙ ዕቃዎችንና ማጓጓዣዎችን በዋስትና ስለመልቀቅ 89
146 ሰነዶችን የመመርመርና የመያዝ ሥልጣን 90
147 ዕቃዎችንና ማጓጓዣዎችን ስለመውረስ 90
148 አስተዳደራዊ ቅጣት የመጣልና የማስፈጸም ሥልጣን 92
149 የጉምሩክ ወንጀልን የመመርመርና ክስ የመመስረት ሥልጣን 92
150 ክስ እንዳይመሠረት ስለሚሰጥ ውሳኔ 93
151 የኢትዮጵያ ፌደራል ፖሊስ ኮሚሽን ሥልጣንና ተግባር 93

ምዕራፍ ሦስት

ስለአቤቱታና ስለይግባኝ

152 የአቤቱታ አጣሪ የሥራ ክፍል ስለማቋቋም 94
153 የአቤቱታ አጣሪ የሥራ ክፍል ሥልጣንና ተግባር 94
154 የአቤቱታ አቀራረብና የውሳኔ አሰጣጥ ሥነ-ሥርዓት 95
155 ስለይግባኝ ሥነ-ሥርዓት 95

ክፍል ሰባት

የጉምሩክ ጥፋቶችና ቅጣቶች

ምዕራፍ አንድ

የጉምሩክ ጥፋቶችና አስተዳደራዊ ቅጣቶች

156 በወጪና ገቢ ዕቃዎች ላይ የተጣለ ገደን አለማክበር 96
157 ቀረጥና ታክስ እንዳይከፈል ወይም አንሶ እንዲከፈል ስለማድረግ 96
158 እሽጎችን ስለመፍታትና ምልክቶችን ስለማንሳት 97

159 ናሙናዎችን አለመመለስ 97

160 የአንጓዥ ግዴታዎችን ያለማክበር 97

161 የጉምሩክ መጋዘን ፈቃድ ግዴታዎችን አለማክበር 98

162 የጉምሩክ ትራንዚት ሥነ ሥርዓትን አለማክበር 98

163 ከቀረጥ ነፃ በገባ ዕቃ ያለአግባብ ስለመገልገል 98

164 በግዜያዊነት ወደ አገር የገባን ዕቃ ያለ አግባብ ስለመጠቀም 98

165 ሌሎች ጥፋቶች 99

ምዕራፍ ሁለት

የጉምሩክ ወንጀሎችና ቅጣቶች

166 የጉምሩክ ቁጥጥርን ስለማሰናከል 99

167 ሰነዶችና መለያዎች ወደ ሀሰተኛነት ስለመለወጥና አስመስሎ ስለመሥራት 99

168 የኮንትሮባንድ ወንጀል 100

169 የማጭበርበር ወንጀል 101

170 እሽጎችን በመፍታትና ምልክቶችን በማንሳት ስለሚፈጸም ወንጀል 101

171 የአንጓዥ ግዴታዎችን በመጣስ ስለሚፈጸም ወንጀል 101

172 የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓትን ያለአግባብ መጠቀም 102

173 በሕግ የሰውነት መብት በተሰጠው አካል ላይ ስለሚፈጸም ቅጣት 102

174 የማስረጃ ተቀባይነት 102

ክፍል ስምንት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

175 የጉምሩክ መጋዘኖች ስለሚቋቋሙበት ሁኔታ 102

176 የጉምሩክ መጋዘን ፈቃድ 103

177 የመረጃ ተደራሽነት 104

178	የጉምሩክ ቅፆችን ስለማሳተምና ማሰራጨት	105
179	የጉምሩክ ሹም መብት	105
180	ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን	105
181	ስለተሻሩ ሕጎችና ስለሌሎች ሕጎች ተፈጻሚነት	105
182	የመሸጋገሪያ ድንጋጌ	106
183	አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ	106

አዋጅ ቁጥር ..../2006

ስለጉምሩክ የወጣ አዋጅ

ዓለም አቀፍ የንግድ እንቅስቃሴ ከደረሰበት የዕድገት ደረጃ ጋር የሚጣጣምና በሀገራችን እያደገ የመጣውን የማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማት የሚደግፍ እንዲሁም ሕጋዊ ንግድና ኢንቨስትመንትን የሚያበረታታ ዘመናዊ የጉምሩክ ሕግ ማዕቀፍ ሥራ ላይ ማዋል በማስፈለጉ፤

ሀገሪቱ የፈረመቻቸው ዓለም አቀፋዊ፣ አህጉራዊና አካባቢያዊ የንግድ ስምምነቶች ወቅታዊ የጉምሩክ ሕግና የአሠራር ሥርዓት እንዲኖር የሚያስገድዱ በመሆናቸው፤

ኮንትሮባንድና ሌሎች የንግድ ማጭበርበር ወንጀሎች በሕጋዊ የንግድ እንቅስቃሴ፣ በሕዝብ ደህንነት፣ በመንግስት ገቢና በሌሎችም ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ እድገቶች ላይ የሚያስከትሉትንና ከጊዜ ወደ ጊዜ እየጨመረ የመጣውን አሉታዊ ተፅዕኖ ለመከላከል የተጠናከረ የሕግ ማስከበሪያ ስርዓት መዘርጋት በማስፈለጉ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የጉምሩክ አዋጅ ቁጥር ..../2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. <u>ትርጓሜ</u>

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፤

1/ "ዕቃ" ማለት ማናቸውም ተንቀሳቃሽ ንብረት ሲሆን ግዙፍነት የሌላቸው በሕግ እንደተንቀሳቃሽ ንብረት የሚታወቁትን ንብረቶች፣ ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ያላቸውን በአገልግሎት ላይ የዋሉ የተፈጥሮ ኃይልንና ሀብቶችን የሚያካትት ሲሆን ገንዘብን ይጨምራል፤

2/ "ጭነት" ማለት በማናቸውም የማጓጓዣ ዓይነት ወደ አገር የሚገባ ወይም ከአገር የሚወጣ ዕቃ ሲሆን የንግድ ማጓጓዣ የጉዞ ዕቃ ክምችትንና የመንገደኞች ሻንጣዎችን አይጨምርም፤

3/ "ቀረጥ" ማለት ይህን አዋጅና የዓለም አቀፍ የተዋሃደ የሸቀጦች አሰያየምና አመዳደብ ሥርዓትን ተከትሎ በወጣው የጉምሩክ የታሪፍ ደንብ መሠረት በገቢና ወጪ እቃዎች ላይ የሚጣልና የሚሰበሰብ ክፍያ ነው፤

4/ "ታክስ" ማለት ፀንተው በሥራ ላይ ባሉ የታክስ ሕጎች መሠረት በገቢና በወጪ ዕቃዎች ላይ እየተጣለ የሚሰበሰብ ክፍያ ነው፤

5/ "ዕቃ ወደ አገር ማስገባት" ማለት ማናቸውንም ገቢ ዕቃ ወደ ጉምሩክ ክልል ማምጣት ወይም እንዲገባ ማድረግ ነው፤

6/ "ዕቃ ወደ ውጭ አገር መላክ" ማለት ማናቸውንም ዕቃ ከጉምሩክ ክልል ማስወጣት ወይም እንዲወጣ ማድረግ ነው፤

7/ "የጉምሩክ ክልል" ማለት የኢትዮጵያ የግዛት ክልል ነው፤

8/ "የጉምሩክ ጣቢያ" ማለት በመግቢያና በመውጫ ወደብ ወይም በመተላለፊያ መንገድ ወይም በጉምሩክ ክልል የሚገኝ በገቢና በወጪ ዕቃዎች ላይ የጉምሩክ ቁጥጥርና ሥነ ሥርዓት የሚፈፀምበት እና ቀረጥና ታክስ የሚከፈልበት ሥፍራ ነው፤

9/ "የጉምሩክ መጋዘን" ማለት ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻን፣ ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘንን እና የመንግሥት የጉምሩክ መጋዘንን ይጨምራል፤

10/ "ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ" ማለት፣

ሀ) ገቢ ዕቃዎች የጉምሩክ ሥነ ስርዓት አፈጻጸም ተከናውኖባቸው እስከሚለቀቁ ወይም እንደሁኔታው ወደ ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን ወይም ወደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን እስኪዛወሩ፣ እና

ለ) ወጪ እና ተላላፊ እቃዎች አግባብነት ያለው የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት አፈጻጸም እስከሚከናወንባቸው ወይም እንደሁኔታው ወደ

ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን ወይም ወደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን እስከሚዛወሩ፣

በጉምሩክ ቁጥጥር ስር ሆነው የሚቆዩበት ዝግ ወይም ክፍት የእቃ ማከማቻ ሥፍራ ሲሆን፣ ደረቅ ወደብን ይጨምራል፤

11/ "ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን" ማለት ዕቃዎች ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልባቸውና የጉምሩክ ቁጥጥር እየተደረገባቸው የሚከማቹበት መጋዘን ሲሆን የቀረጥ ነፃ ዕቃ መሸጫ መደብሮችን እና ቦንድድ ፋብሪካዎችን ይጨምራል፤

12/ ‟ቦንድድ ፋብሪካ" ማለት የጉምሩክ ቁጥጥር እየተደረገበት ለምርት አገልግሎት ቀረጥና ታክስ ያልተከፈለባቸው ጥሬ ዕቃዎችንና ግብዓቶችን በመጠቀም ዕቃዎችን የሚያመርት ፋብሪካ ነው፤

13/ "የመንግሥት የጉምሩክ መጋዘን" ማለት የጉምሩክ ሕግን በመተላለፍ የተያዙ ወይም የተወረሱ እንዲሁም የተተው እቃዎች በሽያጭ ወይም በሌላ ሁኔታ እስከሚወገዱበት ጊዜ ድረስ በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ሆነው የሚከማቹበት መጋዘን ነው፤

14/ "የመጋዘን ኃላፊ" ማለት የጉምሩክ መጋዘንን የሚያስተዳድር ሰው ነው፤

15/ "ማጓጓዣ" ማለት በየብስ፣ በአየር ወይም በውሃ ላይ ሰውን ወይም ዕቃን የሚያጓጉዝ ማንኛውም የማጓጓዣ ዘዴ ሲሆን እንስሳትን፣ የኤሌክትሪክ መስመሮችንና የፈሳሽ ማስተላለፊያዎችን ይጨምራል፤

16/ "አጓጓዥ" ማለት ዕቃን በማጓጓዝ ላይ ያለ ወይም የማጓጓዣውን እንቅስቃሴ የመምራትና የመቆጣጠር ኃላፊነት ያለበት ሰው ነው፤

17/ "የመተላለፊያ መሥመር" ማለት በጉምሩክ ቁጥጥር ስር ያሉ ገቢና ወጪ ዕቃዎች እንዲጓጓዙበት በባለሥልጣኑ የተወሰነ ማናቸውም መንገድ ነው፤

18/ "የጉምሩክ አስተላላፊ" ማለት □ህን አዋጅ ለማስ□ጸም በወ□ □ንብ መሠረት የጉምሩክ አስተላላፊነት □ቃድ የተሰጠው ሰው ሲሆን የጉምሩክ ሥነ ሥርዓትን ለማስ□ጸም የሚክስችል የሙክ ብቃት ማረጋገጫ በባለሥል□ኑ የተሰጠውን የዲክላራሲዮን አቅራቢ ሠራተኛ □ጨምራል፤

19/ "ማጓጓዣ በመቀየር ዕቃን ማጓጓዝ" ማለት ዕቃን ጭኖ ወደ ጉምሩክ ወደብ ከገባ ማጓጓዣ ዕቃውን ከዚያው ወደብ ጭኖ ከሀገር ወደሚወጣ ሌላ ማጓጓዣ በጉምሩክ ቁጥጥር ስር ሆኖ የሚተላለፍበት የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ነው፤

20/ "የዕቃ ዲክላራሲዮን" ማለት ወደ አገር የሚገቡ፣ ወደ ውጭ አገር የሚላኩ ወይም ተላላፊ ዕቃዎች ላይ ተፈጻሚ የሚሆነው የጉምሩክ ሥነ ሥርዓትና ለአፈጻጸሙ ባለሥልጣኑ የሚጠይቃቸውን ዝርዝሮች

አስመልክቶ በዲክላራሲዮን አቅራቢ በዚህ አዋጅ በተደነገገው መሠረት የሚሰጥ መግለጫ ነው፤

21/ "የዲክላራሲዮን አቅራቢ" ማለት የዕቃ ዲክላራሲዮን የሚያቀርብ ወይም የዕቃ ዲክላራሲዮን በስሙ የሚቀርብለት ማንኛውም ሰው ነው፤

22/ "የጉምሩክ ሥነሥርዓት"" ማለት የጉምሩክ ሕግን ለማክበር በሚመለከታቸው ሰዎችና በባለሥልጣኑ የሚከናወኑ የጉምሩክ ሂደቶችን ያጠቃልላል፤

23/ "የኤሌክትሮኒክ ፊርማ" ማለት የኤሌክትሮኒክ መዝገቦች ወይም ሰነዶች ትክክለኛ መሆናቸውን የሚያረጋግጥ በዚህ ሕግ ወይም ተጠቃሚው በገባው ስምምነት ላይ በተቀመጡ መመዘኛዎች መሰረት ለተመዘገቡ ተጠቃሚዎች የሚፈቀድ በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ የሚሰጥ ማረጋገጫ ነው፤

24/ "ለንግድ ዓላማ የማይውል ዕቃ" ማለት ጠቅላላ ዋጋው ወይም ብዛቱ በሚኒስቴሩ መመሪያ ከተወሰነው መጠን የማይበልጥ ሆኖ ለአስመጪው ወይም ለባለይዞታው ወይም ለቤተሰቡ የግል መገልገያ ወይም ፍጆታ የሚውል ዕቃ ወይም የስጦታ ቁሳቁስ ነው፤

25/ "ሰነድ" ማለት የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት አ□ፃፀምን ለማከናወን በአካል ወ□ም በኤሌክትሮኒክስ መንገድ የሚቀርብ ማናቸውም ሰነድ ነው፤

26/ "የዋጋ ሰነድ" ማለት በአምራች ወይም በአቅራቢ የተሰጠ ስለዕቃ ዋጋ የሚገልፅ ሰነድ ነው፤

27/ "አንድ ዓይነት ዕቃዎች" ማለት በአካላዊ ባህሪያቸው፣ በጥራታቸውና በተፈላጊነታቸው አንድ የሆኑና በአንድ አገር የተመረቱ ዕቃዎች ናቸው፤

28/ "ተመሳሳይ ዕቃዎች" ማለት በሁሉም አንፃር ባይመሳሰሉም ተመሳሳይ ባህሪ ያላቸው፣ ከተመሳሳይ ማቴሪያል የተመረቱ፣ ተመሳሳይ ተግባር ማከናወን የሚችሉና ተመሳሳይ የገበያ ተፈላጊነት ያላቸው ዕቃዎች ሲሆኑ ጥራታቸው፣ በአንድ አገር የተመረቱ መሆናቸው፣ ተፈላጊነታቸውና የንግድ ምልክታቸው ስለተመሳሳይነታቸው ከግምት ውስጥ ይገባል፤

29/ "ዕቃ ማስወገድ" ማለት ማናቸውንም ዕቃ በሽያጭ፣ በስጦታ ወይም በሌላ መንገድ ማስተላለፍ ወይም በማቃጠል ወይም በሌላ መንገድ እንዲወድም ማድረግ ነው፤

30/ "የተከለከለ ዕቃ" ማለት በኢትዮጵያ ሕግ ወይም ኢትዮጵያ ባፀደቀቻቸው አለም አቀፍ ስምምነቶች መሰረት ወደ አገር እንዳይገባ፣ ከአገር እንዳይወጣ ወይም እንዳይተላለፍ የተከለከለ ማንኛውም ዕቃ ነው፤

31/ "ገደብ የተደረገበት ዕቃ" ማለት በሕግ በተደነገገ ሥነ ሥርዓት መሠረት ሥልጣን ባለው አካል በተሰጠ ፈቃድ ካልሆነ በስተቀር ወደ አገር እንዳይገባ ወይም ከአገር እንዳይወጣ ወይም እንዳይተላለፍ ገደብ የተደረገበት ዕቃ ነው፤

32/ "የጭነት መግለጫ" ማለት የ□ቃ ላኪን፣ ተቀባይን፣ ምልክትን፣ □ሸግ ቁጥርን፣ ዓይነትን፣ ብዛትን፣ ክብደትን፣ የጭነት ዴክላራሲዮን ቁጥርንና የመሳሰሉትን ዝርዝሮች የሚያመለክት ሰነድ ነው፡፡

33/ "ማካካሻ ምርት" ማለት የምርት ሂደቱ በሀገር ውስጥ ተጠናቆ እንዲወጣ ወይም የምርት ሂደቱ በውጭ ሀገር ተጠናቆ ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገባና ለነጻ ዝውውር እንዲለቀቅ በተፈቀዱ አሰራሮች መሰረት የተመረት፣ ወይም ጥገና የተደረገበት ምርት ነው፤

34/ "የስሪት አገር የምስክር ወረቀት" ማለት አንድ ዕቃ ስለተመረተበት አገር ትክክለኛነት በተመረተበት አገር ሥልጣን ባለው አካል የሚሰጥ የማረጋገጫ ሰነድ ነው፤

35/ "የሥሪት አገር አወሳሰን ድንጋጌዎች" ማለት በዓለም አቀፍ፣ በአካባቢያዊ ወይም በሁለትዮሽ የንግድ ስምምነቶች መሠረት ዕቃዎች የተሠሩበትን አገር ለመወሰን የተዘረጋ የአሰራር ሥርዓትና መመዘኛ ነው፤

36/ "ኮንቴይነር" ማለት ዕቃን ለመያዝ የተሰራ፣ ለተደጋጋሚ አገልግሎት የሚውልና በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆነ የመጓጓዣ ዓይነት ዕቃን በቀላሉ ለማጓጓዝ እንዲቻል ተደርጎ በልዩ ሁኔታ የተዘጋጀ ዝርግ፣ ክፍት ወይም ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ዝግ የሆነ የዕቃ መያዣ ነው፤

37/ "የጉምሩክ ትራንዚት" ማለት ዕቃዎች በጉምሩክ ቁጥጥር ስር ሆነው ከአንድ የጉምሩክ ጣቢያ ወደ ሌላ የጉምሩክ ጣቢያ የሚተላለፍበት የጉምሩክ ሥነሥርዓት ነው፡፡

38/ "የጉምሩክ ቁጥጥር" ማለት የጉምሩክ ሕግ መከበሩን ለማረጋገጥ በባለሥልጣኑ የሚወሰድ ማናቸውም እርምጃ ነው፤

39/ "የጉምሩክ ሕግ" ማለት ይህንን አዋጅ፣ በዚህ አዋጅ መሠረት የወጡ ደንቦችንና መመሪያዎችን እና ባለሥልጣኑ የሚያስፈጽማቸውን ሌሎች ሕጎች ያጠቃልላል፤

40/ "የጉምሩክ ወደብ" ማለት ለጉምሩክ ሕግ አፈፃፀም ሲባል የገቢ፣ የወጪ ወይም ተላላፊ ወይም ማጓጓዣ ቀይረው የሚወጡ ዕቃዎች የሚራገፉበት፣ የሚቆዩበትና የሚጫኑበት በባለሥልጣኑ የሚወሰን ማናቸውም ስፍራ ሲሆን ደረቅ ወደብና በባለስልጣኑ የሚወሰኑ ሌሎች ቦታዎችን ይጨምራል፤

41/ "የዕቃ ምርመራ" ማለት የዕቃውን የስሪት ሀገር፣ የመጣበትን ሃገር፣ ባህሪ፣ ሁኔታ፣ አይነት፣ ብዛት፣ ዋጋና የታሪፍ አመዳደብ በዕቃ ዴክላራሲዮን ቅጽ ውስጥ በቀረበው ዝርዝር መሠረት የተሟላ መሆኑን ለማረጋገጥ በጉምሩክ ሹም የሚፈፀም አካላዊ ምርመራ ሲሆን፣ በመንገደኞች የሻንጣ ዴክላራሲዮን መሠረት የሚደረግ የዕቃ ምርመራን ይጨምራል፤

42/ "የቀረጥ ነፃ ዕቃ መሸጫ መደብር" ማለት ከማንኛውም ቀረጥና ታክስ ክፍያ ነፃ የሆነ ዕቃ ለዓለም አቀፍ መንገደኞችና ለሌሎች የቀረጥ ነፃ ባለመብቶች የሚሸጥበት በዓለም አቀፍ አየር ማረፊያዎች ወይም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በሌሎች ቦታዎች በባለሥልጣኑ ፈቃድ በተሰጣቸው ሰዎች የሚቋቋም መደብር ነው፤

43/ "የጉምሩክ ማቋረጫ" ማለት ሰውንና ማጓጓዣን እንዲሁም የገቢ፣ የወጪና ተላላፊ ዕቃዎችን ለማስገባት፣ ለማስወጣትና ለማሸጋገር የተፈቀደ የድንበር መስመር ሲሆን ዓለም አቀፋዊ የድንበር ትራፊክ እንቅስቃሴ የሚፈፀምባቸውን ሥፍራዎች ይጨምራል፤

44/ "የጉምሩክ የጠረፍ መስመር" ማለት ከኢትዮጵያ የጉምሩክ ድንበር መስመር ወደ ውስጥ እስከ 15 ኪሎ ሜትር ገባ ብሎ የሚገኝ ሥፍራ ነው፤

45/ "የሥጋት ሥራ አመራር" ማለት ወደ ጉምሩክ ክልል በሚገቡ፣ በሚወጡና በሚተላለፉ እቃዎች ላይ አገልግሎት አሰጣጡንና የቁጥጥር ሥርዓቱን ሚዛናዊ ባደረገ ሁኔታ በሚቀመጡ መስፈርቶች መሠረት የተለያየ የሥጋት ደረጃ በማውጣት የሚከናወን የአሠራር ሥርዓት ነው፤

46/ "ዕቃን መልቀቅ" ማለት በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ያለ ዕቃ ለተገለፀለት ዓላማ እንዲውል የሚለቀቅበት ሥርዓት ነው፤

47/ "የጉምሩክ ሹም" ማለት የጉምሩክ ሥራን በኃላፊነት እንዲያከናውን የተመደበ ኃላፊ ወይም ሰራተኛ ሲሆን የምርመራ ሹምን ይጨምራል፤

48/ "መያዝ" ማለት የጉምሩክ ሕግን ከማስከበር ጋር በተያያዘ ዕቃን ወይም ሰነድን በቁጥጥር ስር ማድረግ ነው፤

49/ "በሕጋዊ ዕቃ ከለላነት መጠቀም" ማለት የጉምሩክ ዲክላራሲዮን ከቀረበበት ዕቃ ጋር በዓይነት፣ በመጠን፣ በብዛት፣ በዋጋ ወይም በሥሪት አገር ልዩነት ያለውን ዕቃ የመቀላቀል ድርጊት ነው፤

50/ "መንገደኛ" ማለት፣

ሀ) መደበኛ መኖሪያው በኢትዮጵያ ውስጥ ያልሆነና ወደ አገር የሚገባ ወይም ከሀገር የሚወጣ፣ ወይም

ለ) መደበኛ መኖሪያው በኢትዮጵያ ውስጥ ሆኖ ከሀገር የሚወጣ ወይም ወደ ሀገር የሚመለስ፣

ሰው ነው፤

51/ "የተተወ ዕቃ ማለት" የዕቃው ባለቤት በሕግ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ የጉምሩክ ሥነሥረአትን አጠናቆ ያልተረከበው ዕቃ ነው፤

52/ "የግል መገልገያ" ማለት ጠቅላላ ዋጋው ወይም ብዛቱ በሚኒስቴሩ መመሪያ ከተወሰነው መጠን የማይበልጥ ሆኖ መንገደኛ የሚይዘው ዕቃ ነው፤

53/ "የጉምሩክ ወንጀል" ማለት ከመደበኛ ሥራው ጋር በተያያዘ የጉምሩክ ሹም ከሚፈፅመው ጥፋት ውጪ በማናቸውም ሰው የሚፈፀሙ በዚህ አዋጅ ክፍል ሰባት ምዕራፍ ሁለት የተዘረዘሩት ጥፋቶች ናቸው።

54/ "ሚኒስቴር" ማለት የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ነው፤

55/ "ባለሥልጣን" ማለት የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን ነው፤

56/ "ሰው" ማለት የተ□ጥሮ ሰው ወ□ም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤

57/ ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለፀው አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

3. <u>የተፈፃሚነት ወሰን</u>

1/ ይህ አዋጅ በመላው የኢትዮጵያ የግዛት ወሰን ውስጥ ተፈፃሚ ይሆናል።

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ይህ አዋጅ ወደ ጉምሩክ ክልል በሚገቡ፣ ከጉምሩክ ክልል በሚወጡ፣ በጉምሩክ ክልል በሚተላለፉና የጉምሩክ ቁጥጥር በሚደረግባቸው ዕቃዎች እንዲሁም ከጉምሩክ ሥነ ሥርዓት አፈጻጸም ጋር በተያያዘ መብት በተሰጣቸውና ግዴታ በተጣለባቸው ሰዎች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

4. <u>ወደ ሀገር እንዳይገቡና ከሀገር እንዳይወጡ ስለተከለከሉ ወይም ገደብ ስለተደረገባቸው ዕቃዎች</u>

1/ ማንኛውም ሰው የተከለከሉ ዕቃዎችን ወደ ሀገር ማስገባት፣ ከሀገር ማስወጣት ወይም ማስተላለፍ አይችልም።

2/ ማንኛውም ሰው ገደብ የተደረገባቸውን ዕቃዎች የተጣለው ገደብ የሚጠይቃቸውን መሥፈርቶች ካላሟላ በስተቀር ወደ ሀገር ማስገባት፣ ከሀገር ማስወጣት ወይም ማስተላለፍ አይችልም፡፡

ክፍል ሁለት

የጉምሩክ አሰራር መርሆዎች

5. ጠቅላላ

የጉምሩክ አሰራር፣

1/ አስመጪዎችና ላኪዎች በራሳቸው አነሳሽነት የዕቃዎችን ዋጋ እንዲሁም የቀረጥና ታክስ ስሌት መግለጫ በማቅረብ ራሳቸው ወስነው ቀረጥና ታክስ የሚከፍሉበትን ስርዓት ማጐልበት፣

2/ የሥጋት ሥራ አመራር መርህን በተከተለ ሁኔታ ለተቀላጠፈ የንግድ እንቅስቃሴ ምቹ ሁኔታን ለመፍጠር እንዲሁም ለተገልጋዩ ሕብረተሰብ ፍትሐዊ፣ ፈጣን፣ ተገማች እና አመኔታን ያተረፈ የጉምሩክ አገልግሎት በመስጠትና የጉምሩክ ቁጥጥር በማካሄድ ረገድ የግልጽነትና የተጠያቂነት አሰራርን ማስፈን፣

3/ የአምራች ኢንዱስትሪን እና የኢኮኖሚ ልማትን መደገፍ፣

4/ ለተገልጋዮች ግልጽ መረጃን መስጠት እንዲሁም በዓለም ዓቀፍ ደረጃ ተቀባይነት ያገኘ የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ መስፈርትን የተከተለና ከሚመለከታቸው ወገኖች ጋር በመደጋገፍና በመመካከር የተደራጀ መረጃ መሰብሰብ፣ መተንተን፣ መጠቀምና መጠበቅ፣ እና

5/ ሕግ አክባሪነትን በማበረታታት ሕገ ወጥነትን መከላከል፣

የሚያስችል መሆን አለበት፡፡

6. የስጋት ስራ አመራር

1/ በባለስልጣኑ የሚሰጥ የጉምሩክ አገልግሎት እና የሚከናወን የቁጥጥር ስርዓት በመረጃ በተደገፈ መመዘኛ የገቢ፣ የወጪ እና የተላላፊ እቃዎችን የስጋት ደረጃ በመለየት የአገልግሎት አሰጣጥን እና የቁጥጥር ስርዓቱን ሚዛናዊነት ጠብቆ የሚከናወን ይሆናል::

2/ የዕቃ አወጣጥን፣ ቁጥጥርን፣ የሕግ ተገዥነትን እንዲሁም አገልግሎት አሰጣጥን አስመልክቶ በባለስልጣኑ የሚከናወኑ ተግባራት እና ባለስልጣኑ የሚወስናቸው ውሳኔዎች የስጋት ስራ አመራርን መሰረት ያደረጉ ይሆናሉ::

3/ ባለስልጣኑ የስጋት ስራ አመራርን መሰረት በማድረግ በተሰጠ አገልግሎት ላይ የታዩ የሕግ ጥሰቶችን በመለየት ተገቢውን እርምጃ ለመውሰድ ኦዲትን እና ሌሎች የቁጥጥር ስልቶችን መሠረት ያደረገ ቁጥጥር ተግባራዊ እንዲደረግ ሊወስን ይችላል::

4/ ባለስልጣኑ የገቢ፣ የወጪና ተላላፊ እቃዎችን በሚመለከት የሚኖር የስጋት ደረጃን የሚወስን መመሪያ ያወጣል።

7. <u>በጉምሩክ አሰራር ተቀባይነት ያገኘ የዕቃ አያያዝ ወይም አጠቃቀም</u>

1/ በዕቃው ባህሪ፣ ብዛት፣ የሥሪት ሀገር፣ በመድረሻ ሥፍራው ወይም በአላላክ ሁኔታው ላይ ልዩነት ሳይደረግ በዚህ አዋጅ መሠረት በተቀመጡ መስፈርቶች በጉምሩክ አሰራር ተቀባይነት ያገኘ የዕቃ አያያዝ ወይም የአጠቃቀም ሥርዓት ተግባራዊ ይደረጋል።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው የዕቃ አያያዝ ወይም አጠቃቀም ከሕዝብ ሞራል አጠባበቅ፣ ከሰዎች፣ ከእንስሳት ወይም ከዕፅዋት ጤንነትና ሕይወት አጠባበቅ፣ ከታሪካዊና ባህላዊ ቅርሶች አጠባበቅ ወይም በሌላ ሕግ ከተፈቀደ የዕቃዎች አያያዝ ወይም አጠቃቀም ጋር የሚቃረን ከሆነ በሥራ ላይ አይውልም።

<u>ክፍል ሦስት</u>
<u>የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት</u>

<u>ምዕራፍ አንድ</u>
<u>የዕቃ ዲክላራሲዮን</u>

8. <u>ዲክላራሲዮን አቅራቢ</u>

1/ በዕቃው ላይ የማዘዝ መብት ያለው ማንኛውም ሰው ዲክላራሲዮን አቅራቢ የመሆን እንዲሁም በጉምሩክ አስተላላፊ የመወከል መብት ይኖረዋል።

2/ ዲክላራሲዮን አቅራቢው በዕቃው ዲክላራሲዮን ውስጥ ለሰፈሩት ዝርዝሮች መሟላትና ትክክለኛነት እንዲሁም ለቀረጥና ታክስ ክፍያው ተጠያቂነት ይኖርበታል፡፡

3/ የዕቃ ዲክላራሲዮን አቅራቢው የዕቃውን ዲክላራሲዮን ከማቅረቡ በፊት በባለሥልጣኑ በሚወጣ መመሪያ የሚወሰነውን ሁኔታ ተከትሎ ዕቃውን ለመመርመርና ናሙና ለመውሰድ ይፈቀድለታል፡፡

4/ የተወሰደ ናሙና ለሚመለከተው ጭነት በቀረበው የዕቃ ዲክላራሲዮን ውስጥ እስከተካተተ ድረስ የተለየ የዕቃ ዲክላራሲዮን እንዲቀርብበት አይደረግም፡፡

9. <u>የዕቃ ዲክላራስዮን አቀራረብ</u>

1/ የዕቃ ዲክላራሲዮን በቃል፣ በአካል እንቅስቃሴ፣ በፅሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክስ መንገድ ሊቀርብ ይችላል፡፡

2/ በፅሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ የሚቀርብ ዲክላራሲዮን ለዚሁ ተብሎ በባለሥልጣኑ በተዘጋጀ ቅጽ መሞላት፣ መፈረምና ለጉምሩክ ፎርማሊቲ አስፈላጊ የሆኑ ዝርዝሮችን ብቻ መያዝ አለበት፡፡

10. <u>የዕቃ ዲክላራስዮን ደጋፊ ሰነዶች</u>

1/ በጽሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክስ መንገድ የዕቃ ዲክላራስዮን በሚቀርብበት ጊዜ አስፈላጊነቱ በባለሥልጣኑ የሚወሰን ሆኖ፣ የሚከተሉት ደጋፊ ሰነዶች ዋና ቅጂዎቻቸው ወይም የኤሌክትሮኒክስ ቅጂ በአባሪነት መቅረብ አለባቸው፤

ሀ) የማጓጓዣ ሰነድ፤

ለ) የዋጋ ሰነድ፤

ሐ) የባንክ ፈቃድ፤

መ) የዕቃ ዝርዝር መግለጫ ሰነድ፤

ሠ) የስሪት አገር የምስክር ወረቀት፤ እና

ረ) ከጉምሩክ ሕግ መከበር ጋር ተክክዥነት ክላቸው ሁኔታ□ች መሟላታቸውን ለማረጋገጥ ባለስልጣኑ በመመሪያ የሚወስናቸው ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶች፡፡

2/ ባለስልጣኑ በቂ ምክንያት ሲቀርብለት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተዘረዘሩትን ደጋፊ ሰነዶች ቅጂ ብቻ ሊቀበል ይችላል፡፡

3/ ወደ ውጭ ሀገር ለሚላክ ዕቃ የሚጠየቀው የማጓጓዣ ሰነድ ዕቃውን ከኢትዮጵያ መውጫ እስከሆነው የጉምሩክ ወደብ ድረስ ለማጓጓዝ የወጣውን ወጪ የሚያሳይ የሀገር ውስጥ ማጓጓዣ ሰነድ ነው፡፡

4/ በአባሪነት የሚቀርቡ ሰነዶችን በበቂ ምክንያት በወቅቱ ማቅረብ ባልተቻለ ጊዜ ባለስልጣኑ ተገቢውን ዋስትና በመጠየቅ ሰነዶቹ በባለሥልጣኑ በሚወጣ መመሪያ በሚወሰን ጊዜ ውስጥ እንዲቀርቡ በመፍቀድ አገልግሎቱን ሊሰጥ ይችላል፡፡

5/ የዕቃ ዲክላራሲዮን ተቀባይነት ካገኘበት ቀን ጀምሮ ከዲክላራሲዮኑ ጋር አባሪ ሆነው የቀረቡ ሰነዶችና ዲክላራሲዮኑ እንደ አንድ የማይነጣጠል ሕጋዊ ሰነድ ሆነው ያገለግላሉ፡፡

6/ ባለስልጣኑ በውጭ አገር ቋንቋ የቀረበ ደጋፊ ሰነድ በሕጋዊ ተርጓሚ ወደ አማርኛ ወይም ወደ እንግሊዘኛ ተተርጉሞ እንዲቀርብ ሊያዝ ይችላል፡፡

11. ጊዜያዊ የዕቃ ዲክላራሲዮን እንዲቀርብ ስለመፍቀድ

1/ የዕቃ ዲክላራሲዮን አቅራቢ በባለሥልጣኑ ተቀባይነት ባለው ምክንያት የዕቃ ዲክላራሲዮኑን ለመሙላት የሚያስችል የተሟላ መረጃ ከሌለውና ያለው መረጃም የጉምሩክ ቀረጡን ለመወሰን የሚያስችል ከሆነ የተሟላውን የዕቃ ዲክላራሲዮን በተወሰነ የጊዜ ገደብ ውስጥ ለማቅረብ የዋስትና ግዴታ እንዲገባ በማድረግ ጊዜያዊ የዕቃ ዲክላራሲዮን እንዲያቀርብ ይፈቀድለታል፡፡

2/ ጊዜያዊ የእቃ ዲክላራሲዮን እንዲቀርብ ባለሥልጣኑ ሲፈቅድ የቀረጥና ታክስ አወሳሰኑ የተሟላና ትክክለኛ ዲክላራሲዮን መጀመሪያውኑ ቀርቦ ቢሆን ኖሮ ከሚኖረው አፈጻጸም የተለየ አይሆንም፡፡

3/ ባለስልጣኑ የዚህን አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ በሚገባ ለማስፈጸም የሚያስፈልገውን መመሪያ ያወጣል፡፡

12. የዕቃ ዲክላራሲዮን ስለሚቀርብባቸው ዕቃዎች

1/ በሌሎች ሕጐች የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም ወደ ሀገር የሚገባ፣ ወደ ውጭ ሀገር የሚላክ ወይም ተላላፊ ዕቃ የዕቃ ዲክላራሲዮን ይቀርብበታል፡፡

2/ የዕቃ ዲክላራሲዮን የቀረበበት ማናቸውም እቃ፣

ሀ) ለሀገር ውስጥ ፍጆታ የመጣ ነው ተብሎ የተመዘገበ ከሆነ ቀረጥና ታክስ የሚከፈልበት ወይም ከቀረጥና ታክስ ነፃ የተደረገ መሆኑ

ወይም በወጪ ንግድ የቀረጥ ማበረታቻ ሥርአት መሠረት ወደ አገር የገባ መሆኑ፣

ለ) ወደ ውጭ ሀገር የሚላክ ነው ተብሎ የተመዘገበ ከሆነ በሄደበት ሀገር የሚቀር ወይም በጊዜያዊነት ከሀገር ወጥቶ ተመልሶ ወደ ሀገር የሚገባ መሆኑ፣

ሐ) ወደ ሀገር ውስጥ ገብቶ እሴት ጨምሮ ተመልሶ የሚወጣ ከሆነ የቀረጥ ተመላሽ የሚጠየቅበት መሆኑ፣

መ) ወደ ውጭ ሀገር ተልኮ እሴት ጨምሮ ተመልሶ የሚገባ ከሆነ ለአገር ውስጥ ፍጆታ የሚውል መሆኑ ወይም የቀረጥ ተመላሽ የሚጠየቅበት መሆኑ፣ ወይም

ሠ) በጊዜያዊነት ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት ወደ አገር የሚገባ መሆኑ፣

ተለይቶ መመልከት አለበት፡፡

3/ ባለሥልጣኑ ዕቃዎች በባህሪያቸው ወይም በሚሰጡት አገልግሎት ተለይተው በፅሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክስ መንገድ ዲክላራሲዮን ሳይቀርብ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት እንዲፈጸምባቸው በመመሪያ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

13. ስለዕቃ ዲክላራሲዮን ተቀባይነት ማግኘት

1/ የዕቃ ዲክላራሲዮን ተቀባይነት የሚያገኘው ዲክላራሲዮኑ እና በዚህ አዋጅ አንቀጽ 10 ንዑስ አንቀጽ (1) የተዘረዘሩት ደጋፊ ሰነዶች ተሟልተው በጉምሩክ የመረጃ ሥርዓት ውስጥ ከተመዘገቡ በኋላ ትክክለኛነታቸው በባለሥልጣኑ ሲረጋገጥ ነው፡፡

2/ የዕቃ ዲክላራሲዮንን ትክክለኛ መሆን የማረጋገጥ ስራ ዲክላራሲዮኑ ከቀረበ በኋላ ወዲያውኑ መከናወን አለበት፡፡

3/ የእቃ ዲክላራሲዮንን ወይም ደጋፊ ሰነድን ያልተሟላ ወይም ጉድለት ያለበት የሚያደርግ ማንኛውም ግድፈት ዲክላራሲዮኑ ከመመዝገቡ በፊት በዲክላራሲዮን አቅራቢው መታረም አለበት፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) የተደነገገው ቢኖርም ዲክላራሲዮኑ ከተመዘገበ በኋላ ለማጭበርበር በማሰብ ወይም በከባድ ቸልተኝነት የተፈጸመ ግድፈት በዚህ አዋጅ መሠረት የሚያስቀጣ ይሆናል፡፡

5/ ባለሥልጣኑ የቀረበለትን የዕቃ ዲክላራሲዮን ያልተቀበለው ከሆነ ምክንያቱን በፅሑፍ ለዲክላራሲዮን አቅራቢው መግለጽ አለበት፡፡

14. <u>ዲክላራሲዮን ስለማሻሻል</u>

1/ የዕቃ ዲክላራሲዮን ከተመዘገበ በኋላ ዲክላራሲዮን አቅራቢው በዲክላራሲዮኑ ውስጥ ከተዘረዘሩት መግለጫዎች መካከል አንዱን ወይም ከዚያ በላይ የሆኑትን ሊያሻሽል ይችላል፡፡ ሆኖም የሚደረገው ማሻሻያ አስቀድሞ መግለጫ ለተሰጠባቸው ዕቃዎች ካልሆነ በስተቀር በሌሎች ዕቃዎች ላይ ዲክላራሲዮኑ ተፈፃሚነት እንዲኖረው የሚያደርግ አይሆንም፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም ባለስልጣኑ ሰነዶቹን ወይም ዕቃዎቹን እንደሚፈትሽ ለዲክላራሲዮን አቅራቢው ካስታወቀው ወይም በቀረበው የጉምሩክ ዲክላራሲዮን ውስጥ የሰፈሩት ዝርዝሮች ትክክለኛ አለመሆናቸውን ካረጋገጠ በኋላ በቂ በሆነ ምክንያት ላይ ተመሥርቶ ባለሥልጣኑ ካልፈቀደ በስተቀር ማሻሻያ ማድረግ አይፈቀድም፡፡

15. <u>ዲክላራሲዮንን ስለመሠረዝ</u>

1/ ዲክላራሲዮን አቅራቢው የዕቃ ዲክላራሲዮን ከተመዘገበበት ወይም የክፍያ ማስታወቂያ ከተዘጋጀበት ቀን አንስቶ እስከ 5 የሥራ ቀናት ድረስ ቀጣይ የጉምሩክ ሥነሥርአት ካልጀመረ ዲክላራሲዮኑ እንዲሰረዝ ሊደረግ ይችላል፡፡

2/ የዕቃ ዲክላራሲዮን የቀረበው በዚህ አዋጅ ከተደነገገው ወይም ከጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ውጪ መሆኑ እና ክፍያ ያለመፈፀሙ ከተረጋገጠ ዲክላራሲዮን አቅራቢው በሚያቀርበው ጥያቄ መሰረት ሊሰረዝ ይችላል፡፡

3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ድንጋጌ ቢኖርም ዕቃው ከተለቀቀ በኋላ የሚቀርብ የዲክላራሲዮን ይሰረዝልኝ ጥያቄ ተቀባይነት አይኖረውም፡፡

4/ ባለሥልጣኑ በቂ ምክንያት ሲኖረው ቀረጥና ታክሱ ከመከፈሉ በፊት ዲክላራሲዮን እንዲሰረዝ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የዕቃ ዲክላራሲዮን እንዲሰረዝ መፍቀድ ዲክላራሲዮን አቅራቢው በዚህ አዋጅ መሠረት ሊፈጸምበት የሚችልን ቅጣት አያስቀርም፡፡

<u>ምዕራፍ ሁለት</u>

<u>የጉምሩክ ትራንዚት እና ማጓጓዣ በመቀየር ዕቃን የማጓጓዝ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት</u>

16. <u>ጠቅላላ</u>

1/ ባለሥልጣኑ ዕቃዎች በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ሆነው በጉምሩክ ክልል ውስጥ፣

ሀ) ከመግቢያ የጉምሩክ ጣቢያ ወደ መዉጫ የጉምሩክ ጣቢያ፣

ለ) ከመግቢያ የጉምሩክ ጣቢያ አገር ውስጥ ወደሚገኝ የጉምሩክ ጣቢያ፣

ሐ) በአገር ውስጥ ከሚገኝ የጉምሩክ ጣቢያ ወደ መውጫ የጉምሩክ ጣቢያ፣ ወይም

መ) በአገር ውስጥ ከሚገኝ የጉምሩክ ጣቢያ አገር ውስጥ ወደሚገኝ ሌላ የጉምሩክ ጣቢያ፣

እንዲጓጓዙ ይፈቅዳል፡፡

2/ በባለሥልጣኑ የተቀመጡ ቅድመ ሁኔታዎች እስከተሟሉና የሚያስፈልገው ዋስትና እስከቀረበ ድረስ በጉምሩክ ትራንዚት የሚጓጓዝ ዕቃ ቀረጥና ታክስ አይከፈልበትም፡፡

3/ የጉምሩክ ትራንዚት ዕቃዎች በባለሥልጣኑ የተቀመጡ ቅድመ ሁኔታዎች ተከብረውና ደኅንነታቸው ተጠብቆ ወደ ጉምሩክ መዳረሻ ጣቢያ ስለመድረሳቸው ዲክላራሲዮን አቅራቢውና አጓጓዡ በጋራና በተናጠል ኃላፊነት አለባቸው፡፡

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም፣ ባለሥልጣኑ በመመሪያ የወሰናቸው ቅድመ ሁኔታዎች የተሟሉ መሆናቸውን በማረጋገጥ፣

ሀ) የዕቃ ተቀባይ ዕቃውን ወደ ጉምሩክ መዳረሻ ጣቢያ ማቅረብ ሳያስፈልገው በቀጥታ ወደ ራሱ የሥራ ቦታ መጥቶለት እንዲረከብ፣ ወይም

ለ) የዕቃ ላኪ ዕቃውን ወደ መነሻ የጉምሩክ ጣቢያ ማቅረብ ሳያስፈልገው ከራሱ የሥራ ቦታ በቀጥታ መላክ እንዲችል፣

ፈቃድ ሊሰጥ ይችላል፡፡

17. <u>የጉምሩክ ትራንዚት ዕቃ ዲክላራሲዮን</u>

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12(1) የተደነገገው ቢኖርም ማንኛውም ተፈላጊ ዝርዝሮችን በግልጽ ያካተተ የንግድ ወይም የማጓጓዣ ሰነድ እንደ ጉምሩክ ትራንዚት ዕቃ ዲክላራሲዮን ገላጭ ክፍል ሆኖ ተቀባይነት ሊያገኝ ይችላል፡፡ በዚህ አይነት ተቀባይነት ማግኘቱም በሰነዱ ላይ መገለጽ አለበት፡፡

18. <u>ጭነትን ስለማሸግና ተለይቶ እንዲታወቅ ስለማድረግ</u>

1/ የጉምሩክ መዳረሻ ጣቢያው ጭነቱን ለይቶ ለማወቅና ያልተፈቀደ ጣልቃ ገብነት ተፈጽሞበት ከሆነም ይህንኑ ለይቶ ማወቅ እንዲችል የመነሻ ጉምሩክ ጣቢያው አስፈላጊውን የጥንቃቄ እርምጃ ሁሉ መውሰድ አለበት፡፡

2/ የጉምሩክ ማሸጊያ የሚያስፈልገው ጭነት በማጓጓዣ የተወሰነ ክፍል ውስጥ ተደርጎ የሚጓጓዝ ሲሆንና የማጓጓዣ ክፍሉ አሠራርና ይዘት፣

ሀ) የጉምሩክ ማሸጊያ በቀላሉና በአግባቡ ሊደረግበት የሚያስችል ከሆነ፣

ለ) የመነካካት ምልክት ሳይታይበት ወይም ማሸጊያው ሳይወገድ ዕቃ ወደ ማጓጓዣው የተወሰነ ክፍል ለማስገባት ወይም ከማጓጓዣው የተወሰነ ክፍል ለማውጣት የማያስችል ከሆነ፣

ሐ) ዕቃን ለመሰወር የሚያስችል ድብቅ ክፍል የሌለው ከሆነ፣ እና

መ) ዕቃን መያዝ የሚችሉ ክፍሎቹ ሁሉ ለጉምሩክ ቁጥጥር ተደራሽነት እንዲኖራቸው የሚያደርግ ከሆነ፣

የጉምሩክ ማሸጊያው በማጓጓዣ ክፍሉ በራሱ ላይ መደረግ አለበት፡፡

3/ የማጓጓዣ የተወሰነ ክፍል ለጉምሩክ ትራንዚት ደኅንነት ምቹ መሆን ወይም አለመሆን በባለሥልጣኑ ሊወሰን ይችላል፡፡

4/ ተያይዘው የቀረቡት ሰነዶች ዕቃውን በማያሻማ ሁኔታ ለመለየት የሚያስችሉ እስከሆነ፣ እና

ሀ) በጉምሩክ ጣቢያው ሥጋትን ከመቀነስ አንፃር አስፈላጊ ነው ተብሎ ካልተወሰነ፣

ለ) አጠቃላይ የጉምሩክ ትራንዚት ለማፋጠን የሚያግዝ ካልሆነ፣ ወይም

ሐ) የዓለም አቀፍ ስምምት የሚያስገድድ ካልሆነ፣

በስተቀር ዕቃው በጉምሩክ ማሸጊያ ሳይታሸግ ወይም በጉምሩክ ማሠሪያ ሳይታሰር እንዲጓጓዝ ማድረግ ይቻላል፡፡

5/ ጭነቱ በጉምሩክ ማሸጊያ ታሽጎ መጓጓዝ የሚገባው ሆኖ ሳለ ነገር ግን የማጓጓዣው የተወሰነ ክፍል በአግባቡ ሊታሸግ የማይችል ከሆነ፣ ዕቃውን በሚገባ ለመለየትና ያልተፈቀደ ጣልቃ ገብነት ቢኖር በቀላሉ ለማወቅ፣

ሀ) የዕቃው ሙሉ ምርመራ መደረግና ውጤቱም በጉምሩክ ትራንዚት ሰነዱ ላይ መመዝገብ፣

ለ) እያንዳንዱ የዕቃ እሽግ በጉምሩክ ማሸጊያ ወይም ማሠሪያ መታሸግ ወይም መታሰር፣

ሐ) በናሙና፣ ፕላን፣ ንድፍ፣ ፎቶግራፍ ወይም ተመሳሳይ ዘዴ የተደገፈ የዕቃው ትክክለኛ መግለጫ ከጉምሩክ ትራንዚት ሰነዱ ጋር መያያዝ፣

መ) ዕቃው የሚጓጓዝበት የማያወላውል የጉዞ መስመርና የመድረሻ ጊዜ ገደብ መወሰን፣ ወይም

ሠ) እቃው በጉምሩክ ታጅቦ እንዲጓጓዝ መደረግ፣

አለበት፡፡

6/ ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) ፊደል ተራ (መ) መሠረት የሚወስነው የጊዜ ገደብ የጉምሩክ ትራንዚቱን ለመፈጸም የሚያስችል በቂ ጊዜ መሆን አለበት፡፡ የጊዜ ገደቡም በዲክላራሲዮን አቅራቢው ወይም በአጓጓዡ ሲጠየቅና ተቀባይነት ያለው ምክንያት መኖሩ በባለሥልጣኑ ሲታመን ሊራዘም ይችላል፡፡

7/ ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) ፊደል ተራ (መ) ወይም (ሠ) መሠረት ዕቃው የሚጓጓዝበትን የማያወላውል የጉዞ መስመር እንዲከተል ወይም በጉምሩክ ታጅቦ እንዲጓጓዝ ሊወስን የሚችለው እንደዚህ ዓይነቱ እርምጃ ለጉምሩክ ቁጥጥር አማራጭ የሌለው ሆኖ ሲገኝ ብቻ ነው፡፡

8/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የማጓጓዣ የተወሰነ ክፍል መታሸግ አያስፈልገውም ብሎ መወሰን የሚችለው ባለሥልጣኑ ብቻ ይሆናል፡፡

19. <u>ስለጉምሩክ ማሸጊያዎች</u>

1/ ለጉምሩክ ትራንዚት አገልግሎት የሚውሉ የጉምሩክ ማሸጊያዎችና ማሰሪያዎች በባለሥልጣኑ መመሪያ የተወሰኑ ዝርዝር መስፈርቶችን ማሟላት ይኖርባቸዋል፡፡

2/ በውጭ ሀገር ጉምሩክ አማካይነት የተደረጉ የጉምሩክ ማሸጊያዎችና መለያ ምልክቶች፣

ሀ) በቂ አይደሉም ካልተባሉ፣

ለ) አስተማማኝ ካልሆኑ፣ ወይም

ሐ) ባለሥልጣኑ ዕቃውን ለመመርመር ካልወሰነ፣

በስተቀር ለጉምሩክ ትራንዚት አፈጻጸም ተቀባይነት ይኖራቸዋል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት ተቀባይነት ያገኙ የውጭ ሀገር የጉምሩክ ማሸጊያዎችና ማሰሪያዎች ባለሥልጣኑ እንደሚጠቀማቸው የጉምሩክ ማሸጊያዎችና ማሰሪያዎች ተመሣሣይ የሕግ ጥበቃ ይደረግላቸዋል፡፡

20. <u>በጉዞ ወቅት ስለሚፈጸም ሥነሥርአት</u>

1/ በቅድሚያ ፈቃድ መገኘት አለበት ተብሎ በባለሥልጣኑ ካልተወሰነ በስተቀር በመዳረሻ የጉምሩክ ጣቢያ ላይ የሚደረግ ለውጥ አስቀድሞ ማስታወቅ ሳያስፈልግ ተቀባይነት ይኖረዋል፡፡

2/ የጉምሩክ ማሸጊያ ወይም ማሰሪያ እንዲወገድ እስካልተደረገ ወይም እስካልተነካካ ድረስ ባለሥልጣኑን ማስፈቀድ ሳያስፈልግ ዕቃን ከአንድ ማጓጓዣ ወደ ሌላ ማጓጓዣ ማዛወር ይቻላል፡፡

3/ በጉምሩክ ትራንዚት ላይ ያለውን ዕቃ ለይቶ ለማወቅ የሚቻል እስከሆነና ሌሎች የጉምሩክ ፎርማሊቲዎች እስከተሟሉ ድረስ ሌሎች ዕቃዎች በተጫኑበት የማጓጓዣ የተወሰነ ክፍል ውስጥ ተጭኖ እንዲጓጓዝ ባለሥልጣኑ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

4/ በጉምሩክ ትራንዚት አፈጻጸሙ ላይ በቀጥታ ተጽዕኖ የሚያመጣ አደጋ ወይም ያልተጠበቀ ሁኔታ ሲከሰት ዲክላራሲዮን አቅራቢው ወይም አጓጓዡ ወዲያውኑ በአቅራቢያው ለሚገኘው የጉምሩክ ጣቢያ ወይም አግባብ ላለው ሌላ የመንግስት አካል ሪፖርት ማድረግ አለበት፡፡

21. <u>ስለጉምሩክ ትራንዚት መጠናቀቅ</u>

1/ የጉምሩክ ትራንዚት አፈጻጸምን ለማጠናቀቅ ዕቃዎቹ ምንም ለውጥ ሳይደረግባቸውና አገልግሎት ላይ ሳይውሉ፣ የጉምሩክ ማሸጊያው፣ ማሰሪያው ወይም መለያ ምልክቱ ሳይነካካ ከሚመለከተው የዕቃ ዲክላራሲዮን ጋር ለመዳረሻ የጉምሩክ ጣቢያው በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ መቅረብ አለባቸው፡፡

2/ የመዳረሻ የጉምሩክ ጣቢያው ዕቃዎቹ በቁጥጥሩ ሥር እንደገቡ ወዲያውኑ ሁሉም ቅደመሁኔታዎች መሟላታቸውን በማረጋገጥ የጉምሩክ ትራንዚት አፈጻጸሙን ለማጠናቀቅ ሁኔታውን ማመቻቸት አለበት፡፡

3/ ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ በሚዘረዘሩ ምክንያቶች ካልሆነ በስተቀር በጉምሩክ ትራንዚት የሚጓጓዙ ዕቃዎች በባለስልጣኑ በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ መዳረሻ የጉምሩክ ጣቢያው ዘንድ ያልደረሱ ከሆነ በዋስትና የተያዘው ገንዘብ ለመንግስት ገቢ ይደረጋል፡፡

22. <u>ማጓጓዣ በመቀየር ዕቃን ስለማጓጓዝ</u>

1/ በአስመጪው፣ በአጓጓዡ፣ ወይም በጉምሩክ ሥነሥርዓት አስፈፃሚው ጥያቄ ዕቃ ከአንድ ማጓጓዣ ወደ ሌላ ማጓጓዣ በመቀየር ሊጓጓዝ ይችላል፡፡

2/ ማንኛውም ተፈላጊ ዝርዝሮችን የያዘ የንግድ ወይም የማጓጓዣ ሰነድ ለዚህ አንቀጽ ተፈጻሚነት እንደ ዕቃ ዲክላራሲዮን ተቆጥሮ ተቀባይነት ይኖረዋል፡፡

3/ ባለሥልጣኑ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ማጓጓዣ በመቀየር የሚጓጓዘውን ዕቃ ከሀገር በሚወጣ ጊዜ ለመለየትና ያልተፈቀደ ጣልቃ ገብነትን ወዲያውኑ ለማጋለጥ የሚያስችል የጥንቃቄ እርምጃ ዕቃው በሚገባበት ወቅት ሊወስድ ይችላል፡፡

4/ ባለሥልጣኑ ማጓጓዣ በመቀየር የሚጓጓዝ ዕቃ ከሀገር የሚወጣበትን በቂ የሆነ የጊዜ ገደብ ሊወስን ይችላል፡፡

5/ ማጓጓዣ በመቀየር የሚጓጓዝ ዕቃ ቀረጥና ታክስ አይከፈልበትም፡፡

<u>ምዕራፍ ሦስት</u>

<u>የእቃ አወጣጥ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት</u>

23. <u>ስለሰነድና ዕቃ ምርመራ</u>

1/ ባለሥል□ኑ የሚለቀቁ □ቃዎች በተመዘገበ ዲክላራሲዮን የተሸፈኑ መሆናቸውን ለማረጋገጥ እቃዎቹን መመርመርና የምርመራና ትንተና ናሙናዎችን ለመውሰድ ይችላል፡፡

2/ ዕቃዎቹ በሚመረመሩበት ወይም ናሙናዎች በሚወሰዱበት ወቅት ዲክላራሲዮን አቅራቢው በሥፍራው የመገኘት መብት ይኖረዋል፤ ሆኖም ዲክላራሲዮን አቅራቢው በሥፍራው ካልተገኘ የመጋዘኑ ኃላፊ ባለበት ባለስልጣኑ ዕቃ የመመርመር ወይም ናሙና የመውሰድ ተግባሩን ያከናውናል፡፡

3/ ዕቃዎቹ ወደሚፈተሹበት ወይም ናሙናዎቹ ወደ ሚወሰዱበት ሥፍራ ለማጓጓዝ፣ ናሙናዎችን ለመውሰድ እና ለምርመራ የሚያስፈልገው ወጪ እንዲሁም ማናቸውም ከዚህ ሥራ ጋር የተያያዘ ወጪ የዲክላራሲዮን አቅራቢው ኃላፊነት ይሆናል፡፡

4/ በጉምሩክ ሕግ መሰረት ለተወሰዱ ናሙናዎች ባለስልጣኑ ለዲክላራሲዮን አቅራቢው የካሳ ክፍያ የመፈፀም ኃላፊነት የለበትም፡፡

5/ ምርመራ የተደረገባቸው ዕቃዎች በዕቃ ዲክላራሲዮን ከተሸፈኑት ዕቃዎች ውስጥ ከፊል ብቻ ከሆኑ፣ የምርመራው ውጤት በዚያ ዲክላራሲዮን ለተሸፈኑት ዕቃዎች ሁሉ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

6/ ዲክላራሲዮን አቅራቢው የተደረገው ከፊል ምርመራ የቀሩትን ዕቃዎች በተመለከተ ተቀባይነት እንደሌለው ካሰበ በዕቃዎቹ ላይ ተጨማሪ ምርመራ እንዲደረግ ሊጠይቅ ይችላል፡፡ ለተጨማሪው የምርመራና የትንተና ሥራ የሚያስፈልገውን ወጪ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ይሸፍናል፡፡

7/ የዕቃ ዲክላራሲዮኑ ማጣራት የማይከናወንበት ከሆነ፣ የጉምሩክ ፎርማሊቲው ዲክላራሲዮኑ ላይ በተገለፀው ዝርዝር መሠረት ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

8/ ባለስልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ የተመለከቱ ሁኔታዎችን የሚያሟሉ ዕቃዎች ቅድሚያ ተሰጥቷቸው የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት እንዲፈፀምባቸው ሊደረግ ይችላል፡፡

24. <u>በዕቃዎች ላይ የመለያ ምልክት ስለማድረግ</u>

1/ ለዕቃው በቀረበው ዲክላራሲዮን የተገለጸውን የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ለማስፈፀም ዕቃውን ለይቶ ማወቅ አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ ባለሥልጣኑ በዕቃው ላይ መለያ ምልክት ሊያደርግ ይችላል፡፡

2/ በባለሥልጣኑ በሚወጣ መመሪያ በሚወሰነው መሠረት ከአቅም በላይ የሆነ ምክንያት የማጓጓዣውን ወይም የዕቃውን ደህንነት ለመጠበቅ ሲባል የምልክቶቹን መወገድ አስፈላጊ ካላደረጋቸው በስተቀር በዕቃው ወይም

በማጓጓዣው ላይ የተለጠፉ ምልክቶች ሊወገዱ ወይም ሊነሱ የሚችሉት በባለሥልጣኑ ወይም በባለሥልጣኑ በተፈቀደለት ሰው ብቻ ይሆናል፡፡

25. <u>*ዕቃዎችን ስለመልቀቅ*</u>

1/ ዲክላራሲዮን የቀረበላቸው ዕቃዎች በባለሥልጣኑ የሚደረግ ምርመራ ሲያበቃ ወይም ባለሥልጣኑ እንደማይመረምራቸው ሲወስን፣

ሀ) የተከለከሉ ካልሆኑ ወይም ከዕቃዎቹ ጋር በተያያዘ የተፈፀመ ወንጀል ከሌለ፣

ለ) ዕቃዎች የተመደቡበት አግባብነት ያለው የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ከተሟላ፣

ሐ) ገደብ የተደረገባቸው ዕቃዎችን በሚመለከት አግባብ ባለው ሕግ መሠረት ከሚመለከተው አካል የተሰጠ ፈቃድ ከቀረበ፣ እና

መ) መከፈል የሚገባው ቀረጥና ታክስ ከተከፈለ ወይም ዋስትና ከቀረበ፣

ወዲያውኑ መለቀቅ አለባቸው፡፡

2/ ባለሥልጣኑ ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት አስመጪው በዕቃዎቹ ላይ ሊከፈል የሚገባውን ቀረጥና ታክስ በተወሰነ ጊዜ ውስጥ ለመክፈል ዋስትና ሰጥቶ እንዲለቀቁ ሊያደርግ ይችላል፡፡ ሆኖም በዚህ ዓይነት ለቀረጥና ታክስ ክፍያ የሚሰጠው ጊዜ ከ12 ወራት በላይ ሊሆን አይችልም፡፡

3/ ቀረጥና ታክስ ለመወሰን ናሙናዎች ተወስደው የቴክኒክ ሰነዶችና የባለሙያ አስተያየት የሚያስፈልግ በሚሆንበት ጊዜ የምርመራው ውጤት ከመታወቁ በፊት ባለሥልጣኑ ዋስትና እንዲቀርብ በማድረግ ዕቃውን መልቀቅ ይችላል፡፡

4/ የተለየ ሁኔታ ከሌለ በስተቀር በአንድ ዲክላራሲዮን የሚሸፈኑ እቃዎች መለቀቅ ያለባቸው በአንድ ላይ ነው፡፡

26. <u>በምትክነትና በማሟያነት ስለሚገቡ እቃዎች</u>

1/ ለአገር ውስጥ ፍጆታ ሲባል ወደ ሀገር ውስጥ የገባ እቃ በስህተት ወይም በብልሽት ለታለመለት ዓላማ መዋል ካለመቻል ወይም የተሟላ ካለመሆን የተነሳ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ተመልሶ እንዲወጣ በአስመጪው ጥያቄ ከቀረበ እቃው ከአገር እንዲወጣ ተደርጎ በምትክነት የሚመጣው

ተመሳሳይ ዕቃ ተጨማሪ ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት ወደአገር እንዲገባ ሊፈቀድለት ይችላል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም በምትክነት የሚመጣው ተመሳሳይ ዕቃ ወደ አገር ከመግባቱ በፊት በስህተት ወይም በብልሽት ለታለመለት አላማ ሊውል ያልቻለውን ወይም ያልተሟላውን ዕቃ ከአገር እንዲወጣ ማድረግ የማይቻል መሆኑን ባለስልጣኑ ሲያምንበት ዕቃው በተወሰነ ጊዜ ከአገር እንዲወጣ ለማድረግ አስመጪው ዋስትና እንዲያቀርብ በማድረግ ወይም ዕቃው ለአገልግሎት የማይውል ከሆነ አስመጪው ዕቃውን ለባስልጣኑ እንዲያስረክብ በማድረግ የሚመጣው ተመሳሳይ ዕቃ ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት በምትክነት ወደ አገር እንዲገባ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

3/ ለሀገር ውስጥ ፍጆታ ሲባል ወደ አገር የገባው ዕቃ በዲክላራሲዮኑ ላይ ከተገለፀው መጠን ጋር ሲነፃፀር ጉድለት ያለበት መሆኑ በበቂ ማስረጃ ሲረጋገጥ ባለስልጣኑ የቀረው ዕቃ ተሟልቶ እንዲገባ ወይም ባልገባው ዕቃ ላይ የተከፈለ ቀረጥና ታክስ ተመላሽ እንዲደረግ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

27. ዕቃዎችን ለነፃ ዝውውር ስለመልቀቅ

1/ በሕግ በሌላ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር ማንኛውም ዕቃ ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት ለነፃ ዝውውር አይለቀቅም፡፡

2/ የጉምሩክ ፎርማሊቲ ተከናውኖ ለነፃ ዝውውር የተለቀቀ ማናቸውም የገቢ ዕቃ አገር ውስጥ እንደተመረተ ዕቃ ይቆጠራል፡፡

3/ ለነፃ ዝውውር የተለቀቀ ዕቃ እንደ አገር ውስጥ ዕቃ የሚታይበትን ሁኔታ በሚከተሉት ምክንያቶች ሊያጣ ይችላል፤

ሀ) ዕቃዎቹ ከተለቀቁ በኂላ ለነፃ ዝውውር የተለቀቀበት የዕቃ ዲክላራሲዮን ሕጋዊነቱን ካጣ፤

ለ) ወደ ውጪ የሚላክ ምርት ለማምረት በጥሬ ዕቃነት የገባና በቀረጥ ተመላሽ ወይም በቫውቸር ስርዓት የሚስተናገድ ሲሆን፤

ሐ) የተበላሸ ወይም ጥራቱን ያልጠበቀ በመሆኑ ምክንያት በተገባው ውል መሰረት ተመልሶ ከአገር እንዲወጣ የሚደረግ ሲሆን፤ ወይም

መ) ዕቃው ተመልሶ ሲወጣ ወይም በባለስልጣኑ ለተፈቀደ አገልግሎት ብቻ ሲውልና ቀረጥና ታክስ ተመላሽ የሚደረግበት ሲሆን፡፡

28. ዕቃ ሳይደርስ የዕቃ አወጣጥ ሥርዓትን ስለመፈጸም

1/ አስመጪው ወይም ወኪሉ ዕቃው ከመድረሱ በፊት የዕቃ ዲክላራሲዮን እና አባሪ ሰነዶችን በማቅረብ አስቀድመው እንዲመረመሩለት እና የዕቃ መልቀቂያ እንዲሰጠው ሊጠይቅ ይችላል፡፡

2/ ባለስልጣኑ ዕቃዎች ከመድረሳቸው በፊት የቀረበለትን የዕቃ ዲክላራሲዮን እና ደጋፊ ሰነዶች ከመረመረ በኃላ ዕቃው እንደደረሰ እንዲወጣ የሚያስችል መልቀቂያ ሊሰጥ ይችላል፡፡

29. <u>ዕቃ ከተለቀቀ በኋላ የእቃ አወጣጥ ሥርዓትን ስለመፈጸም</u>

ባለሥልጣኑ የዕቃ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ዕቃው ከተለቀቀ በኋላ የዕቃ አወጣጥ የጉምሩክ ሥነሥርአት ሊያጠናቀቅ እንደሚችል ካመነበትና በባለሥልጣኑ ተቀባይነት ያለው የጭነቱን ዋና ዋና ዝርዝሮች የያዘ የንግድ ወይም ኦፊሴላዊ ሰነድ እና እንደአስፈላጊነቱም ተከፋይ ሊሆን የሚገባው ቀረጥና ታክስ ሊሰበሰብ መቻሉን የሚያረጋግጥ ዋስትና ከቀረበለት የዕቃ አወጣጥ ሥነ ሥርዓቱ ከመጠናቀቁ በፊት ዕቃውን ሊለቅለት ይችላል፡፡

<u>ምዕራፍ አራት</u>

<u>ለመንገደኞች ተፈጻሚ ስለሚሆን የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት</u>

30. <u>በመንገደኞች ስለሚቀርብ የዕቃ ዲክላራሲዮን</u>

1/ ማንኛውም መንገደኛ ስለያዘው ዕቃ በቃል ዲክላራሲዮን እንዲያቀርብ ሊፈቀድለት ይችላል፤ ሆኖም መንገደኛው ወደ ሀገር ለማስገባት ወይም ወደ ውጪ ለመላክ የያዘው ዕቃ የንግድ ባህሪይ ያለው ሲሆን በጽሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ ዲክላራሲዮን እንዲያቀርብ መደረግ አለበት፡፡

2/ ወደ አገር ውስጥ የገባ መንገደኛ ከሚከተሉት የማለፊያ መስመሮች አንዱን መርጦ በማለፍ ዲክላራሲዮን እንዲያቀርብ ሊፈቀድለት ይችላል፤

ሀ) በዋጋ ወይም በብዛት ቀረጥና ታክስ ከማይከፈልበት መጠን በላይ ያልሆኑ ወይም ክልከላ ወይም ገደብ ያልተደረገባቸውን ዕቃዎች የያዙ መንገደኞች እንዲጠቀሙበት በአረንጓዴ ምልክት የተለየውን የማለፊያ መስመር፤ ወይም

ለ) በዋጋ ወይም በብዛት ቀረጥና ታክስ ከማይከፈልበት መጠን በላይ የሆኑ ወይም ክልከላ ወይም ገደብ የተደረገባቸውን ዕቃዎች የያዙ

መንገደኞች እንዲጠቀሙበት በቀይ ምልክት የተለየውን የማለፊያ መስመር፡፡

3/ ባለሥልጣኑ በመንገደኞች ላይ የሚፈጸመውን የጉምሩክ ቁጥጥርና የያዟቸውን ዕቃዎች የመልቀቅ ተግባር ለማቀላጠፍ አግባብ ካላቸው ሌሎች አካላት ጋር በመተባበር ዓለም አቀፍ ደረጃቸውን የጠበቁና በቅድሚያ ሊገኙ የሚችሉ የተሳፋሪዎች መረጃዎች ካሉ እነዚህኑ ሊጠቀም ይችላል፡፡

31. <u>በመንገደኞች የተያዙ ዕቃዎች መጋዘን ተከማችተው እንዲቆዩ ስለማድረግ</u>

በመንገደኞች የተያዙ ዕቃዎች፣

1/ መንገደኛው ሲጠይቅ፣

2/ ዕቃዎቹ ወዲያውኑ ሊለቀቁ የማይችሉ ሲሆን፣ ወይም

3/ ዕቃዎቹ በዚህ ምዕራፍ ሌሎች ድንጋጌዎች መሠረት ሊስተናገዱ የማይችሉ ሲሆን፣

አግባብ ባለው የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት እስከሚስተናገዱ፣ ወደ ውጪ ተመልሰው እስከሚወጡ ወይም በዚህ አዋጅ መሠረት በሌላ መንገድ እስከሚወገዱ ድረስ ባለሥልጣኑ የሚወስናቸው ቅድመ ሁኔታዎች እንደተጠበቁ ሆነው በመጋዘን ተከማችተው እንዲቆዩ ይደረጋል፤

32. <u>ከመንገደኛው ተለይቶ ስለሚጓጓዝ ሻንጣ</u>

1/ ከመንገደኛው ቀድሞ ወይም ዘግይቶ የሚደርስ ወይም የሚጓጓዝ የመንገደኛ ሻንጣ ከመንገደኛ ጋር አብሮ ለሚጓጓዝ ሻንጣ ተፈጻሚ በሚሆነው ወይም በሌላ ቀለል ባለ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት መሠረት ይስተናገዳል፡፡

2/ ማንኛውም ውክልና የተሰጠው ሰው ከመንገደኛው ተለይቶ የተጓጓዘን ሻንጣ መንገደኛውን ወክሎ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት እንዲፈጸምበት ለማድረግ ይችላል፡፡

33. <u>ለንግድ ዓላማ የማይውሉ ዕቃዎችና የግል መገልገያዎች</u>

1/ በዚህ አዋጅ ክፍል አራት በሌላ ሁኔታ የተደነገገ ቢኖርም፣ አግባብ ያለው ሆኖ ሲገኝ ለንግድ ዓላማ የማይውሉ በመንገደኞች ወደ አገር ውስጥ

የሚገቡ ወይም ወደ ውጪ የሚወጡ ዕቃዎችን ቀረጥና ታክስ አወሳሰን በሚመለከት ወጥ የሆነ የታሪፍ መጣኔ ሥርዓት ተፈጻሚ ሊደረግ ይችላል፡፡

2/ መንገደኞች የግል መገልገያዎችን ከቀረጥና ታክስ ነፃ ሆነው ወደ አገር ውስጥ ይዘው ለመግባት ወይም ወደ ውጪ ይዘው ለመውጣት ይፈቀድላቸዋል፡፡

3/ ተመላሽ ነዋሪ መንገደኞች በጉምሩክ ክልል ውስጥ ለነጻ ዝውውር ተለቀው የነበሩና ይዘዋቸው የወጡ የግል መገልገያዎችን ከቀረጥና ታክስ ነፃ ሆነው ወደ አገር ውስጥ መልሰው ለማስገባት ይፈቀድላቸዋል፡፡

4/ ነዋሪ ላልሆነ መንገደኛ የግል መገልገያዎችን በጊዜያዊነት የማስገቢያ ዲክላራሲዮን ማቅረብ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ፣ ባለሥልጣኑ መንገደኛው በጉምሩክ ክልል ውስጥ የሚቆይበትን ጊዜ በማገናዘብ የግል መገልገያዎቹ ተመልሰው የሚወጡበትን የጊዜ ገደብ ሊወስን ይችላል፡፡

5/ ባለሥልጣኑ መንገደኛው በበቂ ምክንያት ሲጠይቅ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሠረት የተወሰነውን የጊዜ ገደብ ሊያራዝመው ይችላል፡፡

6/ ወደ ጉምሩክ ክልል የሚገቡ ወይም ከጉምሩክ ክልል የሚወጡ መንገደኞች የራሳቸውን መንጓዣ መጠቀም የሚችሉበት ሁኔታ ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

7/ ነዋሪ ያልሆነ መንገደኛ በጊዜያዊነት ይዞት የገባውን የግል መገልገያ ከገባበት ውጭ በሆነ ሌላ የጉምሩክ ወደብ መልሶ ይዞ ለመውጣት ይችላል፡፡

8/ ባለሥልጣኑ በአደጋ ወይም ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት የወደመን ወይም በጣም የተጎዳን የግል መገልገያ ነዋሪ ያልሆነው መንገደኛ መልሶ ይዞ እንዲወጣ ማስገደድ የለበትም፡፡

34. ስለተላላፊ መንገደኞች

ተላላፊ መንገደኞች የትራንዚት አካባቢውን እስካልለቀቁ ድረስ የጉምሩክ ቁጥጥር አይደረግባቸውም፤ ሆኖም ባለሥልጣኑ በትራንዚት አካባቢው ላይ አጠቃላይ ቁጥጥር ማድረግና የጉምሩክ ወንጀል ተፈጽሟል የሚል ጥርጣሬ ሲኖር አስፈላጊውን እርምጃ መውሰድ ይችላል፡፡

35. ለመንገደኞች የሚሰጡ የጉምሩክ አገልግሎቶችን ስለሚመለከቱ መረጃዎች

ባለሥልጣኑ ለመንገደኞች የሚሰጡ የጉምሩክ አገልግሎቶችን የሚመለከቱ መረጃዎች በአማርኛና በእንግሊዝኛ ቋንቋዎች ተዘጋጅተው አግባብነት ባላቸው መንገዶች ለመንገደኞች ተደራሽ እንዲሆኑ ማድረግ አለበት፡፡

ምዕራፍ አምስት

በፖስታ ስለሚገቡና ስለሚወጡ ዕቃዎች የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት

36. ስለጉምሩክ ቁጥጥር

በፖስታ አገልግሎት በኩል ወደ አገር ውስጥ የሚገቡ ወይም ከአገር የሚወጡ ዕቃዎች የጉምሩክ ቁጥጥር ይደረግባቸዋል፡፡

37. ሪፖርት የማድረግ ግዴታ

የፖስታ አገልግሎት ሥራ እንዲሠራ የተፈቀደለት ማንኛውም ሰው በፖስታ ወደ አገር ውስጥ ስለገቡትና ወደ ውጪ አገር ስለሚላኩ ዕቃዎች የዕቃ ዝርዝር መግለጫ በማቅረብ ወይም ሌላ የተፈቀደ የማሳወቂያ ዘዴ በመጠቀም ለሚመለከተው የጉምሩክ ሹም ማሳወቅና ዕቃዎቹንም ለክሊራንስ ማቅረብ አለበት፡፡

38. የፖስታ ዕቃዎች ዲክላራሲዮን

1/ በፖስታ አገልግሎት በኩል ወ□ ሀገር ለገባ ወ□ም ከሀገር ለሚወ□ ዕቃ በላኪው የተሰጠ መግለጫ፣ በዕቃው ላ□ የተለጠ□ ምልክት ወ□ም ከዕቃው ጋር የቀረበ ማናቸውም □ጋፊ ሰነድ፣

ሀ) የዕቃው ዋጋ በባለሥል□ኑ ከተወሰነው በላ□ ክለመሆኑን የሚክረጋግጥ ከሆነ፣

ለ) □ቃውን ወ□ አገር ለማስገባት ወ□ም ወ□ ውጭ ለመላክ ሠርተፊኬት የማክስ□ልገው መሆኑን ሊክረጋግጥ የሚችል ከሆነ፣ እና

ሐ) ወ□ አገር ውስጥ የገባው □ቃ ከአገር ውስጥ ፍጆ ውጪ ባለ ሌላ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት የማ□መ□ብ መሆኑን የሚክረጋግጥ ከሆነ፣

ተቀባ□ነት ክገኘ ዲክላራሲዮን እን□ቀረበበት ዕቃ ተቆጥሮ የጉምሩክ ፎርማሊቲ □ከናወንበ ል።

2/ በ□ህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ከተመለከተው ውጭ ለሆነና በፖስታ አገልግሎት በኩል ወ□ ሀገር ውስጥ ለገባ ወ□ም ወ□ ውጭ ለሚላክ □ቃ ራሱን የቻለ የዕቃ ዲክላራሲዮን ተሞልቶ መቅረብ አለበት።

39. <u>ውክልና ስለመስጠት</u>

ባለሥልጣኑ ለፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች ወደ አገር ውስጥ በሚገቡና ከአገር በሚወጡ ዕቃዎች ላይ ቀረጥ እና ታክስ እንዲሰበስቡ የውክልና ሥልጣን ሊሰጥ ይችላል።

<u>ምዕራፍ ስድስት</u>

<u>በንግድ አገልግሎት ማጓጓዣዎች እና በጉዞ እቃዎች ክምችት ላይ ስለሚፈጸም የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት</u>

40. <u>የንግድ አገልግሎት ማጓጓዣን በጊዜያዊነት እንዲገባ ስለመፍቀድ</u>

1/ ማንኛውም ጭነት የያዘ ወይም ያልያዘ የንግድ አገልግሎት ማጓጓዣ፣

ሀ) በጉምሩክ ክልል ውስጥ ለአገር ውስጥ ማጓጓዣ አገልግሎት የማይውል ከሆነ፣ እና

ለ) በአጠቃቀም ምክንያት ከሚደርስበት መደበኛ እርጅና፣ ከቅባቶችና ነዳጅ መደበኛ ፍጆታና ከአስፈላጊ ጥገናዎች በስተቀር ምንም ለውጥ ሳይደረግበት ተመልሶ ከአገር እንዲወጣ ለማድረግ ታስቦ ከሆነ፣

ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት በጊዜያዊነት ወደ ጉምሩክ ክልል እንዲገባ ይፈቀዳል።

2/ ባለሥልጣኑ ለጉምሩክ ቁጥጥር አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በውጭ አገር በአግባቡ የተመዘገበ የንግድ አገልግሎት ማጓጓዣ በጊዜያዊነት እንዲገባ ሲፈቅድ ዋስትና እንዲቀርብለት ሊጠይቅ ይችላል፡፡

3/ ባለሥልጣኑ የማጓጓዙ ሥራ ሂደት የሚጠይቃቸውን ሁኔታዎች በማገናዘብ የንግድ አገልግሎት ማጓጓዣው ተመልሶ የሚወጣበትን የጊዜ ገደብ ሊያስቀምጥ ይችላል፡፡

4/ ባለሥልጣኑ በሚመለከተው ሰው ጥያቄና ተቀባይነት ባለው ምክንያት ላይ ተመሥርቶ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት የተወሰነውን የጊዜ ገደብ ሊያራዝም ይችላል፡፡

41. <u>መለዋወጫዎችና መሣሪያዎች በጊዜያዊነት እንዲገቡ ስለመፍቀድ</u>

1/ ለጭነት መጫኛ፣ ማራገፊያ፣ አያያዝ ወይም አጠባበቅ የሚያስፈልግ ልዩ መሣሪያ ከንግድ አገልግሎት ማጓጓዣው ተነጥሎ አግልግሎት ላይ ሊውል የሚችል ቢሆንም ባይሆንም ከንግድ አገልግሎት ማጓጓዣው ጋር ተመልሶ የሚወጣ እስከሆነ ድረስ ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት ከንግድ አገልግሎት ማጓጓዣው ጋር በጊዜያዊነት ወደ ጉምሩክ ክልል እንዲገባ ይፈቀዳል፡፡ ሆኖም አስመጪው የተቀየረውን አካል ከአገር ማስወጣት ወይም ለባለሥልጣኑ ማስረከብ ይኖርበታል፡፡

2/ በጊዜያዊነት ወደ ጉምሩክ ክልል አስቀድሞ የገባ የንግድ አገልግሎት ማጓጓዣን በመጠገን ወይም በማደስ ሂደት በማጓጓዣው ላይ የተገጠሙ አካላትንና በማጓጓዣው ላይ አገልግሎት የሚሰጡ መሣሪያዎችን ለመተካት የሚያገለግሉ መለዋወጫዎችና መሣሪያዎች ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልባቸው በጊዜያዊነት ወደ ጉምሩክ ክልል እንዲገቡ ይፈቀዳል፡፡

42. <u>የመድረሻ ዲክላራሲዮን</u>

ባለሥልጣኑ የጉምሩክ ሕጎች መከበራቸውን ለማረጋገጥ የሚያስችሉ መረጃዎችን የያዘ የንግድ አገልግሎት ማጓጓዣ ስለመድረሱ ዲክላራሲዮን እንዲቀርብለት ሊጠይቅ ይችላል፡፡

43. <u>የመውጫ የጉምሩክ ሥነሥርአት</u>

1/ የንግድ አገልግሎት ማጓጓዣን የሚመለከተው የመውጫ የጉምሩክ ሥነሥርአት እንደ አግባቡ የሚከተሉትን ሊያካትት ይችላል፤

ሀ) የመውጫ ዲክላራሲዮን ለባለሥልጣኑ ማቅረብን፤

ለ) የማጓጓዣውን ጭነት በጉምሩክ ማሸጊያ እንዲታሸግ ማድረግን፤

ሐ) ጉዞው የተወሰነ የጉምሩክ መስመርን እንዲከተል ማድረግን፤ እና

መ) ያልተፈቀደ የመውጫ መዘግየትን ለመቆጣጠር የሚያስችሉ እርምጃዎች መውሰድን፡፡

2/ የንግድ አገልግሎት ማጓጓዣ ወደ ጉምሩክ ክልል ከገባበት የጉምሩክ ጣቢያ ውጪ በሆነ ሌላ የጉምሩክ ጣቢያም ተመልሶ እንዲወጣ ይፈቀድለታል፡፡

44. <u>በሚገባ አይሮፕላን ወይም ባቡር ላይ የተጫኑ የጉዞ እቃዎች ክምችት</u>

1/ ወደ ጉምሩክ ክልል በገባ አውሮፕላን ወይም ባቡር ላይ የተጫነ ለመንገደኞችና ለማጓጓዣው ሠራተኞች ፍጆታ እንዲውል የተጫነ ዕቃ ወይም ለማጓጓዣው አገልግሎት አሰጣጥ ወይም ጥገና አስፈላጊ የሆነ ዕቃ ከማጓጓዣው ሳይራገፍ እስከቆየ ድረስ ቀረጥና ታክስ አይከፈልበትም፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም፣ በአለም አቀፍ የባቡር ማጓጓዣ ላይ ለመንገደኞችና ለባቡሩ ሠራተኞች ፍጆታ እንዲውል የተጫነ እቃ፣

ሀ) የተገዛው የባቡሩ ጉዞ ካቋረጣቸው ሀገራት ከሆነ፣ እና

ለ) በተገዛበት ሀገር ተከፋይ የሆነው ቀረጥና ታክስ የተከፈለበት ከሆነ፣

ቀረጥና ታክስ አይከፈልበትም፡፡

3/ ባለሥልጣኑ በአይሮፕላኑ ወይም በባቡሩ ላይ ስለተጫነው የጉዞ ዕቃ ክምችት የተለየ ዲክላራሲዮን እንዲቀርብ መጠየቅ የለበትም፡፡

4/ አይሮፕላኑ በጉምሩክ ክልል ውስጥ በሚገኝ አንድ ወይም ከዚያ በላይ በሆነ አይሮፕላን ማረፊያ የሚያርፍ ከሆነ በአይሮፕላን ማረፊያው ለሚቆይበትና ከአንዱ ወደ ሌላው ማረፊያ በሚያደርገው በረራ ወቅት ለፍጆታ የሚያስፈልገውን የጉዞ ዕቃ ክምችት ከቀረጥና ታክስ ነፃ ሆኖ እንዲያሚላ ይፈቅድለታል፡፡

5/ አጓጓዡ ዕቃው ላልተፈቀደ ዓላማ እንዳያውል ለመከላከል እንዳስፈላጊነቱ ክምችቱን መቆለፍን ጨምሮ አግባብ ያላቸውን እርምጃዎች እንዲወስድ ባለሥልጣኑ ሊያዘው ይችላል፡፡

6/ ባለሥልጣኑ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው አይሮፕላኑ ወይም ባቡሩ በጉምሩክ ክልል በሚቆይበት ወቅት የጉዞ ዕቃ ክምችቱ ተራግፎ በሌላ ቦታ እንዲቆይ ለማዘዝ ይችላል፡፡

45. <u>የጉዞ እቃ ክምችት አቅርቦት</u>

1/ ወደ ውጭ ሀገር መጨረሻ መዳረሻ የሚጓዝ አውሮፕላን ከቀረጥና ታክስ ነጻ ሆኖ የሚከተሉትን የጉዞ ዕቃ ክምችቶች ጭኖ ለመሄድ ይችላል፤

ሀ) ባለሥልጣኑ የመንገደኞችንና የአውሮፕላኑን ሰራተኞች ቁጥር፣ በረራው የሚሸፍነውን ርቀት እንደዚሁም በአውሮፕላኑ ውስጥ አስቀድሞ የሚገኘውን የጉዞ ዕቃዎች ክምችት መጠን ግምት ውስጥ በማስገባት በቂ ነው ብሎ የሚወስደው የጉዞ ዕቃዎች ክምችት፤

ለ) በአውሮፕላኑ ውስጥ አስቀድሞ የሚገኘውን የጉዞ ዕቃዎች ክምችት ግምት ውስጥ በማስገባት ለአይሮፕላኑ በረራና ጥገና አገልግሎት ያስፈልጋል ተብሎ የሚገመት መጠን ያለው የጉዞ ዕቃዎች ክምችት፡፡

2/ ወደ ጉምሩክ ክልል የገባ አይሮፕላን በጉምሩክ ክልል ውስጥ ለመጨረሻ መዳረሻ ጉዞው የሚያስፈልገውንና የተጓደለበትን የጉዞ ዕቃ ክምችት ከጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ነፃ ሆኖ ለማሟላት ይችላል፡፡

3/ ወደ ጉምሩክ ክልል የገባ አይሮፕላን በጉምሩክ ክልል ውስጥ በሚቆይበት ወቅት ለሚኖረው ፍጆታ የሚያስፈልገው የጉዞ ዕቃዎች ክምችት በዚህ ምእራፍ ድንጋጌዎች መሠረት ይዞ እንዲገባ በሚፈቀድለት ተመሳሳይ አኳኋን እንዲቀርብለት ባለሥልጣኑ ይፈቅድለታል፡፡

4/ ባለሥልጣኑ ከጉምሩክ ክልል የሚወጣ አይሮፕላን የጫነውን የጉዞ ዕቃዎች ክምችት በሚመለከት ለጉምሩክ ቁጥጥር የሚያስፈልጉ መረጃዎችን ብቻ የያዘ ዲክላራሲዮን እንዲያቀርብለት ሊያዝ ይችላል፡፡

46. <u>የጉዞ ዕቃ ክምችትን በሌላ መንገድ አገልግሎት ላይ እንዲውል ስለማድረግ</u>

ወደ ጉምሩክ ክልል ውስጥ በገባ አይሮፕላን ወይም ባቡር ላይ የሚገኝ የጉዞ ዕቃ ክምችት፣

1/ አግባብነት ያላቸው ቅድመ ሁኔታዎችና ፎርማሊቲዎች መሟላት እንደተጠበቁ ሆነው ለሀገር ውስጥ ፍጆታ ሊለቀቅ ወይም ሌላ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ሊፈጸምበት፣ ወይም

2/ በባለሥልጣኑ አስቀድሞ ሲፈቀድ ዓለም አቀፍ ጉዞ ወደሚያደርግ ሌላ አይሮፕላን ወይም ባቡር እንደየአግባቡ እንዲተላለፍ ሊደረግ፣

ይችላል፡፡

<u>ምዕራፍ ሰባት</u>

<u>የአስቸኳይ ጊዜ የዕርዳታ ዕቃዎች</u>

47. <u>የአስቸኳይ ጊዜ የዕርዳታ ዕቃዎች</u>

ለዚህ ምዕራፍ አፈፃፀም "የአስቸኳይ ጊዜ የዕርዳታ ዕቃ" ማለት በሚመለከተው የመንግሥት አካል ጥያቄ መሠረት ለአደጋ ተጎጂዎች መርጃ እንዲውሉ የሚሰጡ ዕቃዎችን፣ ተሽከርካሪዎችንና ሌሎች መጓጓዣዎችን፣ ምግቦችን፣ መድኃኒቶችን፣ አልባሳትን፣ ብርድ ልብሶችን፣ ድንኳኖችን፣ ተገጣጣሚ ቤቶችን፣ የውሃ ማጣሪያና ማጠራቀሚያዎችን እና ሌሎች ለኑሮ መሠረታዊ የሆኑ ዕቃዎችን ያጠቃልላል፡፡

48. <u>የአስቸኳይ ጊዜ የዕርዳታ ዕቃዎች ስለሚስተናገዱበት የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት</u>

1/ የአስቸኳይ ጊዜ የዕርዳታ ዕቃዎችን በሚመለከት፣

ሀ) ቀለል ያለ የዕቃ ዲክላራሲዮን አቀራረብ እንዲኖር ወይም በተወሰነ የጊዜ ገደብ ውስጥ የመጨረሻው ዲክላራሲዮን እንዲቀርብ መደረጉ እንደተጠበቀ ሆኖ ጊዜያዊ ዲክላራሲዮን እንዲቀርብ፣

ለ) ዕቃዎቹ ከመድረሳቸው በፊት ዲክላራሲዮኑና ደጋፊ ሰነዶቹ እንዲቀርቡ፣ እንዲመረመሩና እንዲመዘገቡ በማድረግ ዕቃዎቹ እንደደረሱ እንዲለቀቁ፣

ሐ) ዕቃዎቹ ከመደበኛ የሥራ ሰዓት ውጪ ወይም ከጉምሩክ ጣቢያ ውጭ ሆነው እንዲስተናገዱ እና በዚህም ምክንያት ማንኛውም ክፍያ እንዳይጠየቅባቸው፣

መፍቀድ ይችላል፡፡

2/ ባለሥልጣኑ የአስቸኳይ ጊዜ የዕርዳታ ዕቃዎችን በሚመለከት ምርመራ ለማካሄድና ናሙና ለመውሰድ የሚችለው ልዩ ሁኔታዎች ሲያጋጥሙ ብቻ ይሆናል፡፡

3/ ወደ አገር ውስጥ የሚገቡ፣ ወደ ውጪ የሚላኩ ወይም ተላላፊ የሆኑ የአስቸኳይ ጊዜ የዕርዳታ ዕቃዎች ምንጊዜም ቅድሚያ ተሰጥቷቸው መስተናገድ አለባቸው፡፡

49. <u>ከቀረጥና ታክስ ነፃ ስለማድረግ</u>

በሚመለከተው የመንግስት አካል ውሳኔ መሠረት ወደ አገር ውስጥ የሚገቡም ሆነ ወደ ውጪ የሚላኩ የአስቸኳይ ጊዜ የዕርዳታ ዕቃዎች ሊከፈልባቸው ይችል ከነበረው ቀረጥና ታክስ ነፃ ይደረጋሉ፡፡

<u>ምዕራፍ ስምንት</u>

<u>የጉምሩክ መጋዘን ሥነ ሥርዓት</u>

50. <u>ዕቃዎችን ወደ ጉምሩክ መጋዘን ስለማስገባት</u>

1/ ጉምሩክ ወደብ የደረሰ ማናቸውም ዕቃ ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ወይም ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን መግባት አለበት፡፡

2/ ማናቸውም ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ የገባ ዕቃ ዝርዝር ሁኔታው እየተገለፀ በመጋዘኑ መዝገብ ላይ ይመዘገባል፡፡

3/ ማናቸውም ወደ ቦንድድ ጉምሩክ መጋዘን የሚገባ ዕቃ በመጋዘን ዲክላራሲዮን ተመዝግቦ ለባለሥልጣኑ መቅረብና መፈቀድ አለበት፡፡

4/ በጊዜያዊ የጉምሩክ ማከማቻ ውስጥ የሚከማቹ ዕቃዎች ቅርጽና ይዞታቸው ሳይለወጥ ተጠብቀው መቆየታቸውን በሚያረጋግጥ መልኩ መያዝ አለባቸው፡፡

5/ አደጋ ሊያስከትሉ፣ በሌሎች ዕቃዎች ላይ ጉዳት ሊያደርሱ ወይም አያያዛቸው ልዩ የመጋዘን ዝግጅት የሚጠይቅ ዕቃዎች ለዚሁ ዓላማ ተብለው በተለየ ሁኔታ ዲዛይን በተደረገ የጉምሩክ መጋዘኖች ብቻ ይስተናገዳሉ፡፡

6/ ወደ መጋዘን መግባት ያለባቸው ዕቃዎች ወደ ተባለው መጋዘን ያልገቡ እንደሆነ የመጋዘኑ ኃላፊ ይህንኑ እንዳወቀ ለባለሥልጣኑ ሪፖርት ማድረግ አለበት፡፡

7/ ዕቃ ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ በሚገባበት ጊዜ ሊጠየቅ የሚገባው ሰነድ ዕቃው ለባለሥልጣኑ በቀረበ ጊዜ ዕቃውን ለመለየት ያገለገለው ሰነድ ብቻ ይሆናል፡፡

8/ በጭነት መግለጫው ወይም በሌላ የንግድ ሰነድ የተገለጹት ዕቃዎች በሙሉ ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ የሚገቡ ከሆነ ባለሥልጣኑ የሚጠይቀው ሰነድ የጭነት መግለጫውን ወይም የንግድ ሰነዱን ብቻ ይሆናል፡፡

51. <u>ዕቃዎች በጉምሩክ መጋዘን ውስጥ ስለሚቆዩበት ጊዜ</u>

1/ ማናቸውም በባህር ወይም በየብስ ተጓጉዞ ወደ አገር የገባ ዕቃ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ከገባበት ቀን ጀምሮ በሁለት ወር ጊዜ ውስጥ አስፈላጊው የጉምሩክ ሥነሥርዓት ተከናውኖበት ከማከማቻው መውጣት አለበት፡፡

2/ ማናቸውም በአየር ተጓጉዞ ወደ አገር የገባ ዕቃ ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ከገባበት ቀን ጀምሮ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ አስፈላጊውን የጉምሩክ ፎርማሊቲ ተከናውኖበት ከማከማቻው መውጣት አለበት፡፡

3/ የቀረጥ ነፃ መሸጫ መደብርን ሳይጨምር ወደጉምሩክ ቦንድ መጋዘን የገባ ማናቸውም የንግድ ዕቃ ወደመጋዘን ከገባበት ጊዜ ጀምሮ በ4 ወር ጊዜ ውስጥ አስፈላጊው የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ተፈፅሞበት ከመጋዘን መውጣት አለበት፡፡ ወደ ቀረጥ ነፃ መደብር የገባ ዕቃ የጉምሩክ ሥነሥረአት የሚፈፀምበት ጊዜ የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል፡፡

4/ ወደጉምሩክ ቦንድ መጋዘን የገባ ለአገር ውስጥ ፍጆታ ለሚውሉ ምርቶች ማምረቻ የሚውል መሳሪያ፣ መለዋወጫ እና ግብዓት ወደመጋዘን ከገባበት ቀን ጀምሮ በአንድ ዓመት ውስጥ አስፈላጊው የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ተፈፅሞበት ከመጋዘን መውጣት አለበት፡፡

5/ በስህተት ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ የገባ የቦንድድ መጋዘን ተጠቃሚ ድርጅት ዕቃ በ12 የሥራ ቀናት ውስጥ ወደ ጉምሩክ ቦንድድ መጋዘን መተላለፍ አለበት፡፡

6/ ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ወይም ቦንድድ መጋዘን የገባ ዕቃ የጉምሩክ ፎርማሊቲ ከተከናወነበት በኋላ ከ7 የሥራ ቀናት በላይ በማከማቻው ሊቆይ አይችልም፡፡

7/ ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ወይም ቦንድድ መጋዘን የገባ ዕቃ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1)፣ (2)፣ (3)፣ (4) እና (5) በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ካልወጣ ወደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን እንዲዛወር ይደረጋል፡፡

8/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (7) መሠረት ወደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን የገቡ ዕቃዎች ከመወገዳቸው በፊት የዕቃው ባለቤት ሊከፈል የሚገገባውን ቀረጥና ታክስ እንዲሁም ሌሎች ወጪዎችን ከከፈለ እቃዎቹን በ7 የሥራ ቀናት ውስጥ የመረከብ መብት ይኖረዋል፡፡

9/ ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ወይም ቦንድድ መጋዘን የገባ ዕቃ የተወሰነለት የመቆያ ጊዜው ከመድረሱ በፊት የመጋዘን ፈቃዱ ከተሰረዘ ቀሪውን ጊዜ ለማጠናቀቅ ወደ ሌላ ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ወይም ቦንድድ መጋዘን እንዲዛወር ይደረጋል፡፡

10/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (7) መሰረት ዕቃዎችን ወደ ሌላ የጉምሩክ መጋዘን ማዘዋወር የሚያስከትለውን ማናቸውንም ወጪ ፈቃዱ የተሰረዘበት የማከማቻ ባለቤት ይከፍላል፡፡

11/ ባለስልጣኑ በዚህ አንቀጽ የተወሰኑ የጊዜ ገደቦችን በበቂ ምክንያት ሊያራዝም ይችላል፡፡

52. <u>ዕቃዎች ከጉምሩክ መጋዘን ስለሚወጡበት ሁኔታ</u>

1/ ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ወይም ወደ ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን የገቡ ዕቃዎች በጉምሩክ ሕግ መሠረት ካልሆነና እንደአግባቡ ለሚከተሉት ዓላማዎች ሲባል ተመዝግበው ካልወጡ በስተቀር በሌላ ሁኔታ ከማከማቻው ወይም ከመጋዘኑ ሊወጡ አይችሉም፤

ሀ) የሚፈለግባቸው ቀረጥና ታክስ ተከፍሎባቸው ለአገር ውስጥ ፍጆታ እንዲውሉ ሲለቀቁ፤

ለ) በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ለሚያመርት ፋብሪካ እንዲዛወሩ ሲፈቀድ፤

ሐ) ወደ ሌላ የጉምሩክ መጋዘን እንዲዛወሩ ወይም በተላላፊነት እንዲወጡ ሲፈቀድ፤

መ) ወደ ውጭ እንዲላኩ ሲፈቀድ፣ወይም

ሠ) ወደ ቀረጥ ነፃ መሸጫ መደብር እንዲገቡ ሲፈቅድ፣

2/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 132(9) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ከጉምሩክ መጋዘን ከመውጣቱ በፊት በአደጋ ወይም ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት የጥራት ደረጃው የቀነሰ፣ የተበላሸ ወይም የተጎዳ ዕቃ የጥራት ደረጃው መቀነሱ፣ መበላሸቱ ወይም መጎዳቱ በባለሥልጣኑ ሲረጋገጥ ወደ አገር ውስጥ ሲገባ የጥራት ደረጃው እንደቀነሰ፣ እንደተበላሸ ወይም እንደተጎዳ ይቆጠራል፡፡

53. <u>በትርፍነት ስለተገኘ ዕቃ</u>

1/ የዚህ አዋጅ አንቀጽ 143(2) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ወይም የቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን ኃላፊ በዕቃ ዲክላራሲዮኑ፣ በጭነት ማኒፌስት ወይም በትራንዚት ሰነድ ከተገለፀው መጠን በላይ ዕቃ ያገኘ እንደሆነ በትርፍ የተገኘውን ዕቃ ዲክላራሲዮኑ ለቀረበለት የባለሥልጣኑ ቅርንጫፍ ወዲያውኑ ሪፖርት ማድረግ አለበት፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ሪፖርት በቀረበበት ትርፍ ዕቃ ላይ የሚፈለገው ቀረጥና ታክስ ወዲያውኑ መከፈል አለበት፡፡

54. <u>በጉምሩክ መጋዘን ውስጥ ስለሚፈቀዱ ሥራዎች</u>

ባለሥልጣኑ አስፈላጊ ናቸው ብሎ የሚያምንባቸውን የጥንቃቄ እርምጃዎች ሊወስድ የሚችል መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ ወደ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ የገቡ ዕቃዎች ባለቤት ወይም ባለይዞታ ወይም ዕቃዎችን የመቆጣጠር መብት ያለው ማንኛውም ሰው የዕቃዎችን ደህንነት ለመጠበቅ የሚረዱ ሥራዎችን ወይም ዕቃዎቹን እንደገና የማሸግ፣ የመከፋፈል ወይም በየፈርጁ የመመደብ ሥራዎችን እንዲያከናውን ሊፈቅድ ይችላል፡፡

55. <u>ለናሙና ወጪ ስለሚደረጉ ዕቃዎች</u>

1/ ወደ ጉምሩክ መጋዘን የገቡ ዕቃዎችን በሚከተሉት ምክንያቶች ለናሙና በሚሆን መጠን የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ከመጠናቀቁ በፊት ወጪ ማድረግ ይቻላል፤

ሀ) ዕቃውን በተገቢው ታሪፍ ለመመደብ ዓይነቱንና የተሰራበትን ጥሬ ዕቃ ማረጋገጥ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ፤

ለ) የዕቃውን ዋጋ ለመተመን የዕቃውን ዓይነት፣ ጥራትና የተመረተበትን አገር ማረጋገጥ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ፤

ሐ) የዕቃው ናሙና ለፍርድ ቤት ወይም ለፖሊስ ምርመራ እንዲቀርብ ሲታዘዝ፤

መ) በዋጋ ሰነዱ ላይ የተሰጠው ዋጋ ለተጠቀሰው ዕቃ መሆኑን ለማረጋገጥ፤

ሠ) የባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር በሚፈቅዳቸው ሌሎች ምክንያቶች፡፡

2/ ለናሙና የተወሰዱ ዕቃዎች በወጡበት መጠንና ሁኔታ ሥራው እንደተጠናቀቀ ወደ መጋዘን መመለስ አለባቸው፡፡ ሆኖም በተፈጥሮአቸው ወይም ለማነፃፀሪያ የሚፈለጉ በመሆናቸው ምክንያት ሊመለሱ የማይችሉ ሲሆን፣ ለቀረጥና ታክስ እንዲሁም ለሌሎች ሂሳቦች አተማመን በመጋዘን ውስጥ እንዳሉ ይቆጠራል፡፡

56. <u>በጉምሩክ መጋዘኖች ላይ ስለሚፈጸም የጉምሩክ ቁጥጥር</u>

1/ ማንኛውም የጉምሩክ መጋዘንና ወደ መጋዘኑ የገቡ ዕቃዎች የጉምሩክ ቁጥጥር ይደረግባቸዋል፡፡

2/ በባለስልጣኑ ከተፈቀደለት በስተቀር ማንኛውም ሰው ወደ ጉምሩክ መጋዘን መግባት አይችልም፡፡

3/ በጉምሩክ መጋዘኖችና ወደ ጉምሩክ መጋዘን በገቡ ዕቃዎች ላይ የሚፈጸም የጉምሩክ ቁጥጥር የሚከተሉትን ለማረጋገጥ የሚወሰድ ማናቸውንም እርምጃ ይጨምራል፤

ሀ) ወደ ጉምሩክ መጋዘን የሚገቡና የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ተፈፅሞባቸው የሚለቀቁ ዕቃዎች ባለሥልጣኑ በወሰነው የመዝገብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት መመዝገባቸውንና በየጊዜው ሪፖርት የተደረጉ መሆኑን፤

ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 51 ንዑስ አንቀጽ (7) የተመለከቱት ዕቃዎች ወደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን እንዲተላለፉ መደረጋቸውን፤

ሐ) ዕቃዎች እንደየአይነታቸውና እንደየባህሪያቸው ተለይተው ለደህንነታቸው ተስማሚ በሆነና ለጉምሩክ ቁጥጥር አመቺ በሆነ ሁኔታ የተቀመጡ መሆናቸውን፤

መ) የጉምሩክ መጋዘኑ በተሰጠው ፈቃድ መሰረት እየተሠራበት መሆኑን።

57. <u>ዕቃዎችን ወደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን ስለማስተላለፍ</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 51 ንዑስ አንቀጽ (7) መሠረት ወደመንግሥት የጉምሩክ መጋዘን መተላለፍ የሚገባቸው ዕቃዎች ተከማችተው የሚገኙበት ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ኃላፊ ዕቃዎቹን፣

ሀ) ወደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን፣ ወይም

ለ) ባለሥልጣኑ ወደ ሚወስነው ሌላ ማከማቻ ቦታ ማዛወር፣

አለበት።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ኃላፊ ዕቃዎቹን ወደ መንግሥት መጋዘን ወይም ባለሥልጣኑ ወደ ሚወስነው ሌላ ማከማቻ ቦታ ማዛወር ያልቻለ እንደሆነ፣ ባለሥልጣኑ፣

ሀ) በመጋዘን ኃላፊው ወጪ ዕቃዎቹን ራሱ ማዛወር፣ ወይም

ለ) አስቀድሞ የሚወስናቸው ቅድመ ሁኔታዎች እንደተጠበቁ ሆነው ዕቃዎቹ በነበሩበት መጋዘን እንዲቆዩ መወሰን፣

ይችላል።

3/ ባለሥልጣኑ የጉምሩክ ሕግን በመተላለፍ የተያዙ ዕቃዎች፣

ሀ) ወደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን እንዲተላለፉ ሊያደርግ፣ ወይም

ለ) ተከማችተው በሚገኙበት የንግድ ቦታ እንዲቆዩ ለመወሰን፣

ይችላል።

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ለ) መሠረት ዕቃዎች የተዛወሩበት ማከማቻ ቦታ ወይም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2(ለ) ወይም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3(ለ) መሠረት እንዲቆዩበት የተደረገ መጋዘን ወይም የንግድ ቦታ እነዚህኑ ዕቃዎች በሚመለከት እንደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን ይቆጠራል።

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሠረት እንደ መንግሥት ጉምሩክ መጋዘን የተቆጠረ መጋዘን፣ ማከማቻ ቦታ ወይም የንግድ ቦታ ኃላፊ ለዕቃዎቹ ደህንነትና ለቀረጥና ታክሱ ኃላፊ ይሆናል።

58. <u>የመንግሥት የጉምሩክ መጋዘን መዝገብ</u>

1/ ባለሥልጣኑ በመንግሥት የጉምሩክ መጋዘን ውስጥ ወይም እንደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን በሚቆጠር መጋዘን፣ ማከማቻ ቦታ ወይም የንግድ ቦታ የተከማቹ ዕቃዎችን በሚመለከት የሚከተሉትን መረጃዎች መዝግቦ መያዝ አለበት፤

ሀ) የዕቃውን ዝርዝር፤

ለ) የዕቃውን መለያ ምልክት፤

ሐ) የአስመጪውን ወይም የላኪውን ስምና አድራሻ፤

መ) ያጓጓዡን ስምና አድራሻ፤

ሠ) ዕቃዎቹ የተከማቹበትን የመንግሥት የጉምሩክ መጋዘን ወይም እንደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን የተቆጠረውን መጋዘን፣ የማከማቻ ቦታ ወይም የንግድ ቦታ ስያሜና አድራሻ፤ እና

ረ) ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን።

2/ ባለሥልጣኑ ከዕቃዎቹ ወደ አገር ውስጥ መግባት ወይም ወደ ውጭ መላክ እና መጓጓዝ ጋር የተያያዙ ሰነዶችን ቅጅ መውሰድና መያዝ አለበት።

59. <u>ስለመጋዘን ኪራይ</u>

1/ የመጋዘን ኪራይ እንደሚከተለው ይታሰባል፤

ሀ) ለኪራይ አገልግሎት ወደ ተቋቋመ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ወይም ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን የገቡ ዕቃዎች የጉምሩክ ፎርማሊቲ ተከናውኖባቸው እስከሚለቀቁ ወይም ወደ ሌላ የጉምሩክ መጋዘን እስከሚዛወሩ ለቆዩበት ጊዜ፤

ለ) ወደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን የገቡ ዕቃዎች፣

(1) የጉምሩክ ሕግን በመተላለፍ ተይዘው ወይም በባለቤቱ ተትተው የተወረሱ ከሆኑ ከተሸጡበት ጊዜ ጀምሮ ገዢው እስከሚረከብ ለቆዩበት ጊዜ፤

(2) የጉምሩክ ሕግን በመተላለፍ ተይዘውና ተወርሰው ከሽያጭና ከስጦታ ወጪ በሌላ መንገድ የሚወገዱ ከሆነ ወደመጋዘኑ ከገቡበት ጊዜ ጀምሮ እስከሚወገዱ ለቆዩበት ጊዜ፤

(3) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 51 ንዑስ አንቀጽ (7) መሠረት ወደ መጋዘኑ የገቡ ከሆነ ከገቡበት ጊዜ ጀምሮ የጉምሩክ ፎርማሊቲ ተከናውኖባቸው እስከሚለቀቁ ወይም ተሸጠው ገዢው እስከሚረከብ ለቆዩበት ጊዜ፤

2/ የጉምሩክ መጋዘን ኪራይ ማስከፈያ ተመን በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ ይወሰናል፡፡

3/ በዋስትና ሊለቀቁ የማይችሉ የተያዙ ዕቃዎች ባለቤቱ እንዲወስዳቸው በዚህ አዋጅ መሠረት የመጨረሻ ውሳኔ ከተሰጠ ውሳኔው እስከተሰጠበት ቀን ድረስ በመጋዘን ለቆዩበት ጊዜ የመጋዘን ኪራይ አይከፈልባቸውም፡፡ በዚህ አይነት ባለቤቱ እንዲወስዳቸው የመጨረሻ ውሳኔ የተሰጣቸው ዕቃዎች ውሳኔው ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በሁለት ወራት ጊዜ ውስጥ የጉምሩክ ሥነሥረአት ተፈፅሞባቸው ከመጋዘን መውጣት አለባቸው፡፡

4/ በዋስትና ሊለቀቁ የማይችሉ የተያዙ ዕቃዎች በተፈቀደ የጉምሩክ መጋዘን የነበሩ ከሆነ ወደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን ተዛውረው መቆየት አለባቸው፡፡

60. <u>ዕቃዎች በጉምሩክ መጋዘን እያሉ የባለቤትነት መብት ስለማስተላለፍ</u>

1/ ዕቃዎች በጉምሩክ መጋዘን ውስጥ እያሉ የባለቤትነቱ መብት ወደ ሌላ ሰው እንዲተላለፍ ባለስልጣኑ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

2/ የዚህ አዋጅ አንቀጽ 130 ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ዕቃዎች በጉምሩክ መጋዘን ውስጥ እያሉ የባለቤትነት መብቱ የተላለፈለት ሰው ከዕቃዎቹ ጋር በተያያዘ በቀድሞው ባለቤት ላይ በሕግና በውል የተጣሉ ግዴታዎችንና ገደቦችን እንዲሁም በሕግ መሠረት የተሰጡ ውሳኔዎችን ማክበር ይኖርበታል፡፡

61. <u>የተተው ዕቃዎችን ስለማስወገድ</u>

1/ የጉምሩክ ሕግ መተላለፍ ያልተፈጸመባቸውና በዚህ አዋጅ አንቀጽ 51 ንዑስ አንቀጽ (1)፣ (2) ወይም (3) የተመለከተው የጊዜ ገደብ ከማለፉ በፊት ባለቤቱ በጽሑፍ እንደማይወስዳቸው ገልጾ የተዋቸው ዕቃዎች፣

ሀ) የገበያ ዋጋ ያላቸው ከሆኑ ባለሥልጣኑ በሽያጭ ያስወግዳቸዋል፤ ወይም

ለ) የገበያ ዋጋ የሌላቸው ከሆኑ ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ በሚወሰኑ ዘዴዎች እንዲወገዱ ያደርጋል፡፡

2/ የጉምሩክ ሕግ መተላለፍ ያልተፈጸመባቸውና በዚህ አዋጅ አንቀጽ 51 ንዑስ አንቀጽ (7) መሠረት ወደመንግሥት የጉምሩክ መጋዘን የገቡ ዕቃዎች የተጠቀሰው አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) እንደተጠበቀ ሆኖ፣

ሀ) የገበያ ዋጋ ያላቸው ከሆኑ ባለሥልጣኑ በሽያጭ ያስወግዳቸዋል፤ ወይም

ለ) የገበያ ዋጋ የሌላቸው ከሆኑ ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ በሚወሰኑ ዘዴዎች እንዲወገዱ ያደርጋል፡፡

62. <u>የተወረሱ ዕቃዎችን ስለማስወገድ</u>

1/ በዚህ አዋጅ መሠረት የተወረሱ ዕቃዎች፣

ሀ) የገበያ ዋጋ ያላቸው ከሆኑ ባለሥልጣኑ በሽያጭ ያስወግዳቸዋል፤ ወይም

ለ) በሕግ በተደነገገ ክልከላ ወይም ገደብ ምክንያት በጥቅም ላይ ሊውሉ የማይችሉ ወይም የገበያ ዋጋ የሌላቸው ከሆኑ ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ በሚወሰኑ ዘዴዎች እንዲወገዱ ያደርጋል፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ሀ) ድንጋጌ ቢኖርም ባለሥልጣኑ፣

ሀ) አግባብ ባለው ሕግ መሠረት ቅርስ ሊባሉ የሚችሉ ዕቃዎችን ወይም ሚኒስቴሩ በመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ጥቅም ላይ ሊውሉ ይገባል የሚላቸውን ዕቃዎች አግባብነት ላለው የመንግስት አካል ያስተላልፋል፤

ለ) ለሰብዓዊ እርዳታ ሊውሉ የሚችሉ እቃዎችን አግባብ ላላቸው የበጎ አድራጎት ድርጅቶች ሊያስተላልፍ ይችላል፡፡

63. <u>የሽያጭ ሥርዓት</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 61 ወይም 62 መሠረት የሚፈጸም የዕቃዎች ሽያጭ የሃራጅ ወይም የግልጽ ጨረታ ሥርዓትን የተከተለ ወይም በመንግሥት የልማት ድርጅት አማካኝነት የሚፈፀም ይሆናል፡፡

2/ ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የተሸጡ ዕቃዎች የባለቤትነት መብት ለገዥው እንዲተላለፍ የሚያስችል ማስረጃ መስጠት አለበት፡፡

64. <u>የሽያጭ ገቢና የማስወገጃ ወጪዎች</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 61 ንዑስ አንቀጽ 1(ሀ) ወይም 62 ንዑስ አንቀጽ 1(ሀ) መሠረት የተገኘ የሽያጭ ገቢ ከዕቃዎቹ ጋር በተያያዘ ባለሥልጣኑ የከፈላቸው ወጪዎች ተቀንሰው ተራፊው ለመንግሥት ገቢ ይደረጋል፡፡

2/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 61 ንዑስ አንቀጽ 2(ሀ) መሠረት የተገኘ የሽያጭ ገቢ፣

ሀ) የቀረጥና ታክስ ሂሳብ፣

ለ) ከዕቃዎቹ ጋር በተያያዘ ባለሥልጣኑ የከፈላቸው ወጪዎች፣

ሐ) የመጋዘን ኪራይ እና የማጓጓዣ ወጪ፣ እና

መ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ ፊደል ተራ (ሀ)፣ (ለ) እና (ሐ) በተመለከቱት ሂሳቦች ላይ በባንክ የማበደሪያ ተመን መሠረት የሚሰላ ወለድ፣

እንደ ቅደም ተከተሉ ተቀንሶ ተራፊው ለዕቃዎቹ ባለቤት ተመላሽ ይደረጋል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት ተመላሽ የሚደረገው ገንዘብ ባለመብት ሽያጩ በተፈፀመ በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ካልጠየቀ ገንዘቡ ለመንግሥት ፈሰስ ይደረጋል፡፡

4/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 61 ንዑስ አንቀጽ 1(ለ) ወይም 2(ለ) ወይም አንቀጽ 62 ንዑስ አንቀጽ 1(ለ) መሠረት ዕቃዎችን ለማስወገድ ባለሥልጣኑ ያወጣውን ወጪ እንደሁኔታው ከዕቃዎቹ ባለቤት ወይም ጥፋተኛ ከሆነው ሰው የማስመለስ መብት ይኖረዋል፡፡

<u>ምዕራፍ ዘጠኝ</u>

<u>የምርት ወይም የጥገና ሂደታቸውን አጠናቀው ወደ ውጭ ተመልሰው ስለሚላኩ ወይም ወደ ሀገር ውስጥ ተመልሰው ስለሚገቡ ዕቃዎች የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት</u>

65. <u>የምርት ወይም የጥገና ሂደታቸውን አጠናቀው ወደ ውጭ ለመላክ ወደ ሀገር ውስጥ ስለሚገቡ ዕቃዎች</u>

1/ የምርት ሂደታቸውን በሀገር ውስጥ እንዲያጠናቅቁ ዕቃዎች በጊዜያዊነት ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገቡና ከነዚሁ የተገኙ የማካካሻ ምርቶች ወደ ውጭ ሀገር እንዲላኩ የሚፈቀድበት ሁኔታ በወጪ ንግድ የቀረጥ ማበረታቻ ሥርዓት መሠረት ይፈጸማል፡፡

2/ ዕቃዎች የጥገና ሂደታቸውን በሀገር ውስጥ እንዲያጠናቅቁ በጊዜያዊነት ወደ ሀገር ውስጥ ሊገቡ ይችላሉ፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት በጊዜያዊነት ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች ከገቡበት ጊዜ ጀምሮ በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ ተመልሰው መውጣት አለባቸው፡፡ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ባለሥልጣኑ የጊዜ ገደቡ እንዲራዘም ሊፈቅድ ይችላል፡፡

66. <u>የምርት ወይም የጥገና ሂደታቸውን አጠናቀው እንዲመለሱ ወደ ወጭ ሀገር ስለሚላኩ ዕቃዎች</u>

1/ ዕቃዎች የምርት ሂደታቸውን በውጭ ሀገር እንዲያጠናቅቁ ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት በባለሥልጣኑ ሲፈቀድ በጊዜያዊነት ወደ ውጭ ሀገር ሊላኩ ይችላሉ፡፡

2/ ዕቃዎች በአገር ውስጥ ለመጠገን የማይችሉ መሆናቸው ተረጋግጦ በባለሥልጣኑ ሲፈቀድ በውጭ ሀገር ተጠግነው እንዲመለሱ በጊዜያዊነት ወደ ውጭ ሀገር ሊላኩ ይችላሉ፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ወይም (2) መሠረት በጊዜያዊነት ወደ ውጭ የተላኩ ዕቃዎች የምርት ወይም የጥገና ሂደት ውጤት የሆኑ የማካካሻ ምርቶች ዕቃዎቹ በጊዜያዊነት ከተላኩ በአንድ አመት ጊዜ ውስጥ ወደ ሀገር ውስጥ ተመልሰው መግባት አለባቸው፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ባለሥልጣኑ የጊዜ ገደቡ እንዲራዘም ሊፈቅድ ይችላል፡፡

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) ድንጋጌ ቢኖርም፣ ወጪ ዕቃዎችን የሚመለከቱ ቅድመ ሁኔታዎችና ገደቦች እንደተጠበቁ ሆነው፣ የምርት ወይም የጥገና ሂደታቸውን አጠናቀው እንዲመለሱ ዕቃዎች በጊዜያዊነት ወደ ውጭ ሀገር የተላኩበትን ሥነ ሥርዓት የቀጥታ ወደ ውጭ መላክ የዕቃ ዲክላራሲዮን በማቅረብ እንዲቋረጥ ማድረግ ይቻላል፡፡

67. <u>የቀረጥና ታክስ ክፍያ</u>

1/ የምርት ወይም የጥገና ሂደታቸውን አጠናቀው እንዲመለሱ በጊዜያዊነት ወደ ውጭ ሀገር የሚላኩ ዕቃዎች ቀረጥና ታክስ አይከፈልባቸውም፡፡ ሆኖም የማካካሻ ምርቶቹ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 66 ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት ተመልሰው ወደ ሀገር ውስጥ ካልገቡ በዕቃዎቹ ላይ የሚፈለገው ቀረጥና ታክስ ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ከሚወሰን ቅጣት ጋር የሚከፈል ይሆናል፡፡

2/ በሌሎች ህጎች የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የማካካሻ ምርቶች ወደ ውጭ ሀገር ሲላኩ ወይም ወደ ሀገር ውስጥ ሲገቡ በዕቃዎቹ ላይ የሚፈለግባቸው ቀረጥና ታክስ ይከፈልባቸዋል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚከፈለው ቀረጥና ታክስ አወሳሰን ዘዴ ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡ ሆኖም የጥገና ውጤት የሆኑ ማካካሻ ምርቶችን የሚመለከት ቀረጥና ታክስ የሚሰላው በጥገና ወጪው ላይ ተመሥርቶ ይሆናል፡፡

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም፣ የምርት ወይም የጥገና ሂደታቸውን አጠናቀው እንዲመለሱ በጊዜያዊነት ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ ወይም ወደ ውጭ ሀገር የተላኩ ዕቃዎች ለውጥ ሳይደረግባቸው በነበሩበት ሁኔታ የሚመለሱ ወይም ያለክፍያ ተጠግነው የሚመለሱ ከሆነ ቀረጥና ታክስ አይከፈልባቸውም፡፡

<u>ምዕራፍ አሥር</u>

<u>ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎች በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ለሀገር ውስጥ ፍጆታ የምርት ሂደታቸውን እንዲያጠናቅቁ ስለሚደረግበት የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት</u>

68. <u>ሥነ ሥርዓቱ በጥቅም ላይ እንዲውል ስለመፍቀድ</u>

1/ ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች ለሀገር ውስጥ ፍጆታ ከመለቀቃቸው በፊት በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ሆነው የምርት ሂደታቸውን እንዲያጠናቅቁ በባለሥልጣኑ ሊፈቀድ የሚችለው፣

ሀ) አሠራሩ የሂደቱ ውጤት የሆኑትን ምርቶች ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገቡ ከተደረጉት ዕቃዎች የተገኙ መሆናቸውን ለማረጋገጥ የሚያስችል ሲሆን፣ እና

ለ) የምርት ሂደቱ ከተጠናቀቀ በኋላ ዕቃዎቹን ቀድሞ ወደነበሩበት ሁኔታ መልሶ ኢኮኖሚያዊ ጥቅም እንዲሰጡ ለማድረግ የማይቻል ሲሆን፣

ነው፡፡

2/ ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎች ለሀገር ውስጥ ፍጆታ ከመለቀቃቸው በፊት በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ሆነው የምርት ሂደታቸውን እንዲያጠናቅቁ በማድረግ ተግባር ላይ በመደበኛነት ለሚሠማራ ሰው ሂደቱን የሚሸፍን አጠቃላይ ፈቃድ ባለሥልጣኑ ሊሰጥ ይችላል፡፡

3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ሊደረጉባቸው የሚችሉ ዕቃዎች ዓይነት፣ ፈቃድ ለመስጠት መሟላት የሚገባቸው ቅድመ ሁኔታዎች እና የጉምሩክ ቁጥጥሩን የሚመለከቱ እርምጃዎች ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናሉ፡፡

4/ ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎች ለሀገር ውስጥ ፍጆታ ከመለቀቃቸው በፊት በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ሆነው የምርት ሂደታቸውን እንዲያጠናቅቁ የማድረግ ተግባር የዕቃዎቹ አስመጭ ከሆነው ሰው ውጪ በሌላ ሰው እንዲከናወን የሚፈቀድበት ሁኔታ ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

69. <u>የቀረጥና ታክሱ አከፋፈል</u>

ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች ለሀገር ውስጥ ፍጆታ ከመለቀቃቸው በፊት በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ሆነው የምርት ሂደታቸውን እንዲያጠናቅቁ ሲደረግ እነዚህ ዕቃዎች ለአገር ውስጥ ፍጆታ ሊለቀቁ የሚችሉት ምርቶቹን ለማምረት ወደሀገር ውስጥ በገቡት ጥሬዕቃዎች ላይ ሊከፈል በሚገባው ታሪፍ መሠረት ቀረጥና ታክስ ከተከፈለ በኋላ ይሆናል፡፡

70. <u>ሥነ ሥርዓቱ ስለሚቋረጥበት ሁኔታ</u>

1/ ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች ለሀገር ውስጥ ፍጆታ ከመለቀቃቸው በፊት በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ሆነው የምርት ሂደታቸውን እንዲያጠናቅቁ የሚደረግበት የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ወደአገር የገቡት ጥሬዕቃዎች በዚህ አዋጅ አንቀጽ 69 መሠረት ቀረጥና ታክሱ ተከፍሎባቸው ለሀገር ውስጥ ፍጆታ ሲለቀቁ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 68 መሠረት የተፈቀደው የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ይቋረጣል፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም ተቀባይነት ሊሰጠው የሚችል ምክንያት ኖሮ ወደአገር የገቡት ጥሬዕቃዎች ሌላ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት እንዲፈጸምባቸው በባለሥልጣኑ ሲፈቀድ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 69 መሠረት የተፈቀደው የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ይቋረጣል፤ ሆኖም ተፈጻሚ እንዲሆን የሚፈቀደውን ሌላውን የጉምሩክ ሥነ

ሥርዓት የሚመለከቱት ቅድመ ሁኔታዎችና ገደቦች መከበር ይኖርባቸዋል፡፡

ምዕራፍ አሥራ አንድ

ዕቃዎች በጊዜያዊነት ወደ ሀገር ውስጥ ስለሚገቡበት ወይም ወደ ውጭ ሀገር ስለሚላኩበት እና ተመልሰው ስለሚገቡበት ወይም ስለሚላኩበት የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት

71. በጊዜያዊነት ዕቃዎችን ስለማስገባት

1/ ንግድን ከማስተዋወቅ፣ ከቴክኖሎጂ ሽግግር፣ ከቱሪዝምና ከባሕል ልውውጥ፣ ከግንባታ ሥራ፣ ከምክር አገልግሎት ወይም ከዕርዳታ ሥራ ጋር የተያያዙ ዕቃዎች የመጡበት ምክንያት እንደተጠናቀቀ በመጡበት አኳኋን እንዲወጡ ሆኖ ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልባቸው በዋስትና በጊዜያዊነት እንዲገቡ በባለሥልጣኑ ሊፈቀድ ይችላል፤ ሆኖም መለዋወጫዎችና ሌሎች አላቂ እቃዎች በጊዜያዊነት ሊገቡ አይችሉም፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ከተመለከቱት ውጪ እቃዎች ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልባቸው በጊዜያዊነት ወደ አገር ውስጥ የሚገቡባቸው ሌሎች ሁኔታዎች ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ወይም (2) መሠረት በጊዜያዊነት ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገቡ የሚፈቀዱ ዕቃዎች በሌላ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት የተመደቡ ዕቃዎችንም እንዲጨምር ሊደረግ ይችላል፡፡

4/ በጊዜያዊነት ወደ አገር ውስጥ የገባን ዕቃ ወደ አገር ውስጥ እንዲገባ ከተደረገበት ዓላማ ውጪ በጥቅም ላይ እንዲውል ማድረግ የተከለከለ ነው፤ ሆኖም በጉምሩክ ክልል ቆይታ ጊዜው የዕቃውን ደህንነት ለመጠበቅ የሚያስፈልጉ ተግባሮች ሊከናወኑበት ይችላል፡፡

5/ ከግንባታ ሥራዎች ወይም ከምክር አገልግሎት ጋር በተያያዘ በጊዜያዊነት የገቡ ዕቃዎች አገር ውስጥ እንዲቆዩ በተፈቀደላቸው የጊዜ ገደብ ዕቃዎቹን በጊዜያዊነት ለማስገባት መብት ላላቸው ሰዎች እንዲተላለፉ ባለሥልጣኑ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

6/ በጊዜያዊነት ገብተው ተመልሰው በሚወጡ ያገለገሉ ዕቃዎች እርጅና ዋጋ ላይ ዕቃዎቹ ሲወጡ ባለው ታሪፍ መሰረት ቀረጥና ታክስ ይከፈልባቸዋል፡፡

7/ በጊዜያዊነት ያስገባውን ዕቃ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) መሠረት ለሌላ የሚያስተላልፍ ሰው ዕቃው ወደ አገር ውስጥ ከገባበት ጊዜ ጀምሮ

እስከተላለፈበት ጊዜ ድረስ በሚታሰበው የእርጅና ቅናሽ ላይ ቀረጥና ታክስ የመክፈል ግዴታ አለበት፡፡

8/ ከፕሮጀክት ሥራዎች ጋር በተያያዘ በጊዜያዊነት ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልባቸው ወደ አገርየገቡ ዕቃዎች አገልግሎት ላይ የዋሉበት ፕሮጀክት ሲጠናቀቅ ለተከናወነው ሥራ የመጨረሻ ክፍያ ከመፈጸሙ በፊት ወይም የፕሮጀክቱ ጊዜ ከተራዘመ ይህንኑ የፕሮጀክቱ ባለቤት ለባለስልጣኑ በጽሁፍ ማስታወቅ አለበት፡፡

9/ በጊዜያዊነት ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች በአገር ውስጥ የሚቀሩበት ሁኔታና የቀረጥና ታክስ ክፍያው አፈፃፀም ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

72. <u>ዕቃዎች በጊዜያዊነት እንዲገቡ ስለማይፈቀድበት ሁኔታ</u>

1/ ዕቃዎች ተለይተው በማይታወቁበት ጊዜ ባለሥልጣኑ ዕቃዎች በጊዜያዊነት ወደ አገር ውስጥ እንዲገቡ ፈቃድ ላይሰጥ ይችላል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ቢኖርም ባለሥልጣኑ የዕቃዎቹ ተለይተው አለመታወቅ ዕቃዎቹ ካላቸው ተፈጥሯዊ ባህሪና ከሚሰጡት አገልግሎት አኳያ በሥርዓቱ ያለአግባብ የመጠቀም ሁኔታ ሊከሰት ያለመቻሉን ካረጋገጠ ዕቃዎቹ በጊዜያዊነት እንዲገቡ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

73. <u>በጊዜያዊነት የገቡ ዕቃዎች አገር ውስጥ የሚቆዩበት ጊዜ</u>

1/ ከቱሪዝምና ከባህል ልውውጥ ወይም ከቴክኖሎጂ ሽግግር ጋር የተያያዙ ዕቃዎች ወደ አገር ከገቡበት ጊዜ ጀምሮ በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ ተመልሰው መውጣት አለባቸው፡፡

2/ ንግድ ለማስተዋወቅ የገቡ ዕቃዎች የማስተዋወቁ ተግባር በተጠናቀቀ በሁለት ወር የጊዜ ገደብ ውስጥ መውጣት አለባቸው፡፡

3/ ለግንባታ ሥራ፣ ለምክር አገልግሎት፣ ከዕርዳታ ሥራ ጋር በተያያዘ ወይም በፕሮጀክት ስምምነት መሠረት ወደ አገር የገቡ ዕቃዎች በፕሮጀክቱ ስምምነት የተገለፀው የጊዜ ገደብ ሲጠናቀቅ ወይም ፕሮጀክቱ ወይም የዕርዳታ ሥራው እንደተጠናቀቀ በሶስት ወር ጊዜ ውስጥ ተመልሰው መውጣት አለባቸው፡፡

4/ በጊዜያዊነት ወደ አገር ውስጥ የገባ ዕቃ በዚህ አዋጅ በተደነገገው የጊዜ ገደብ ተመልሶ ከአገር ሊወጣ የማይችል መሆኑን አስመጪው ከጠየቀና

በቂ ምክንያት መኖሩ ከተረጋገጠ ባለሥልጣኑ የጊዜ ገደቡን ሊያራዝምለት ይችላል፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሠረት ዕቃው አገር ውስጥ የሚቆይበት ጊዜ ካልተራዘመ በስተቀር በሕግ የተወሰነው የመቆያ ጊዜ እንደተጠናቀቀ በሁለት ወር ጊዜ ውስጥ ዕቃው ተመልሶ ካልወጣ በዋስትና የተያዘው ገንዘብ በሙሉ ለመንግሥት ገቢ ተደርጐ በዕቃው ላይ ተገቢው የጉምሩክ ፎርማሊቲ ተከናውኖበት አገር ውስጥ ሊቀር ወይም ከአገር ሊወጣ ይችላል፡፡

6/ በጊዜያዊነት ወደ አገር ውስጥ የገባ ዕቃ ከመንግሥት አካላት ውጪ በሆነ ማንኛውም ሰው በቀረበ ክስ ምክንያት ካልሆነ በስተቀር በመያዙ ምክንያት ተመልሶ ሊወጣ ካልቻለ፣ ተመልሶ የሚወጣበት የጊዜ ገደብ መቆጠሩ ዕቃው ተይዞ በቆየበት ጊዜ መጠን ይቋረጣል፡፡

74. <u>በጊዜያዊነት የገቡ ዕቃዎችን በከፊል ወይም ሙሉ በሙሉ ከቀረጥ ነፃ ስለማድረግ</u>

ሚኒስቴሩ በጊዜያዊነት ወደ አገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች በከፊል ወይም ሙሉ በሙሉ ከቀረጥ ነፃ ሊሆኑ ስለሚችሉበት ሁኔታ ሊወስን ይችላል፡፡

75. <u>በጊዜያዊነት ወጥተው የሚመለሱ ዕቃዎች</u>

1/ በሚከተሉት ምክንያቶች በጊዜያዊነት ለመውጣት የጉምሩክ ፎርማሊቲ የተከናወነባቸው ዕቃዎች ቀረጥ ሳይከፈልባቸው ተመልሰው መግባት ይችላሉ፤

ሀ) ወደ ውጭ አገር ለሥራ የሄደ ሰው የሄደበትን ሥራ ለማከናወን የተጠቀመባቸው ተሽከርካሪዎች፣ መሣሪያዎችና ማሽነሪዎች፤

ለ) ለንግድና ለባህል፣ ወይም ለማናቸውም ዓይነት ትርዒቶች ወይም ኤግዚቢሽኖች ወደውጭ አገር የሚላኩ ዕቃዎች፡፡

2/ በሚኒስቴሩ በወጣ መመሪያ በሌላ አኳኋን ካልተወሰነ በስተቀር ዕቃዎች በጊዜያዊነት ወደ ውጭ አገር ወጥተው ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልባቸው መግባት የሚችሉት በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ተመልሰው የመጡ እንደሆነ ብቻ ነው፡፡

76. <u>ተመልሰው ስለሚወጡና ተመልሰው ስለሚገቡ እቃዎች</u>

1/ ለአገር ውስጥ ፍጆታ ተብሎ የተመዘገበ ዕቃ ያልተከለከለ ወይም አገባቡ የጉምሩክ ሕግን የማይፃረር ከሆነ የጉምሩክ ፎርማሊቲ ከመከናወኑ በፊት

ወደ ውጭ ተመልሶ እንዲወጣ ጥያቄ የቀረበ እንደሆነ የቀረጥና ታክሱን 5% ተከፍሎበት እንዲወጣ ሊፈቀድ ይችላል፡፡

2/ የአገር ውስጥ ምርት ሆነው ወደ ውጭ ከተላኩ በኋላ በሽያጭ ውሉ ወይም በንግድ ግንኙነት የተመለከተውን የጥራት ደረጃ ባለማሟላታቸው ምክንያት በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ተመልሰው ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች ከቀረጥና ታክስ ነፃ ይሆናሉ፡፡ ሆኖም ለእነዚህ ዕቃዎች ማምረቻ በዋለው ግብዓት ላይ በወጪ ንግድ የቀረጥ ማበረታቻ ሥርዓት አዋጅ በተደነገገው መሠረት ሳይከፈል ቀርቶ የነበረው ቀረጥና ታክስ መከፈል አለበት፡፡

3/ በባለጉዳዩ ጥያቄ መሠረት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ላይ የተቀመጠው የጊዜ ገደብ በአሳማኝ ምክንያት ሊራዘም ይችላል፡፡

77. <u>ዕቃን በጊዜያዊነት የማስገባት ወይም የማስወጣት የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ስለሚቋረጥበት ሁኔታ</u>

እንደ አግባቡ የገቢ ወይም የወጪ ዕቃዎችን የሚመለከቱ ቅድመ ሁኔታዎችና ገደቦች እንደተጠበቁ ሆነው፣ ዕቃዎች በጊዜያዊነት የገቡበትን ወይም የወጡበትን ሥነ ሥርዓት የቀጥታ ወደ ሀገር ውስጥ የማስገባት ወይም ወደ ውጭ የመላክ የዕቃ ዲክላራሲዮን በማቅረብ እንዲቋረጥ ማድረግ ይቻላል፡፡

<u>ምዕራፍ አሥራ ሁለት</u>

<u>የጉምሩክ ሥነ ሥርዓትን በኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት ስለማከናወን</u>

78. <u>ጠቅላላ</u>

1/ በባለሥልጣኑ በተዘረጋው የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት እንዲጠቀም የተፈቀደለት ማንኛውም ሰው የሚከተሉትን በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ ማከናወን ይችላል፤

ሀ) ማጓጓዣዎች ስለመድረሳቸው ወይም ስለመነሳታቸው እና በነዚሁ ላይ ስለተሳፈሩ መንገደኞች ወይም ስለተጫኑ ዕቃዎች ሪፖርቶችን ማቀነባበርና ማቅረብ፤

ለ) የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት አፈጻጸም ማከናወን፤

ሐ) ክፍያዎችን መፈጸም፤ እና

መ) የዕቃ መልቀቅያ ትዕዛዝ መቀበል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚደረግ የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት አጠቃቀም ደጋፊ ሰነዶች በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ እንዲቀርቡ ማድረግን ያጠቃልላል፡፡

3/ የወጪና ገቢ ዕቃዎችን በሚመለከት የአንድ መስኮት አገልግሎት ለመስጠት እንዲቻል የሚመለከታቸው የመንግስት መሥሪያ ቤቶችና የፋይናንስ ተቋማት በተዘረጋው የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት ተጠቃሚ እንዲሆኑ ባለሥልጣኑ ሁኔታዎችን ማመቻቸት አለበት፡፡

79. ተጠቃሚዎችን ስለመመዝገብ

ማንኛውም በባለሥልጣኑ የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት ተጠቃሚ ለመሆን እንዲፈቀድለት የሚፈልግ ሰው፣

1/ በባለሥልጣኑ የተወሰነውን ደረጃ የጠበቀ የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ፋሲሊቲ በማሟላት፣

2/ የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓቱን የአጠቃቀምና የደህንነት መመሪያዎች የሚያከብር ስለመሆኑ ማረጋጫ በመስጠት፣

3/ ዲጂታል ፊርማውን ከተፈቀደለት ውጪ ሌላ ሰው እንደማይጠቀም ማረጋገጫ በመስጠት፣

4/ ከተፈቀደለት ውጪ ሌላ ሰው ዲጂታል ፊርማውን ተጠቅሞ ቢገኝ ለባለስልጣኑ ወዲያውኑ የማስታወቅ ኃላፊነቱን እንደሚወጣ በማረጋገጥ፣ እና

5/ በባለሥልጣኑ ተዘጋጅቶ የቀረበለትን ስምምነት በመፈረም፣

በባለሥልጣኑ መመዝገብ አለበት፡፡

80. መረጃዎችን በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ ስለመላክና ስለመቀበል

1/ የባለሥልጣኑን የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት በመጠቀም የሚላክ ማንኛውም መረጃ ከተፈቀደው የዲጂታል ፊርማ ጋር ተያይዞ መላክ አለበት፡፡

2/ ማንኛውም መረጃ በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ ተልኳል የሚባለው በላኪው በራሱ ወይም መልዕክቱን በሚመለከት ጉዳይ ላኪውን ወክሎ ለመሥራት ሥልጣን በተሰጠው ሰው የተላከ ሲሆን ነው፡፡

3/ በባለሥልጣኑና የተፈቀደለት የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት ተጠቃሚው መረጃዎችን በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ ስለመቀበላቸው መተማመኛ አሰጣጥን በተመለከተ የተወሰነ ፎርም ለመከተል ያደረጉት ስምምነት በሌለ ጊዜ የመልዕክቱ መድረስ መተማመኛ በማንኛውም ዘዴ ሊሰጥ ወይም መድረሱን በበቂ ደረጃ ሊያመላክት በሚችል ድርጊት ሊገለጽ ይችላል፡፡

4/ ባለሥልጣኑና የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓቱ ተጠቃሚ የኤሌክትሮኒክስ መረጃ መልዕክት አስገዳጅነት የሚኖረው መልዕክቱ ስለመድረሱ መተማመኛ ሲሰጥ ነው የሚል ስምምነት ካላቸው፣ ይኸው መተማመኛ በስምምነቱ በተገለጸው ጊዜ ወስጥ ካልተሰጠ መረጃው እንዳልተላከ ይቆጠራል፡፡

81. በኤሌክትሮኒክስ የሚላኩ መረጃዎችን ስለማረጋገጥ

በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ የተላኩ መረጃዎችን ትክክለኛነት ለማረጋገጥ ባለሥልጣኑ ኦሪጅናል ዶኩሜንቶችን አስቀርቦ ማየት ይችላል፡፡

82. የወረቀት ሰነድ ስለመጠቀም

1/ የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓቱ ባለመሥራቱ መረጃዎችን በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ መላክ ወይም መቀበል በማይቻልበት ጊዜ ተጠቃሚውና ባለሥልጣኑ መረጃዎችን በወረቀት መለዋወጥ ይችላሉ፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ (1) የተደነገገው ቢኖርም የኤሌክትሮኒክስ ስረአቱ በሚሰራበት ጊዜ ተጠቃሚው የተለመደውን የጉምሩክ ሥነሥረአት በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ ማከወን አለበት፡፡

83. የተጠቃሚነት መብትን ስለማገድና ምዝገባን ስለመሠረዝ

1/ ማንኛውም የባለሥልጣኑ የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት ተጠቃሚ ከባለስልጣኑ ጋር ባደረገው ስምምነት የተመለከቱ ግዴታዎችን ያላከበረ እንደሆነ ባለሥልጣኑ በሚወስነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ጉድለቶቹን እስከሚያስተካክል ድረስ በሥርዓቱ የመጠቀም መብቱ ታግዶ ይቆያል፡፡

2/ ባለሥልጣኑ በሚከተሉት ምክንያቶች የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት ተጠቃሚን ምዝገባ ሊሠርዝ ይችላል፤

ሀ) ምዝገባው የተከናወነው ተጠቃሚው ባቀረበው የሀሰት ማስረጃ ላይ ተመስርቶ መሆኑ ከተረጋገጠ፤

ለ) ተጠቃሚው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ለእግዱ ምክንያት የሆኑትን ጉድለቶች ያላስተካከለ እንደሆነ፤

ሐ) ተጠቃሚው የጉምሩክ ሕጎች በመጣስ ወይም በእምነት ማጉደል ወንጀል ተከስሶ የተቀጣ ከሆነ፤ ወይም

መ) በማናቸውም ምክንያት የተጠቃሚው የንግድ ድርጅት የተዘጋ ከሆነ፡፡

3/ ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ መሠረት በኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት የመጠቀም መብትን ከማገዱ ወይም ምዝገባውን ከመሠረዙ በፊት እርምጃው የሚወሰድበትን ምክንያት ለተጠቃሚው በጽሑፍ በማሳወቅ በተወሰነ የጊዜ ገደብ ውስጥ አስተያየቱን እንዲያቀርብ ዕድል መስጠት አለበት፡፡

ምዕራፍ አሥራ ሦስት

ቀለል ያለ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት

84. ሥነ ሥርዓቱ ስለሚፈቀድላቸው ሰዎች

1/ ቀለል ያለ የዕቃ ዲክላራሲዮን አቀራረብና የዕቃ አወጣጥ ሥነ ሥርዓት ተፈጻሚ እንዲሆን የሚፈቀደው ባለሥልጣኑ ያወጣውን መመዘኛ አሟልተው ለተመረጡና ለተመዘገቡ ሰዎች ነው፡፡

2/ ሥነ ሥርዓቱ ተፈጻሚ እንዲሆንላቸው የሚፈቀድላቸውን ሰዎች ለመምረጥ ባለሥልጣኑ የሚያወጣው መመዘኛ ለላኪዎችና ለኢንዱስትሪ አምራቾች ልዩ ትኩረት የሚሰጥ መሆን አለበት፡፡

85. ቀለል ያለ የዕቃ ዲክላራሲዮን አቀራረብ

ቀለል ያለ የዕቃ ዲክላራሲዮን አቀራረብ ሥነ ሥርዓት የሚከተሉትን ሊያካትት ይችላል፤

1/ ዕቃዎችን ለመለየት የሚያስፈልጉ ውስን መረጃዎች እስከቀረቡ ድረስ የተሟላው የዕቃ ዲክላራሲዮን በቀጣይነት እንዲቀርብ በመፍቀድ ዕቃዎቹን መልቀቅን፤

2/ ዕቃዎችን አዘውትሮ ከውጭ ለሚያስመጣ ወይም ወደ ውጭ ለሚልክ በሥርዓቱ እንዲጠቀም ለተፈቀደለት ሰው በተወሰነ ጊዜ ውስጥ ለሁሉም ዕቃዎች የተጠቃለለ የዕቃ ዲክላራሲዮን እንዲያቀርብ መፍቀድን፤

3/ በሥርዓቱ እንዲጠቀም በተፈቀደለት ሰው መዝገብ ላይ በሠፈሩ መረጃዎች አማካይነት የዕቃ ዲክላራሲዮን እንዲቀርብና በቀጣይነትም በሚቀርብ ተጨማሪ የዕቃ ዲክላራሲዮን እንዲደገፍ መፍቀድን።

86. <u>ቀለል ያለ የዕቃ አወጣጥ ሥነ ሥርዓት</u>

ቀለል ያለ የዕቃ አወጣጥ ሥነ ሥርዓት የዕቃ አወጣጥ ሥርዓቱ በዲክላራሲዮን አቅራቢው የሥራ ቦታ ወይም ባለሥልጣኑ በሚወስነው ሌላ ቦታ እንዲፈጸም የሚፈቅድ ሥርዓት ይሆናል።

87. <u>የቀረጥና ታክስ ዕዳዎችን በራስ ትመና ስለመወሰን</u>

በሥርዓቱ እንዲጠቀም የተፈቀደለት ሰው የቀረጥና ታክስ ዕዳውን የንግድ መዝገቦቹን ተጠቅሞ እራሱ እንዲተምንና አግባብነት ያለው ሆኖ ሲገኝ ሌሎች የጉምሩክ ግዴታዎቹን ማክበሩን እራሱ እንዲያረጋግጥ ባለሥልጣኑ ሊፈቅድለት ይችላል።

88. <u>ኦዲትን መሠረት ያደረገ የጉምሩክ ቁጥጥር</u>

ባለሥልጣኑ ቀለል ያለ የዕቃ ዲክላራሲዮን ትክክለኛና ተአማኒነት ያለው መሆኑን እና ሌሎች የጉምሩክ ግዴታዎች መከበራቸውን ለማረጋገጥ በሥርዓቱ እንዲጠቀም የተፈቀደለትን ሰው መዝገቦችን፣ ሪኮርዶችን፣ የንግድ አሠራር ሥርዓቶችን እና የንግድ መረጃዎችን በመመርመር ኦዲትን መሠረት ያደረገ የጉምሩክ ቁጥጥር ያካሂዳል።

<u>ክፍል አራት</u>
<u>ስለ ጉምሩክ ቀረጥና ታክስ</u>

<u>ምዕራፍ አንድ</u>
<u>የቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ አተማመን</u>

89. <u>መርህ</u>

1/ ቀረጥንና ሌሎች በገቢ ዕቃዎች ላይ የሚጠየቁ ክፍያዎችን ለማስላት እንዲሁም የወጭ ንግድን በሚመሩ ሕጎች የተዘረዘሩትን ታሪፍ ያልሆኑ

እርምጃዎች በሥራ ላይ ለማዋል እንዲቻል የሚተመነው የቀረጥ ማስከፈያ ዋጋ በዚህ ክፍል ድንጋጌዎች መሠረት ይወሰናል፡፡

2/ ወደ አገር ለሚገባ ማናቸውም ዕቃ የቀረጥ ማስከፈያ ዋጋ የሚሆነው እስከ ኢትዮጵያ የጉምሩክ ክልል የመጀመሪያ መግቢያ ድረስ በትክክል ለዕቃው የተከፈለ ጠቅላላ ወጪ ነው፡፡

3/ ወደ ውጭ አገር ለሚላክ ዕቃ የቀረጥ ማስከፈያ ዋጋ ተደርጎ የሚወሰደው ዕቃው የተሸጠበትና ከኢትዮጵያ መውጫ እስከሆነው የጉምሩክ ወደብ ድረስ ለማጓጓዝ የሚያስፈልገው ወጪ ድምር ይሆናል፡፡

4/ በዚህ አዋጅ ስለተዘረዘሩት የዋጋ መተመኛ ዘዴዎች አፈፃፀም እና በእነዚሁ ዘዴዎች መሠረት የቀረጥ ማስከፈያ ዋጋ መወሰን በማይቻልበት ጊዜ እንዲሁም ላገለገሉ ዕቃዎች ተፈጻሚ ስለሚሆኑት የዋጋ መተመኛ ዘዴዎች ባለሥልጣኑ መመሪያ ያወጣል

5/ ባለሥልጣኑ በግብይት ዋጋ መሠረት ቀረጥና ታክሱን መወሰን ባልተቻለ ጊዜ በዚህ አዋጅ መሰረት ቀረጥና ታክሱን ለመወሰን የሚያስችል መረጃ ያደራጃል፡፡

90. <u>የግብይት ዋጋ</u>

1/ ወደ አገር ውስጥ ለሚገባ ዕቃ የግብይት ዋጋ ተደርጎ የሚወሰደው ወደ ኢትዮጵያ እንዲላክ ለተሸጠው ዕቃ በትክክል የተከፈለው ወይም የሚከፈለው ዋጋ ሲሆን፣ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 96 የተመለከቱት ተጨማሪ ክፍያዎች የታከለበት ይሆናል፡፡ ሆኖም፣

ሀ) በሕግ ወይም ሕግን መሠረት ባደረገ ልዩ ውሳኔ ከተጣሉ ገደቦች፣ ዕቃዎቹ እንደገና ሊሸጡ የሚችሉበትን መልክአ-ምድራዊ አካባቢ ከሚወስኑ ገደቦች ወይም በዕቃዎቹ ዋጋ ላይ የጎላ ተፅዕኖ ከማያሳድሩ ገደቦች በስተቀር፣ ገዥው የገዛቸውን ዕቃዎች ለሌላ የሚያስተላልፍበትን ሁኔታ ወይም አጠቃቀሙን አስመልክቶ ሌሎች ተጨማሪ ገደቦች ሊደረጉ አይችሉም፤

ለ) የዕቃው ሽያጭ ወይም ዋጋው ሊተመኑ የማይችሉ ሁኔታዎች ወይም ገደቦች የተጣለበት ሊሆን አይችልም፤

ሐ) በገዥው ከሚፈጸም የመልሶ ሽያጭ፣ ማስተላለፍ ወይም አጠቃቀም ጋር በተያያዘ ከሚገኝ ገቢ ላይ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ለሻጩ የሚከፈል ገንዘብ ሊኖር አይችልም፤

መ) ገዥውና ሻጩ ግንኙነት ያላቸው ከሆነ የግብይት ዋጋው የቀረጥና ታክስ መተመኛ ዋጋ ሆኖ የሚወሰደው በባለሥልጣኑ ተቀባይነት ሲያገኝ ነው፡፡

2/ ገዥና ሻጭ ግንኙነት አላቸው ሊባል የሚችለው፣

ሀ) አንዱ የሌላው የንግድ ድርጅት ባለሥልጣን ወይም ዳይሬክተር ከሆነ፣

ለ) በሕጋዊ መንገድ ዕውቅና ያገኙ የንግድ ሸሪኮች ከሆኑ፣

ሐ) የአሰሪና ሠራተኛ ግንኙነት ካላቸው፣

መ) አንዱ የሌላውን የንግድ ድርጅት አክሲዮኖች ከ5 በመቶ ወይም ከዚያ በላይ በባለቤትነት ከያዘ፣

ሠ) አንዱ ሌላውን በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የሚቆጣጠር ከሆነ፣

ረ) በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በሶስተኛ ወገን ቁጥጥር የሚደረግባቸው ከሆነ፣

ሰ) በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በሶስተኛ ወገን ላይ ቁጥጥር የሚያደርጉ ከሆነ፣ ወይም

ሸ) እስከ ሁለተኛ ደረጃ የሚቆጠር የሥጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ካላቸው፣

ብቻ ነው፡፡

3/ ሻጭና ገዥው ግንኙነት ሲኖራቸው በሽያጩ ዙሪያ ያሉት ሁኔታዎች ተመርምረው በመካከላቸው ያለው ግንኙነት በዋጋው ላይ ተፅዕኖ እንዳላሳደረ ሲታመን የግብይት ዋጋው ተቀባይነት ያገኛል፡፡

4/ የሻጭና ገዥው ግንኙነት በዋጋው ላይ ተፅዕኖ ማሳደሩን ለማመን የሚያስችል ምክንያት ሲኖር ባለሥልጣኑ ይህንኑ ለአስመጭው መግለጽ አለበት፡፡

5/ ግንኙነት ባላቸው ሰዎች መካከል በተፈጸመ ሽያጭ የዕቃዎቹ ዋጋ፣

ሀ) በተመሳሳይ ወቅት ግንኙነት በሌላቸው ገዥና ሻጭ መካከል በተከናወነ ሽያጭ ወደ ኢትዮጵያ በተላኩ አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይነት ካላቸው ዕቃዎች የግብይት ዋጋ ጋር፣

ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 93 በተወሰነው መሠረት ከአንድ ዓይነት ወይም ከተመሳሳይ ዕቃዎች የግብይት ዋጋ ጋር፣ ወይም

ሐ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 94 በተወሰነው መሠረት ከአንድ ዓይነት ወይም ከተመሳሳይ ዕቃዎች የግብይት ዋጋ ጋር፣

የሚቀራረብ መሆኑን አስመጪው ለማረጋገጥ ከቻለ የዕቃዎቹ የግብይት ዋጋ ተቀባይነት ይኖረዋል፡፡

6/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) የተጠቀሱትን ማነፃፀሪያዎች ተግባራዊ ለማድረግ የንግድ ደረጃ ልዩነት፣ የብዛት ልዩነት፣ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 96 መሠረት በዋጋ ላይ የሚደረጉ ማስተካከያዎች እና ሻጩ ከገዢው ጋር ባልተዛመደበት ሁኔታ ያወጣቸው ወጪዎች እና ሻጩ ከገዢው ጋር በተዛመደበት ሁኔታ ደግሞ እነዚህ ወጪዎች በሻጩ ያልተከፈሉ መሆናቸው ከግምት ውስጥ መግባት ይኖርበታል፡፡

7/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) የተጠቀሱት ማነፃፀሪያዎች በአስመጪው አነሳሽነት ብቻ በጥቅም ላይ የሚውሉ ይሆናል፡፡

91. <u>የአንድ ዓይነት ዕቃዎች ዋጋ አወሳሰን</u>

1/ ወደአገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች የግብይት ዋጋ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 90 መሠረት ሊወሰን ካልቻለ፣ በተመሳሳይ የንግድ ደረጃና በተቀራራቢ ብዛት በተሸጡና በተመሳሳይ ወይም ተቀራራቢ ወቅት ወደ ኢትዮጵያ በተላኩ አንድ ዓይነት ዕቃዎች የግብይት ዋጋ መሰረት ይወሰናል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የግብይት ዋጋን መወሰን ካልተቻለ፣ የንግድ ደረጃው ወይም የብዛቱ ልዩነት ለሚያስከትለው የዋጋ ልዩነት ማስተካከያ በማድረግ በተለየ የንግድ ደረጃ ወይም ብዛት ወደ አገር ውስጥ የገቡ አንድ ዓይነት ዕቃዎችን የግብይት ዋጋ መጠቀም ይቻላል፡፡

3/ የግብይት ዋጋው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 96 ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሱትን ወጪዎች የሚያካትት ከሆነ ከርቀትና ከማጓጓዣ ዓይነት ልዩነት ጋር በተያያዘ ወደ አገር ውስጥ የገቡትንና አንድ ዓይነት የሆኑትን ዕቃዎች እስከ ጉምሩክ ክልል መግቢያ በር ድረስ ለማድረስ የተከሰቱ የማጓጓዣ፣ የመጫን፣ የማውረድ የአያያዝና የኢንሹራንስ ወጪ ልዩነቶችን ከግንዛቤ ያስገባ መሆን አለበት፡፡

92. <u>የተመሳሳይ ዕቃዎች ዋጋ አወሳሰን</u>

1/ ወደአገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች የግብይት ዋጋ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 90 እና 91 መሠረት ሊወሰን ካልቻለ፣ በተመሳሳይ የንግድ ደረጃና በተቀራራቢ ብዛት በተሸጡና በተመሳሳይ ወይም ተቀራራቢ ወቅት ወደ ኢትዮጵያ በተላኩ ተመሳሳይ ዕቃዎች የግብይት ዋጋ መሠረት ይወሰናል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የግብይት ዋጋን መወሰን ካልተቻለ፣ የንግድ ደረጃው ወይም የብዛቱ ልዩነት ለሚያስከትለው የዋጋ ልዩነት ማስተካከያ በማድረግ በተለየ የንግድ ደረጃ ወይም ብዛት ወደ አገር ውስጥ የገቡ ተመሳሳይ ዕቃዎችን የግብይት ዋጋ መጠቀም ይቻላል፡፡

3/ የግብይት ዋጋው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 96 ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሱትን ወጪዎች የሚያካትት ከሆነ ከርቀትና ከማጓጓዣ ዓይነት ልዩነት ጋር በተያያዘ ወደ አገር ውስጥ የገቡትንና ተመሳሳይ የሆኑትን ዕቃዎች እስከ ጉምሩክ ክልል መግቢያ በር ድረስ ለማድረስ ወጪ የተደረገውን የማጓጓዣ፣ የመጫን፣ የማውረድ፣ የአያያዝና የኢንሹራንስ ወጪ ልዩነቶችን ከግንዛቤ ያስገባ መሆን አለበት፡፡

93. <u>ወደኋላ የማስላት ዘዴ</u>

1/ ወደ አገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች የግብይት ዋጋ በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ 90 እስከ 92 በተደነገገው መሰረት ሊወሰን በማይቻልበት ጊዜ፣ ወደ አገር ውስጥ የገባው ዕቃ፣ በተቀራራቢ ወቅት ወደ አገር ውስጥ የገቡ አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃዎች ግንኙነት በሌላቸው ገዢና ሻጭ መካከል በገቡበት ሁኔታ በከፍተኛ ብዛት በተሸጡበት ነጠላ ዋጋ ላይ በመመሥረትና የሚከተሉትን ከዋጋው ላይ በመቀነስ ይወሰናል፤

ሀ) ለዕቃዎቹ አብዛኛውን ጊዜ የሚከፈለውን ኮሚሽን ወይም የሚደመረውን የጠቅላላ ወጪና የትርፍ መጠን፤

ለ) ለዕቃዎቹ በኢትዮጵያ ውስጥ አብዛኛውን ጊዜ የሚከፈሉትን የማጓጓዣ፣ የኢንሹራንስና ሌሎች ተዛማጅ ወጪዎች፣ እና

ሐ) ዕቃዎቹ ወደ ሀገር ውስጥ ሲገቡ የሚከፈለውን ቀረጥ፣ ታክስና ሌሎች ክፍያዎች፡፡

2/ ወደ አገር ውስጥ የገባው ዕቃና ወደ አገር ውስጥ የገቡ አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃዎች በተቀራራቢ ጊዜ በአገር ውስጥ ካልተሸጡ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚወሰነው የግብይት ዋጋ ከሦስት ወር ባልበለጠ የጊዜ ልዩነት ውስጥ ወደ አገር ውስጥ በገቡና በተሸጡ አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃዎች ነጠላ ዋጋ ላይ ይመሠረታል፡፡

3/ ወደ አገር ውስጥ የገባው ዕቃ እና አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃዎች በገቡበት ሁኔታ ካልተሸጡ፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1)

መሠረት የሚወሰነው የግብይት ዋጋ በዕቃዎቹ ላይ የተከናወነው ቀጣይ የምርት ሂደት ያስከተለው ተጨማሪ ዕሴት ተቀንሶ ይተመናል፡፡

94. <u>በወጪ ስሌት ላይ የተመሰረተ ዋጋ</u>

1/ ወደ አገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች የግብይት ዋጋ በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ 90 እስከ 93 በተደነገገው መሰረት ሊወሰን በማይቻልበት ጊዜ፣

ሀ) የዕቃዎቹን የማምረቻ ወይም የማዘጋጃ ወጪዎች፣

ለ) ዕቃዎቹ ወደ ኢትዮጵያ በተላኩበት አገር ተቀራራቢ ደረጃ ወይም ዓይነት ያላቸው ዕቃዎች በአምራቾች ሲሸጡ አብዛኛውን ጊዜ የሚያስከትሉትን ጠቅላላ ወጪና የሚያስገኙትን የትርፍ መጠን፣ እና

ሐ) ዕቃዎቹን እስከ ጉምሩክ ክልል መግቢያ በር ለማድረስ የሚያስወጣውን የማጓጓዣ፣ የመጫኛ፣ የማራገፊያ፣ የመንከባከቢያና የኢንሹራንስ ወጪን፣

በሚያካትት ስሌት ላይ ተመሥርቶ ይወሰናል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች መሰረት የግብይት ዋጋን ለመወሰን በአምራቹ ፈቃድ የሚገኘውን መረጃ ለማረጋገጥ፣ የሚመለከተው የአምራቹ አገር መንግስታዊ አካል ጉዳዩን በቅድሚያ እንዲያውቀው በማድረግ የማይቃወመው መሆኑ መረጋገጥ አለበት፡፡

95. <u>ሚዛናዊ ዘዴን በመጠቀም ዋጋ መወሰን</u>

1/ በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ 90 እስከ 94 በተደነገገው መሰረት ወደ አገር ውስጥ የገቡ እቃዎችን የግብይት ዋጋ ለመወሰን ካልተቻለ፣ በአገር ውስጥ ያለውን ወቅታዊ መረጃ በመጠቀምና ከዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች አጠቃላይ መርህ ጋር የተጣጣመ ሚዛናዊ ዘዴን በመጠቀም ይወሰናል፡፡

2/ አስመጭው ሲጠይቅ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የተተመነው ዋጋና የአተማመን ዘዴው በጽሁፍ ይገለጽለታል፡፡

96. <u>በግብይት ዋጋ ላይ የሚጨመሩ ክፍያዎች</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 90 መሰረት ወደ አገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች የጉምሩክ ቀረጥ ማስከፈያ ዋጋ ሲወሰን፣ ለዕቃዎቹ በተከፈለው ወይም በሚከፈለው ዋጋ ላይ የሚከተሉት መደመር አለባቸው፤

ሀ) በገዥው የሚሸፈኑ ወጪዎች ሆነው ለዕቃዎቹ በተከፈለው ወይም በሚከፈለው ዋጋ ውስጥ ያልተካተቱ፣

(1) ከግዥ ኮሚሽን በስተቀር ማናቸውም ዓይነት የኮሚሽንና የድለላ ክፍያ፤

(2) ከዕቃዎቹ ተነጥለው ሊታዩ የማይችሉ የዕቃ መያዣዎች ወጪ፤

(3) ዕቃዎቹን ለማሸግ የወጣ የጉልበትም ሆነ የማቴሪያል ወጪ፤

(4) ዕቃዎቹን እስከ ጉምሩክ ክልል መግቢያ በር ድረስ ለማድረስ የተከፈለ የትራንስፖርት፣ የመጫኛ፣ የማራገፊያ፣ የመንከባከቢያና የኢንሹራንስ ወጪ፤

(5) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ1(ሀ)(4) የተመለከተው ቢኖርም ዕቃዎቹ በአየር የተጓጓዙ በሚሆንበት ጊዜ ለአየር ትራንስፖርት የተከፈለው አንድ ሦስተኛ ወጪ፤

ለ) ለዕቃዎቹ በተከፈለው ወይም በሚከፈለው ዋጋ አስቀድመው ያልተካተቱ ወደ አገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎችን ለማምረት በአስመጪው በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ያለ ክፍያ ወይም በአነስተኛ ክፍያ የቀረቡና አስፈላጊው የወጪ ማስተካከያ የተደረገባቸው ግብዓቶች፣ ክፍሎችና ሌሎች ዕቃዎች፣ የእጅ መሣሪያዎች፣ ቅርጽ ማውጫዎችና ሌሎች ተመሳሳይ መሣሪያዎች፣ ሙሉ በሙሉ ጥቅም ላይ የዋሉ አላቂ ዕቃዎች፣ ከኢትዮጵያ ውጪ ለተከናወኑ የኢንጂነሪንግ፣ የሥነ-ጥበብ፣ የዲዛይንና የፕላን ሥራዎች የተደረጉ ወጪዎች፤

ሐ) ለዕቃዎቹ በተከፈለው ወይም በሚከፈለው ዋጋ ውስጥ ያልተካተቱና በገዢው በቀጥታ ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ እንዲከፈሉ በሽያጭ ውሉ የተደነገጉ የአዕምሯዊ ንብረት ሮያሊቲና ፈቃድ ክፍያዎች፤

መ) ዕቃዎቹን መልሶ በመሸጥ፣ ለሌላ በማስተላለፍ ወይም በመጠቀም ከሚገኘው ገቢ ላይ ለሻጩ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የሚከፈሉ ክፍያዎች።

2/ በዚህ አንቀጽ መሠረት በግብይት ዋጋ ላይ የሚደመሩ ማናቸውም ተጨማሪ ክፍያዎች በተጨባጭና ሊለኩ በሚችሉ መረጃዎች ላይ የተመሰረቱ መሆን አለባቸው።

3/ የግብይት ዋጋ ለመወሰን በዕቃው የተከፈለ ወይም የሚከፈል ዋጋ ላይ የሚደመር ክፍያ በዚህ አንቀጽ በተደነገገው መሠረት ብቻ ይሆናል።

ክፍያውም በሌተር ኦፍ ክሬዲት ወይም በሕግ በተፈቀደ ሌላ የክፍያ ሥርዓት አማካይነት በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ሊፈጸም ይችላል።

97. <u>በግብይት ዋጋ ውስጥ የማይካተቱ ክፍያዎች</u>

1/ ለዕቃው በተከፈለ ወይም በሚከፈል ዋጋ ውስጥ ተለይተው እስከተቀመጡ ድረስ የሚከተሉት ክፍያዎች በግብይት ዋጋ ውስጥ አይካተቱም፤

ሀ) የፋብሪካ መሳሪያዎች፣ ማሽነሪዎች ወይም መሳሪያዎች ወደ አገር ውስጥ ከገቡ በኂላ ለተከናወነ ወይም ለሚከናወን የግንባታ፣ የማሻሻያ፣ የተከላ ወይም የጥገና ሥራ ወይም ለቴክኒክ ድጋፍ የሚከፈል ክፍያ፤

ለ) ዕቃዎች ወደ ጉምሩክ ክልል ከገቡ በኂላ የሚከፈል የትራንስፓርት ክፍያ፤

ሐ) ወደ አገር ውስጥ ከገቡት ዕቃዎች ግዥ ጋር በተያያዘ ገዢው ለገባው የብድር ወይም የፋይናንስ ስምምነት የሚከፈል የወለድ ክፍያ፤

መ) የግዢ ኮሚሽን፤

ሠ) ወደ አገር ውስጥ ከገቡት ዕቃዎች ጋር በተያያዘ ኢትዮጵያ ውስጥ የተከፈሉ ቀረጥ፣ ታክስና ሌሎች ክፍያዎች።

2/ የግብይት ዋጋ ሲወሰን የሚከተሉት ክፍያዎች ለዕቃው በተከፈለ ወይም በሚከፈል ዋጋ ላይ አይደመሩም፤

ሀ) ወደ አገር ውስጥ የገቡትን ዕቃዎች በአገር ውስጥ እንደገና ለማምረት መብት የሚከፈሉ ክፍያዎች፤

ለ) ዕቃዎቹን ወደ ኢትዮጵያ ለመላክ በቅድመ ሁኔታነት የተቀመጡ ካልሆነ በስተቀር ወደ አገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎችን ለማከፋፈል ወይም እንደገና ለመሸጥ በገዢው የሚከፈሉ ክፍያዎች።

98. <u>ከግብይት ዋጋ ላይ ስለሚቀነሱ ሂሳቦች</u>

ወደ አገር ውስጥ ከሚገቡ ዕቃዎች ከግብይት ዋጋ ላይ የሚከተሉት ሂሳቦች ተቀናሽ ይደረጋሉ፤

1/ ዕቃዎቹ በጉዞ ላይ ሳሉ የደረሰ ጉዳት፤

2/ ዕቃዎቹ በጉምሩክ መጋዘን ውስጥ ሳሉ የደረሰ ጉዳት፤

3/ አደገኛ በመሆኑ ምክንያት እንዲቃጠል ወይም በሌላ አኳኋን እንዲወገድ የተደረገ ዕቃ ዋጋ፡፡

99. <u>ተጨማሪ መግለጫና መረጃ ስለማቅረብ</u>

1/ ባለሥልጣኑ በቀረበው የዲክላራሲዮን ዝርዝሮች ወይም ደጋፊ ሰነዶች ትክክለኛነት ላይ ጥርጣሬ እንዲያድርበት የሚያደርግ ማናቸውም ምክንያት ሲኖረው የተገለጸው የግብይት ዋጋ ለዕቃው የተከፈለው ወይም የሚከፈለው ትክክለኛ ዋጋ መሆኑን የሚያሳይ ተጨማሪ መግለጫ ወይም ማስረጃ እንዲያቀርብ ዲክላራሲዮን አቅራቢውን ሊጠይቀው ይችላል፡፡

2/ ባለሥልጣኑ ተጨማሪ መግለጫ ወይም ሰነድ ከዲክላራሲዮን አቅራቢው ከተቀበለ በኋላ ስለግብይት ዋጋው ትክክለኛነት ያለውን ጥርጣሬ ለማስወገድ ካልቻለ ወይም ዲክላራሲዮን አቅራቢው ምላሽ ካልሰጠ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 90 መሠረት የቀረጥ ማስከፈያ ዋጋን መወሰን እንዳልተቻለ ይቆጠራል፡፡ የቀረበው የቀረጥ ማስከፈያ ዋጋ ተቀባይነት ያላገኘበት ምክንያት በጽሑፍ ለአስመጪው ወይም ለወኪሉ ይገለጽለታል፡፡

100. <u>የዋጋ አተማመን ዘዴዎች ተፈጻሚ የሚሆኑባቸው ሌሎች ሁኔታዎች</u>

በዚህ አዋጅ ክፍል አራት የተመለከቱት የቀረጥ ማስከፈያ ዋጋ አተማመን ዘዴዎች በሚከተሉትም ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፤

1/ ዕቃዎች የቀረጥና ታክስ ሳይከፈልባቸው ከጉምሩክ ቁጥጥር ከተለቀቁ በኋላ በድጋሚ ቀረጥና ታክስ ለማስከፈል የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት የሚፈፀምበት ሁኔታ ሲያጋጥም፤

2/ የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ተፈጽሞባቸው ከተለቀቁ በኋላ አዲት የሚካሄድባቸውን ዕቃዎች በሚመለከት፡፡

3/ ለንግድ ላልሆነ ዓላማ ወደአገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎችን እና በጊዜያዊነት ወደአገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎችን ዋጋ አተማመን በሚመለከት፡፡

101. <u>የገንዘብ ምንዛሪ</u>

ወደ አገር ውስጥ የሚገቡም ሆነ ከአገር የሚወጡ ዕቃዎች የቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ የሚሰላው ስለዕቃዎቹ የቀረበው የዕቃ ዲክላራሲዮን

በተመዘገበበት ቀን በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የተገለጸውን የገንዘብ ምንዛሪ ልክ በመጠቀም ይሆናል፡፡

ምዕራፍ ሁለት

የታሪፍ አመዳደብ

102. መርህ

1/ ወደ ጉምሩክ ክልል በሚገቡ ማናቸውም ዕቃዎች ላይ የሚከፈል ቀረጥ በጉምሩክ የታሪፍ ደንብ በተወሰነው መጣኔ መሠረት ይሆናል፡፡

2/ ጭነቱ በተለያየ የታሪፍ አመዳደብ ላይ የሚመደቡ ዕቃዎችን የያዘ በመሆኑ ምክንያት ዕቃዎችን የመመደብ ወይም የዕቃ ዲክላራሲዮን የማዘጋጀት ሥራው አድካሚ ሆኖ ሲገኝና የጉምሩክ የታሪፍ መጣኔ ልክ የተለያየ በሚሆንበት ጊዜ በዲክላራሲዮን አቅራቢው ጥያቄ መሠረት ሚኒስቴሩ አጠቃላይ ጭነቱን ከፍተኛ ታሪፍ በሚመደብበት የታሪፍ መደብ ላይ በመመደብ የታሪፍ መጣኔ ልኩ እንዲወሰን ሊፈቅድ ይችላል፡፡

3/ የዓለም የጉምሩክ ድርጅት ስለሸቀጦች አመዳደብ የሚያወጣው ሰነድ ስለዕቃዎች የታሪፍ አመዳደብ ወሳኝ ማስረጃ ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

103. የዕቃዎች ታሪፍ አመዳደብን በተመለከተ አስገዳጅ መረጃዎች ስለመስጠት

1/ ከአስመጪው ወይም ከወኪሉ በሚቀርብ ጥያቄ መሰረት የዕቃዎች ታሪፍ አመዳደብን በተመለከተ ባለሥልጣኑ አስገዳጅ መረጃዎችን ይሰጣል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተገለፀውን መረጃ የሚጠቀም ሰው ያቀረበው የዕቃ ዝርዝር መግለጫ አስገዳጅ መረጃውን ለማግኘት አስቀድሞ ከሰጠው መረጃ ጋር ተመሳሳይ መሆኑን ማረጋገጥ መቻል አለበት፡፡

3/ የዕቃዎች ታሪፍ አመዳደብን በተመለከተ የተሰጠ አስገዳጅ መረጃ በሚከተሉት ሁኔታዎች ተቀባይነቱን ያጣል፤

ሀ) አስገዳጅ መረጃው በአመልካቹ በቀረበ የተሳሳተ ወይም ያልተሟላ መረጃ ላይ የተመሰረተ ከሆነ፤

ለ) በደንቦች ወይም መመሪዎች መለወጥ ምክንያት አስገዳጅ መረጃው በሥራ ላይ ካሉት ደንቦች ወይም መመሪያዎች ጋር የማይጣጣም ከሆነ፤

ሐ) አስገዳጅ መረጃው የተሰጠው ተገቢው ሥልጣን በሌለው ሰው ከሆነ፤

መ) አስገዳጅ መረጃው ከተሻረ ወይም ከተሰረዘና መሻሩ ወይም መሰረዙ ለመረጃው ባለቤት የተገለፀ ከሆነ።

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3(ለ) የተገለፀው ሁኔታ ሲከሰት ደንቡ ወይም መመሪያው በሥራ ላይ ከዋለበት ቀን ጀምሮ መረጃው የማያገለግል ይሆናል።

ምዕራፍ ሦስት

የዕቃዎች የሥሪት አገር

104. የዕቃዎች ሥሪት አገር አወሳሰን

1/ አንድን ምርት በማምረት ሂደት ሁለትና ከዚያ በላይ ቁጥር ያላቸው አገሮች ተሳታፊ በሚሆኑበት ሁኔታ የምርቱ የሥሪት አገር ነው የሚባለው የመጨረሻው መሠረታዊ የምርት ሥራ የተካሄደበት ወይም የኢኮኖሚያዊ እሴት መሠረታዊ ለወጥ የተደረገበት አገር ይሆናል፤ ሆኖም የምርት ሂደቱ በዚሁ አገር ለዚሁ ዓላማ በተዘጋጀ ፋብሪካ ውስጥ የተከናወነና ሂደቱም በወሳኝ መልኩ በምርቱ ላይ ለውጥ ያስከተለ ወይም አዲስ ምርት ያስገኘ መሆን አለበት።

2/ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አፈፃፀም ሲባል የዕቃውን የሥሪት አገር ለመወሰን የሚከተሉት መስፈርቶች ጥቅም ላይ ይውላሉ፤

ሀ) የታሪፍ አመዳደብ ለውጥ፤

ለ) የተጨማሪ እሴት መቶኛ መመዘኛ፤ እና

ሐ) የማምረቻ ወይም የዝግጅት ሥራ ሂደት መመዘኛ።

3/ በምርት ግብዓቶች ላይ የታሪፍ አመዳደብ ለውጥ የሚያመጡ ሥራዎችና የምርት ሂደቶች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እንደተጠቀሰው የተሟላ ሥራ ሂደት ሆነው ይቆጠራሉ።

4/ ማናቸውም የሥራ ወይም የምርት ክንውን የዚህን አዋጅ የስሪት ሀገር አወሳሰን ድንጋጌዎች ተፈፃሚ እንዳይሆኑ ዓላማ በማድረግ የተከናወነ መሆኑ ከተረጋገጠ ከሥሪት አገር ድንጋጌዎች አንፃር ትክክለኛ ክንውን ሆኖ አይቆጠርም።

105. የዕቃዎች የሥሪት አገርን ለመወሰን ግምት ውስጥ የማይገቡ ሁኔታዎች

የሚከተሉት የአሰራር ሂደቶች የታሪፍ አመዳደብ ለውጥ የሚያስከትሉ ሆነም አልሆነ ወደ አገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎች የስሪት አገር ለመወሰን ከግምት ውስጥ አይገቡም፤

1/ በምርት ማጓጓዝ ወይም ክምችት ወቅት ምርቱን ባለበት ሁኔታ ለማቆየት የሚከናወኑ ተግባራት፤

2/ ዕቃዎችን የማጓጓዝ ሂደት ለማቀላጠፍ ሲባል የሚከናወኑ ተግባራት፤

3/ ዕቃዎችን ለማሸግ ወይም ለሽያጭ ለማዘጋጀት ሲባል የሚከናወኑ ተግባራት፤

4/ ዕቃዎችን በአየር የማናፈስ፤ የማስጣት፣ የማድረቅ፣ የማቀዝቀዝ፣ የተበላሹ ክፍሎችን የመቀየር፣ ማለስለሻ የመቀባት ወይም ዝገት የማስወገድ፣ ተፈጥሮአዊ ሁኔታዎች በዕቃው ላይ ጉዳት እንዳያደርሱ ቀለም የመቀባት፣ የማጠብ፣ የማጽዳት፣ የማበጠር፣ የመፈተግ፣ የመለየት፣ የመመዘን፣ የመሞከር፣ የመለካት፣ የማሸግ፣ እሽጎችን የመፍታት፣ መልሶ የማሸግ፣ የመከፋፈል፣ ምልክት የማድረግ፣ በውሃ ወይም በሌላ ፈሣሽ ነገር አያያዝ ማድረግ፣ በጨው የመንከር፣ የመላጥ፣ የመክካት፣ የመውቃት እና የእንስሳት ዕርድ የመሳሰሉ ቀላል ሂደቶች ክንውን፤

5/ የተሟላ የምርት ውጤት ለማስገኘት የሚከናወን ቀላል የመገጣጠም ሥራ፤

6/ ከላይ የተዘረዘሩትን የሥራ ሂደቶች በማጣመር የሚከናወን ማንኛውም የሥራ ሂደት።

106. <u>የሥሪት አገርን ለመወሰን የሚረዱ ሰነዶችን ስለማቅረብ</u>

1/ ባለሥልጣኑ የጉምሩክ ሕጎችን ለማስፈፀም ሲባል የዕቃዎችን የሥሪት አገር የሚያረጋግጥ ሰነድ እንዲቀርብ ለማዘዝ ይችላል።

2/ ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት በቀረበለት ሰነድ ትክክለኛነት ላይ ጥርጣሬ ሲኖረው የዕቃውን የሥሪት አገር በተመለከተ ተጨማሪ ማስረጃ እንዲቀርብለት ሊጠይቅ ይችላል።

107. <u>የዕቃዎች የሥሪት አገር መግለጫ</u>

1/ ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች እና የእነዚህ ዕቃዎች ማሸጊያ የተሠሩበትን አገር የሚያስረዳ መግለጫ በቀላሉ ሊፋቅ፣ ሊነሳና ሊለወጥ በማይችል አኳኋን በእንግሊዝኛ ቋንቋ የተፃፈባቸው ሊሆን ይገባል።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተዘረዘረውን የማያሟላ ዕቃ ወደመጣበት አገር እንዲመለስ ይደረጋል፡፡

3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) ድንጋጌዎች ለንግድ በማይሉ የግል መገልገያ ዕቃዎች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም፡፡

4/ ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ የተደነገገውን የሥሪት አገር መግለጫ የሚመለከት ዝርዝር መመሪያ ያወጣል፡፡

108 <u>የታሪፍ ቅናሽ ከሚሰጣቸው አገሮች የሚመጡ ዕቃዎች የሥሪት አገር አወሳሰን ድንጋጌዎች</u>

በዓለም አቀፍ፣ በአካባቢያዊ ወይም በሁለትዮሽ የንግድ ስምምነት መሰረት የታሪፍ ቅናሽ ወይም የቀረጥ ነፃ መብት የሚሰጣቸው ሀገሮች የስሪት ሀገር አወሳሰን ድንጋጌዎች በስምምነቶቹ መሰረት የሚወሰኑ ይሆናል፡፡

<u>ምእራፍ አራት</u>

<u>ስለቀረጥ፣ ታክስ እና የአገልግሎት ክፍያዎች</u>

109. <u>ቀረጥና ታክስ የመክፈል ግዴታ</u>

በሕግ ወይም በዓለም አቀፍ ስምምነት በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ ወይም በሚኒስቴሩ በተለየ ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር በማናቸውም የገቢ ወይም የወጪ ዕቃ ላይ ቀረጥና ታክስ ይከፈላል፡፡

110. <u>ቀረጥና ታክስ የመክፈል ኃላፊነት</u>

1/ ዲክላራሲዮን አቅራቢው በዕቃው ላይ የሚከፈለውን ቀረጥና ታክስ እንዲሁም ሳይከፈል በቀረ ቀረጥና ታክስ ላይ የሚወሰነውን ቅጣትና ወለድ የመክፈል ኃላፊነት አለበት፡፡

2/ የጉምሩክ አስተላላፊ ቀረጥና ታክስ እንዳይከፈል የሚያደርግ ጥፋት የፈጸመ እንደሆነ ላልተከፈለው ቀረጥና ታክስ እንዲሁም ሳይከፈል በቀረው ቀረጥና ታክስ ላይ ለተወሰነው ቅጣትና ወለድ ከዲክላራሲዮን አቅራቢው ጋር በአንድነትና በነጠላ ኃላፊ ይሆናል፡፡

111. <u>የቀረጥና ታክስ ክፍያ ስለሚወሰንበትና ስለሚከፈልበት ጊዜ</u>

1/ በዚህ አዋጅ ወይም በማናቸውም ሌላ ህግ በሌላ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር በገቢ ወይም በወጪ ዕቃ ላይ የሚከፈለው ቀረጥና ታክስ የዕቃው ዲክላራሲዮን ተቀባይነት ባገኘበት ወይም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 93 የተመለከተው እርማት በተደረገበት ቀን ተፈጻሚነት ያለውን ሕግ መሠረት በማድረግ ይወሰናል፡፡

2/ የዕቃ ዲክላራሲዮን የቀረበበትን ወይም ተቀባይነት ያገኘበትን ቀን መወሰን ባልተቻለ ጊዜ በዕቃው ላይ የሚከፈለው ቀረጥና ታክስ ባለሥልጣኑ በሚወስነው ቀን ተፈጻሚነት ያለውን ሕግ መሠረት በማድረግ ይወሰናል፡፡

3/ በዕቃ ዲክላራሲዮን ላይ የተጠቀሰው ቀረጥና ታክስ በስሌት ከተገኘው ቀረጥና ታክስ የተለየ ካልሆነ በስተቀር የጉምሩክ ሹም ተከፋይ የሚሆነውን ቀረጥና ታክስ ለዲክላራሲዮን አቅራቢው ሲያስታውቀው ወዲያውኑ መክፈል አለበት፡፡

112. <u>በቅድሚያ የተሰጠ መረጃን መሰረት በማድረግ ቀረጥና ታክስ ስለመወሰን</u>

1/ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ሲያመለክት ዕቃው ወደ ጉምሩክ ወደብ ከመግባቱ በፊት ለባለስልጣኑ የሚቀርበውን መረጃ መሠረት በማድረግ በዕቃው ላይ የሚከፈለውን ቀረጥና ታክስ መወሰን ይቻላል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ዕቃው ወደ ጉምሩክ ወደብ ከመግባቱ በፊት ለባለሥልጣኑ የቀረበውን መረጃ መሠረት በማድረግ የተወሰነው ቀረጥና ታክስ ዕቃው ወደ ጉምሩክ ወደብ ከገባ በኂላ ከተወሰነው ቀረጥና ታክስ ብልጫ ያለው ቢሆንም ተፈጻሚነቱን አያስቀረውም፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የተወሰነ ቀረጥና ታክስ ዕቃው በሦስት ወር ጊዜ ውስጥ ወደ ጉምሩክ ወደብ ካልገባ ተፈጻሚነት አይኖረውም፡፡

113. <u>ስህተት እንዲታረም ስለማድረግ</u>

ባለሥልጣኑ በቀረጥና ታክስ አወሳሰን ላይ ስህተት መኖሩን ሲያረጋግጥ ለስህተቱ መፈጸም ኃላፊ የሆነው ሰው በህግ መሠረት የሚኖርበት ተጠያቂነት እንደተጠበቀ ሆኖ ስህተቱ እንዲታረም ለማድረግ አስፈላጊውን እርምጃ መውሰድ አለበት፡፡

114. <u>ክፍያ ስለሚፈጸምበት መንገድ</u>

በዕቃዎች ላይ የተወሰነው ቀረጥና ታክስ በጥሬ ገንዘብ ወይም በሕግ በሚታወቅ ማንኛውም የክፍያ መንገድ ይፈጸማል፡፡

115. <u>የአገልግሎት ክፍያዎች</u>

ባለስልጣኑ ከጉምሩክ ፎርማሊቲ ጋር በተያያዘ ለሚሰጠው አገልግሎት የሚያስከፍለው የአገልግሎት ክፍያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል፡፡

<u>ምዕራፍ አምስት</u>

<u>የቀረጥና ታክስ ክፍያን ለመሸፈን ስለሚሰጥ ዋስትና</u>

116. <u>ዋስትና ስለማቅረብ</u>

ባለሥልጣኑ የቀረጥና ታክስ ክፍያ መከፈሉን ወይም ከቀረጥና ታክስ ነጻ መብት ጋር የተያያዙ ግዴታዎች መከበራቸውን ለማረጋገጥ ዋስትና እንዲቀርብ ሊጠይቅ ይችላል፡፡

117. <u>ዋስትና የሚጠየቅባቸው ሁኔታዎች</u>

የዚህ አዋጅ አንቀጽ 116 አጠቃላይ አነጋገር እና ዋስትናን የሚመለከቱ ሌሎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፣ የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲያጋጥሙ ባለሥልጣኑ ዋስትና እንዲቀርብለት ሊጠይቅ ይችላል፤

1/ የጉምሩክን ፎርማሊቲ ለማከናወን የሚያስፈልጉ ሰነዶችን ለማሟላት ተጨማሪ ጊዜ ሲያስፈልግ የጉምሩክ ፎርማሊቲው ሳይከናወን ዕቃዎቹን ለመልቀቅ፤

2/ ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልባቸው በጊዜያዊነት ወደ አገር ውስጥ የገቡ እቃዎች ተመልሰው መውጣታቸውን ወይም ካልወጡ ቀረጥና ታክሱ መከፈሉን ለማረጋገጥ፤

3/ ተላላፊ ዕቃዎች በተወሰነው መስመር ተጓጉዘው በተፈቀደ መውጫ በር ከአገር መውጣታቸውን ወይም መራገፊያቸው ወደሆነው የጉምሩክ ጣቢያ መድረሳቸውን ለማረጋገጥ፤

4/ የምርት ወይም የጥገና ሂደታቸውን አጠናቀው ወደ ውጭ ለመላክ ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልባቸው ወደ ሀገር ውስጥ ከገቡ ዕቃዎች የተገኙ ማካካሻ ምርቶች ወደ ውጪ መላካቸውን ወይም ካልተላኩ ቀረጥና ታክሱ መከፈሉን ለማረጋገጥ፤

5/ በታሪፍ አመዳደብ እና በዋጋ አተማመን ረገድ በአስመጪውና በባለሥልጣኑ መካከል የተፈጠረው ያለመግባባት የመጨረሻ ውሣኔ እስከሚያገኝ ድረስ ዕቃዎች ቀረጥና ታክስ ሳይከፈለባቸው እንዲለቀቁ ለማድረግ፤

6/ የቀረጥና የታክሱ ክፍያ ከሚፈፀምበት ጊዜ እንዲዘገይ የተፈቀደ ሲሆን፣ ክፍያው እስከሚፈፀም ድረስ፡፡

118. <u>የዋስትና ዓይነት</u>

1/ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚጠየቅ ዋስትና የጥሬ ገንዘብ ተቀማጭ፣ የባንክ የዋስትና ሰነድ፣ የኢንሹራንስ ቦንድ ወይም በመንግሥት በጀት የሚተዳደሩ መሥሪያ ቤቶችን የሚመለከት ሲሆን በጽሑፍ የተደረገ የግዴታ ስምምነት ሊሆን ይችላል፡፡

2/ ባለሥልጣኑ ለአንድ የቀረጥና ታክስ እንዲሁም የአገልግሎት ክፍያዎች አንድ ዋስትና ብቻ ይጠይቃል፤ ሆኖም በባለዕዳው ጥያቄ መሠረት በሁለት ወይም ከዚያ በላይ ኦፕሬሽኖች ምክንያት የሚከሰት ክፍያን የሚሸፍን ዋስትና እንዲሰጥ ባለስልጣኑ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

3/ ባለሥልጣኑ ዋስትናውን እዳው ከሚመለከተው ሰው ውጪ በሆነ በሌላ ሰው እንዲሰጥ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

4/ ዋስትና እንዲያቀርብ የሚጠየቅ ሰው በዚህ ሕግ ከተደነገጉት የዋስትና ዓይነቶች አንዱን መምረጥ ይችላል፤ ሆኖም ባለሥልጣኑ የተመረጠው ዋስትና ከሚፈጸመው የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ጋር የማይጣጣም ከሆነ ውድቅ ሊያደርገው ይችላል፡፡

119. <u>ዋስትናን የተመለከቱ መብትና ግዴታዎች</u>

1/ ባለሥልጣኑ የተቀበለው የዋስትና ዓይነት ለተወሰነ ጊዜ ብቻ እንዲያገለግል ሊወስን ይችላል፡፡

2/ ዋስትና የተገባለት ግዴታ ሙሉ በሙሉ እንደተፈጸመ ዋስትናው ቀሪ ይሆናል፡፡ ባለሥልጣኑ ዋስትና የተገባለት ግዴታ የተፈፀመ መሆኑን የሚገልፅ ማስረጃ ሲጠየቅ የመስጠት ግዴታ አለበት፡፡

3/ ባለእዳው ግዴታውን ሳይወጣ በቀረ ጊዜ ዋስትና ሰጪው ክፍያውን ወዲያውኑ መፈጸም አለበት፡፡

4/ ዋስትና ሰጪው እና ባለዕዳው በአንድነትና በነጠላ እዳውን ከነወለዱና ወጪው የመክፈል ግዴታ አለባቸው፡፡

5/ ዋስትና ሰጪው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት ክፍያውን ሳይፈጽም ከቀረ ባለሥልጣኑ በገቢ ግብር አዋጅ በተመለከተው ሥነ ሥርዓት መሠረት የባለእዳውን ወይም የዋስትና ሰጪውን ንብረት በመያዝ ክፍያው እንዲፈጸም ሊያደርግ ይችላል፡፡

120. <u>የዋስትና መጠን</u>

1/ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚቀርብ ዋስትና መጠን ዋስትናው በሚቀርብበት ጊዜ የሚፈለገው ቀረጥ፣ ታክስና የአገልግሎት ክፍያ መጠን በእርግጠኝነት የሚታወቅ ከሆነ ከዚሁ ማነስ የለበትም፡፡

2/ የሚፈለገውን የቀረጥ፣ የታክስና የአገልግሎት ክፍያ መጠን በእርግጠኝነት ማወቅ ባልተቻለ ጊዜ ዋስትናው ባለሥልጣኑ በገመተው ከፍተኛ የቀረጥ፣ የታክስና የአገልግሎት ክፍያ መጠን ይሆናል፡፡

3/ የቀረበው ዋስትና በማናቸውም ምክንያት የእዳ ክፍያውን የማይሸፍን ሆኖ ከተገኘ ባለእዳው ተጨማሪ ዋስትና ማቅረብ ወይም የመጀመሪያውን ዋስትና በሌላ መተካት አለበት፡፡

<u>ምዕራፍ ስድስት</u>

<u>ስለ ድህረ ዕቃ አወጣጥ ኦዲት፣ በልዩነት ስለሚፈለግ ቀረጥና ታክስ እና ስለቀረጥና ታክስ ተመላሽ</u>

121. <u>የድህረ ዕቃ አወጣጥ ኦዲት</u>

1/ ባለሥልጣኑ የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት አጠናቀው የተለቀቁ ዕቃዎችን ዲክላራሲዮን ትክክለኛነት ለማረጋገጥ ዕቃውን ለማስመጣት ወይም ወደ ውጭ ለመላክ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ በተሳተፈ ሰው እጅ የሚገኙ መዛግብትን፣ ሪኮርዶችን፣ የንግድ አሰራሮችን እና ሌሎች አግባብነት ያላቸውን ጉምሩክ ነክ የንግድ መረጃዎችን በመመርመር የድህረ ዕቃ አወጣጥ ኦዲት ሊያደርግ ይችላል።

2/ ባለሥልጣኑ የሚያደርገው የድህረ ዕቃ አወጣጥ ኦዲት በባለሥልጣኑ ጽሕፈት ቤት ወይም ዕቃዎቹን በማስመጣትና በመላክ የንግድ ሥራ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ በተሳተፈው ሰው ቅጥር ግቢ ወይም ለምርመራ የተፈለጉት መረጃዎችና ሰነዶችን በያዘ ሌላ ማናቸውም ሰው ቅጥር ግቢ ሊከናወን ይችላል::

3/ በድህረ ዕቃ አወጣጥ ኦዲቱ ግኝት የጉምሩክ ፎርማሊቲ የሚመራባቸው ድንጋጌዎች መጣሳቸው ከተረጋገጠ የፍትሐብሔር ወይም የወንጀል ወይም የሁለቱንም ኃላፊነት የሚያስከትል ውጤት ይኖረዋል።

4/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚደረገው የድህረ ዕቃ አወጣጥ ኦዲት ሊካሄድ የሚችለው የዕቃ ዴክላራሲዮን ተቀባይነት ካገኘበት ቀን ጀምሮ እስከ አምስት ዓመት ባለው ጊዜ ውስጥ ብቻ ነው።

5/ ኦዲተሩ በዚህ አዋጅ ለጉምሩክ ሹም የተሰጠው ሥልጣን ይኖሩታል።

122. <u>በልዩነት ስለሚፈለግ ቀረጥና ታክስ</u>

1/ ቀረጥና ታክስ በማናቸውም ምክንያት ያልተከፈለ ወይም ሊከፈል ከሚገባው ያነሰ መሆኑ በድህረ ዕቃ አወጣጥ ኦዲት የተደረሰበት እንደሆነ ባለሥልጣኑ ዲክላራሲዮን አቅራቢውን ያልተከፈለውን ወይም በልዩነት ሊከፈል የሚገባውን ቀረጥና ታክስ ሳይከፈል ከቀረበት ቀን ጀምሮ በአምስት ዓመት ጊዜ ውስጥ ሊያስከፍል ይችላል።

2/ ለቀረጥና ታክሱ ያለመከፈል ወይም በማነስ መከፈል ምክንያት የሆነው ዲክላራሲዮን አቅራቢው የሆነ እንደሆነ ሳይከፈል በቀረው ቀረጥና ታክስ ላይ 10% ቅጣትና የባንክ ወለድ ተጨምሮ ይከፈላል።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት የሚከፈለው ወለድ መጠን ቀረጥና ታክሱ እንዲከፈል በተጠየቀበት ወቅት በሥራ ላይ ባለው ከፍተኛው የንግድ ባንኮች የማበደሪያ ወለድ ተመን መሠረት የሚሰላ ይሆናል።

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ድንጋጌ ቢኖርም ባለሥልጣኑ ኦዲት የሚያደርግ መሆኑ በጽሑፍ ከአሳወቀ በኋላ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ያልተከፈለ ቀረጥና ታክስ መኖሩን ከገለጸና ለመክፈል ፍቃደኛ ከሆነ ከቀረጥና ታክሱ እና ወለዱ ክፍያ በስተቀር ቅጣት እንዳይጣልበት ባለሥልጣኑ ሊወስን ይችላል፡፡

5/ ያልተከፈለውን ቀረጥና ታክስ የመክፈል ገዴታ ያለበት ሰው በቂ ምክንያት ሲያቀርብ ዕዳው ከነወለዱ በተወሰነ ጊዜ ተከፍሎ እንዲያልቅ ባለሥልጣኑ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

6/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የተጠየቀውን ቀረጥና ታክስ ከነመቀጫና ወለዱ ያልከፈለ ባለዕዳ በሥራ ላይ ባለው የገቢ ግብር አዋጅ የተመለከተው ንብረትን ይዞ የማስፈፀም ስርዓት ተፈፃሚ ይሆንበታል፡፡

123. <u>በብልጫ የተከፈለ ቀረጥና ታክስ ተመላሽ ስለማድረግ</u>

1/ በዕቃዎች አሰያየም፣ በታሪፍ አመዳደብ፣ በዋጋ አተማመን ወይንም በሌላ የሂሳብ አሰራር ስህተት ምክንያት በብልጫ የተከፈለ የቀረጥና ታክስ ተመላሽ ጥያቄ ሲቀርብ በብልጫ የተከፈለው ቀረጥና ታክስ ለከፋዩ ተመላሽ ይደረጋል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት በብልጫ የተከፈለ የቀረጥና ታክስ ተመላሽ ጥያቄ ሊታይ የሚችለው ዕቃው የጉምሩክ ፎርማሊቲ ተከናውኖበት ወደ አገር ከገባበት ወይም ወደ ውጭ አገር ከተላከበት ቀን ጀምሮ በአንድ ዓመት ውስጥ ከቀረበ ብቻ ነው፡፡

124. <u>የዕቃ ዲክላራሲዮን ውድቅ በመደረጉ ምክንያት ተመላሽ ስለሚሆን የቀረጥና ታክስ ክፍያ</u>

1/ የተከፈለ ቀረጥና ታክስ ተመላሽ የሚደረገው፣

ሀ) የዕቃ ዲክላራሲዮን በዚህ አዋጅ መሰረት የተሰረዘና በዚሁ ዲክላራሲዮን መሠረት የተከፈለ ቀረጥና ታክስ የነበረ ሲሆን፣ እና

ለ) የዕቃ ዲክላራሲዮንን ለማሠረዝ ማመልከቻ ሊቀርብ በሚችልበት የጊዜ ገደብ ውስጥ በሚመለከተው ሰው ዲክላራሲዮኑ እንዲሰረዝ አቤቱታ የቀረበ እንደሆነ፣

ነው፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ቢኖርም በዕቃው ላይ የቀረጥና ታክስ የሚከፈልበት ሌላ የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ሊፈፀምበት

የሚገባ ሆኖ ከተገኘ ቀረጥና ታክሱ ተመላሽ ሳይደረግ አግባብነት ያለው የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት እንዲፈፀምበት ይደረጋል፡፡

125. <u>የጥራት ደረጃቸው በቀነሰ፣ በተበላሹ፣ በተጎዱ፣ ጉድለት በታየባቸው ዕቃዎች ምክንያት ተመላሽ ስለሚሆን ቀረጥና ታክስ</u>

1/ ዕቃ በጉዞ ላይ ወይም በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር እያለ የጥራት ደረጃው ከቀነሰ፣ ከተበላሸ፣ ከተጎዳ፣ ከወደመ ወይም ከጎደለ የተከፈለው ቀረጥና ታክስ በዚሁ መጠን ተመላሽ ይደረጋል፡፡

2/ ወደ ሀገር ውስጥ የገባ ዕቃ አስመጪው ከሻጩ ጋር ባደረገው ውል ላይ በተገለጸው መጠን ወደ ሀገር ውስጥ ሳይገባ የቀረ ከሆነ በጐደለው ዕቃ ላይ የተከፈለው ቀረጥና ታክስ ተመላሽ ይደረጋል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ወይም (2) መሠረት የቀረጥና ታክስ ክፍያ ተመላሽ ጥያቄ ቀረጥና ታክሱ በተከፈለ በ12 ወራት ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል፡፡

126. <u>የቀረጥና ታክስ እዳን ቀሪ ስለማድረግ</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 125(1) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ዕቃ በጉዞ ላይ ወይም በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር እያለ ከተበላሸ ወይም ከወደመ የሚፈለግበት ቀረጥና ታክስ ቀሪ ይደረጋል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ቀረጥና ታክሱ ቀሪ የተደረገው ዕቃው በአስመጪው ጥፋት በመበላሸቱ ምክንያት ከሆነ ዕቃው በአስመጪው ኪሳራ በባለስልጣኑ እንዲወገድ ወይም እንዲወጣ ይደረጋል፡፡

127. <u>በስህተት ተመላሽ ወይም ቀሪ የተደረገን ቀረጥና ታክስ ስለማስከፈል</u>

በስህተት ተመላሽ ወይም ቀሪ የተደረገ ቀረጥና ታክስ ለባለስልጣኑ ተመልሶ ይከፈላል፡፡

128. <u>ስለ ማቻቻል</u>

ባለሥልጣኑ የተመላሽ ጥያቄ ያቀረበው ሰው ያለበትን የቀረጥና ታክስ እዳ ከባለሥልጣኑ በሚጠይቀው ተመላሽ ክፍያ እንዲቻቻል ሊወስን ይችላል፡፡

ምዕራፍ ሰባት

የቀረጥና ታክስ ነፃ መብት

129. የቀረጥና ታክስ ነፃ መብት አሰጣጥ

የገቢና ወጪ ዕቃዎችን በሚመለከት የቀረጥ ነፃ መብት በሕግ፣ ኢትዮጵያ ተዋዋይ ወገን በሆነችባቸው ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ወይም ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ ሊሰጥ ይችላል፡፡

130. ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት ወደሀገር ስለገባ ዕቃ

1/ ከቀረጥና ታክስ ነፃ ሆኖ ወደ ሀገር የገባን ዕቃ ቀረጥና ታክሱ ሳይከፈልበት ተመሳሳይ የቀረጥ ነፃ መብት ለሌለው ማንኛውም ሰው ማስተላለፍ ወይም የቀረጥ ነፃው መብት ከተሰጠበት ዓላማ ውጪ መገልገል ወይም በሌሎች ሰዎች ይዞታና አገልግሎት እንዲውል ማድረግ የተከለከለ ነው፡፡

2/ ከቀረጥና ታክስ ነፃ ሆኖ ወደ ሀገር የገባ ዕቃ ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት ተመልሶ ከአገር ሊወጣ ወይም ተመሳሳይ የቀረጥና ታክስ ነፃ መብት ላለው ሰው ሊተላለፍ ወይም ቀረጥና ታክሱ ተከፍሎበት ለሌላ ሰው ሊተላለፍ ይችላል፡፡ ቀረጥና ታክሱም የሚሰላው ዕቃው በተላለፈበት ጊዜ በሚያወጣው ዋጋና ፀንቶ ባለው የታሪፍ ልክ መሠረት ይሆናል፡፡

3/ ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት ወደ ሀገር ውስጥ የገባ ዕቃ የጠፋ ወይም ጉዳት የደረሰበት እንደሆነ አስመጪው ለባለሥልጣኑ ይህንኑ ማሳወቅ አለበት፡፡

4/ ለኢንቨስትመንት ሥራ የቀረጥና ታክስ ነፃ መብት የተሰጠው ሰው ከቀረጥና ታክስ ነፃ ሆነው የገቡ ዕቃዎችን ለሌላ ሰው ሲያስተላልፍ ወይም የኢንቨስትመንት ፈቃዱን ሲመልስ በቅድሚያ ከባለሥልጣኑ የተሰጠውን የክሊራንስ ሰነድ የማቅረብ ግዴታ ይኖርበታል፡፡

5/ የሚመለከተው ፈቃድ ሰጭ ወይም መዝጋቢ አካልም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) የተደነገገው ሁኔታ መሟላቱን የማረጋገጥ እና ክትትል የሚያስፈልጋቸው ሁኔታዎች መኖራቸውን እንዳወቀ ለባለሥልጣኑ የማሳወቅ ግዴታ አለበት፡፡

6/ ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት ወደ አገር የገባን ዕቃ በዋስትና ማስያዝ የሚቻለው ከባለስልጣኑ ጋር በቀረጥና ታክሱ አከፋፈል ረገድ ስምምነት ላይ ሲደረስ ብቻ ይሆናል፡፡

7/ የባለቤትነት ስም ዝውውር የሚመዘግብ ማናቸውም አካል ቀረጥና ታክስ ያልተከፈለበትን ዕቃ ሲመዘግብ ይህንኑ በባለቤትነት የምስክር ወረቀት ላይ መግለጽ ያለበት ሲሆን ዕቃው ለሦስተኛ ወገን በሚተላለፍበት ጊዜ ቀረጥና ታክሱ መከፈሉን የማረጋገጥ ግዴታ አለበት፡፡

<u>ክፍል አምስት</u>

<u>ከጉምሩክ ሥራ ጋር የተያያዙ ግዴታዎች</u>

131. <u>የአጓጓዥ ግዴታዎች</u>

1/ የ□ህ አዋጅ ክፍል ሦስት ምዕራፍ ስድስት ድንጋጌ□ች እን□ተጠበቁ ሆነው ማንኛውም አጓጓዥ፣

ሀ) ወደ ሀገር የሚገባ ወይም ከአገር የሚወጣ ማጓጓዣን በባለሥልጣኑ ከተፈቀደው የጉዞ መስመር ውጭ ማንቀሳቀስ፣ ማቆም፣ መንገደኛ ማሳፈር፣ ዕቃ ማውረድ ወይም ማራገፍ የለበትም፤

ለ) ባለሥልጣኑ ፈቃድ ሳይሰጠውና ጉምሩክ ሹም በስፍራው ሳይገኝ መንገደኛ ማሳፈር ወይም ማውረድ ወይም ዕቃ መጫን ወይም ማራገፍ አይችልም፤

ሐ) ከተፈቀደለት ሰው በስተቀር ማንኛውም ሌላ ሰው ወደ ማጓጓዣው እንዲገባ መፍቀድ የለበትም፤

መ) በባህሪያቸው ምክንያት ተቀጣጣይ ወይም አደገኛ የሆኑ ዕቃዎች ከማጓጓዣው ከመራገፋቸው በፊት ማስታወቅ አለበት፡፡

ሠ) ማጓጓዣው ጉምሩክ ወደብ ከመድረሱ በፊት ስለጫነው ዕቃ፣ ስለ መንገደኞች እና በማጓጓዣው ውስጥ ስለሚቀረው ዕቃ ዝርዝር መግለጫ ለጉምሩክ ሹም ማቅረብ አለበት ፡፡

ረ) ማጓጓዣው በኢትዮጵያ የጉምሩክ ክልል ውስጥ የጉምሩክ ሥነሥረአት የተፈጸመበትን ዕቃ ጭኖ እንዲንቀሳቀስ ከተፈቀደለት በኋላ በማናቸውም ምክንያት የሚያዘገይ ከሆነ ይህንኑ ለጉምሩክ ሹም ወዲያውኑ ማሳወቅ አለበት፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ሀ) የተደነገገው ቢኖርም ከአቅም በላይ የሆነ ሁኔታ ሲያጋጥም አጓጓዡ ማጓጓዣውን ከጉምሩክ ወደብ ውጪ

ሊያሳርፍ ወይም ሊያቆም ይችላል፡፡ ይህ በሚሆንበት ጊዜ አጓጓዡ ሁኔታውን በአቅራቢያው ላለው የጉምሩክ ጽሕፈት ቤት ወይም በአካባቢው የጉምሩክ ጽሕፈት ቤት ከሌለ ለአካባቢው አስተዳደር ወዲያውኑ ማሳወቅ አለበት፡፡

132. <u>የጉምሩክ መጋዘን ባለፈቃድ ግዴታዎች</u>

የጉምሩክ መጋዘን ባለፈቃድ የሚከተሉት ግዴታዎች ይኖሩበታል፤

1/ ለጉምሩክ ሥራ አስፈላጊ የሆኑ ቢሮዎችን፣ መሣሪያዎችን፣ ቴክኖሎጂዎችንና ሠራተኞችን የማሟላት፤

2/ ወደ መጋዘኑ የሚገቡና የሚወጡ ዕቃዎችን ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት መመዝገብና በየጊዜው ለባለሥልጣኑ ሪፖርት የማድረግ፤

3/ በመጋዘኑ የሚቀመጡትን ዕቃዎች እንደዓይነታቸውና እንደባህሪያቸው በመለየት ለደህንነታቸው ተስማሚ በሆነና ለቁጥጥር በሚያመች ሁኔታ የማስቀመጥ፤

4/ የጉምሩክ ሹም ለሚያቀርባቸው ጥያቄዎች ተገቢ ምላሽ መስጠትና ለቁጥጥርና ለምርመራ ሥራው የመተባበር፤

5/ በባለሥልጣኑ ያልተፈቀደ ዕቃ ወደ መጋዘን እንዳይገባ ወይም ከመጋዘን እንዳይወጣ የመቆጣጠር፤

6/ የተሰጠውን የጉምሩክ መጋዘን ፈቃድ በወቅቱ የማሳደስ፤

7/ ያልተፈቀደላቸው ሰዎች ወደ መጋዘን እንዳይገቡ የመቆጣጠር፤

8/ የጤና ምርመራ ሊ□ረግበት የሚገባ □ቃ ከማጓጓ□ ው እን□ተራገ□ አስ□ላጊው የጤና ምርመራ እስከሚ□ጸም ድረስ ከሌሎች □ቃ□ች ተለ□ቶ በኳራንቲን ክልል የማቆየት፤

9/ በአያያዝ ጉድለት የጠፉ ወይም የተበላሹ ዕቃዎችን በሚመለከት የሚፈለገውን ቀረጥና ታክስ የመክፈል፤

10/ ወደ መጋዘኑ መግባት ያለባቸው ዕቃዎች ያልገቡ እንደሆነ ያለመግባታቸውን ወዲያውኑ ለባለሥልጣኑ ሪፖርት የማድረግ፤

11/ መጋዘኑ ጊዜያዊ የጉምሩክ ማከማቻ ሲሆን፣

ሀ) የጉምሩክ ፎርማሊቲ የተከናወነበት ዕቃ ወዲያውኑ እንዲወጣ የማድረግ፤

ለ) በዚህ አዋጅ የተፈቀደው የጊዜ ገደብ ያለፈባቸውን በመጋዘኑ የተከማቹ ዕቃዎችን ለባለሥልጣኑ ማሳወቅና ዕቃዎቹን ወደ መንግሥት የጉምሩክ መጋዘን የማስተላለፍ፤

12/ መጋዘኑ ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን ከሆነ ዕቃዎቹ ለተፈቀደላቸው ዓላማ ሳይውሉ ሲቀሩ ቀረጥና ታክሱን ለመክፈል የሚያስችል ዋስትና የማቅረብ፡፡

133. መረጃ የመስጠት ግዴታ

1/ የጉምሩክ ሕግን በመተላለፍ ቀረጥና ታክስ ያልተከፈለበት ወይም በአነስተኛ መጣኔ ቀረጥና ታክስ የተከፈለበት ወይም የተከለከለ ወይም ገደብ የተደረገበት ወይም የኮንትሮባንድ ዕቃ መኖሩን የሚያውቅ ማንኛውም ሰው ወዲያውኑ በአቅራቢያው ለሚገኝ የባለሥልጣኑ ቅርንጫፍ ወይም የሕግ አስከባሪ አካል ማሳወቅ አለበት፡፡

2/ ማንኛውም ሰው ለባለሥልጣኑ ወይም ለሕግ አስከባሪ አካል የሚሰጠው መረጃና ማንነቱ በሚስጥር ይጠበቃል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) በተገለጸው መሠረት ለባለሥልጣኑ ወይም ለሕግ አስከባሪው አካል በተሰጠ መረጃ መሠረት የተገኙትን ዕቃዎች በቁጥጥር ስር እንዲውሉ ለማድረግ ከተቻለ መረጃና ድጋፍ ለሰጡ ሰዎች ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ወሮታ ይከፈላል፡፡

134. መረጃዎችን ይዞ ስለማቆየት

1/ ለጉምሩክ ፎርማሊቲ የሚያስፈልጉ ሰነዶችን ወይም መረጃዎችን የያዘና ቀረጥና ታክስ የመክፈል ግዴታ ያለበት ሰው መረጃዎቹን ለአምስት ዓመት ይዞ ማቆየት አለበት፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከቱት ሰነዶችና መረጃዎች የሚቆዩበት ጊዜ የሚታሰበው፣

ሀ) ለአገር ውስጥ ፍጆታ የገቡ ዕቃዎች የጉምሩክ ፎርማሊቲ ተከናውኖባቸው ከተለቀቁበት ቀን፣

ለ) የወጪ ዕቃዎች ዲክላራሲዮኑ ተቀባይነት ካገኘበት ቀን፣

ሐ) ከቀረጥ ነፃ ሆነው በጊዜያዊነት የገቡ ዕቃዎች የጉምሩክ ፎርማሊቲ ከተከናወነበት ቀን፣

ጀምሮ ይሆናል፡፡

135. <u>የመተባበር ግዴታ</u>

1/ ማንኛውም ሰው ባለሥልጣኑ በሥራ ላይ ያሠማራቸው ሠራተኞች ኃላፊነታቸውን በሚገባ ለመወጣት እንዲችሉ ትብብር ማድረግ አለበት፡፡

2/ የፌዴራልና የክልል የመንግሥት አካላት ኮንትሮባንድን ለመቆጣጠር በሚከናወን ሥራ ከባለሥልጣኑ ጋር የመተባበር ኃላፊነት አለባቸው፡፡

3/ ኮንትሮባንድንና ሕገ-ወጥ የንግድ እንቅስቃሴን ለመቆጣጠር የሚደረግ ጥረት ባለሥልጣኑ ከአቅሙ በላይ ሲሆን፣ ከሚመለከታቸው የፌዴራልና የክልል መንግሥታት የፀጥታ አስከባሪ አካላት ጋር በመሆን በጣምራ ሥራውን ሊያከናውን ይችላል፡፡

4/ የጉምሩክ ሹም ተግባሩን ለማከናወን ዕርዳታ ሲጠይቅ ማናቸውም ሕግ አስከባሪ አካል ድጋፍ መስጠት አለበት፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ የተጠቀሱት አካላት ተገቢና ተመጣጣኝ ኃይል ተጠቅመው ሕገወጥ ሥራን ማስቆም ይችላሉ፡፡

<u>ክፍል ስድስት</u>

<u>ስለጉምሩክ ቁጥጥርና ሕግን ስለማስከበር</u>

<u>ምዕራፍ አንድ</u>

<u>የጉምሩክ ቁጥጥር</u>

136. <u>የጉምሩክ ቁጥጥር ዓላማ</u>

የጉምሩክ ቁጥጥር ዓላማ፣

1/ ቀረጥና ታክስ በአግባቡ መሰብሰቡን የማረጋገጥ፣ እና

2/ የጉምሩክ ሕጎችን በመተላለፍ የሚፈፀሙ ጥፋቶችን የመከላከል፣ የመመርመርና በጥፋተኞች ላይ አግባብ ያለው እርምጃ የመውሰድ ወይም የማስወሰድ፣

ይሆናል፡፡

137. <u>የጉምሩክ ቁጥጥር አፈፃፀም</u>

ማንኛውም የጉምሩክ ሹም የጉምሩክ ቁጥጥር እርምጃዎች ሲወስድ የጉምሩክ ሕጎችን ለማስከበር በሚያስፈልጉ እርምጃዎች ዓይነትና መጠን ብቻ መወሰን አለበት፡፡

138. <u>በገቢ፣ በወጪና ተላላፊ ዕቃዎች ላይ ስለሚደረግ የጉምሩክ ቁጥጥር</u>

1/ የሚከተሉት ዕቃዎች በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ይሆናሉ፤

ሀ) ለሀገር ውስጥ ፍጆታ ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎች ጉምሩክ ወደብ ከገቡበት ጊዜ ጀምሮ የጉምሩክ ፎርማሊቲ ተከናውኖባቸው እስከሚለቀቁ፤

ለ) ወደ ቦንድድ ጉምሩክ መጋዘን የገቡ ዕቃዎች ከገቡበት ጊዜ ጀምሮ ለተፈቀደላቸው ዓላማ እስከሚለቀቁ፤

ሐ) ወደውጪ አገር የሚላኩ ዕቃዎች ወደጉምሩክ ወደብ ከገቡበት ጊዜ ጀምሮ የጉምሩክ ፎርማሊቲ ተከናውኖባቸው እስከሚላኩ፤

መ) ተላላፊ ዕቃዎች እንዲንቀሳቀሱ ከተፈቀደበት ጊዜ ጀምሮ ወደተፈቀደው መድረሻ ቦታ እስከሚደርሱ ድረስ፤

ሠ) ባለቤት የሌላቸው፣ የተተው፣ የተወረሱ ወይም በኮንትሮባንድ የተያዙ ዕቃዎች እስከሚወገዱ ድረስ፡፡

2/ ማንኛውም ሰው ከባለሥልጣኑ ፈቃድ ሳያገኝ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) በተገለፀው መሠረት በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ያሉ ዕቃዎች ወደተከማቹበት ሥፍራ መግባት፣ ዕቃዎችን መክፈት ወይም ማናቸውንም ተግባር በዕቃዎቹ ላይ መፈፀም አይችልም፡፡

139. <u>የጉምሩክ የጠረፍ ቁጥጥር</u>

1/ የጉምሩክ ጠረፍ መስመርና የጉምሩክ ማቋረጫ በሕግ ወይም በዓለም አቀፍ ስምምነት መሰረት ድንበር ለማቋረጥ ወይም ዕቃን ለማጓጓዝ መብት ለተሰጣቸው ሰዎች ብቻ ያገለግላል፡፡

2/ በጉምሩክ የጠረፍ መስመር ውስጥ ነዋሪ የሆኑ ሰዎች በጉምሩክ ማቋረጫዎች በኩል ለኑሯቸው አስፈላጊ የሆኑ ዕቃዎችንና በዓለም አቀፍ ስምምነት ድንጋጌዎች መሠረት የተፈቀዱ ሌሎች ዕቃዎችን የማጓጓዝ መብት ይኖራቸዋል፡፡

3/ በጉምሩክ የጠረፍ መስመር አካባቢ የሚኖሩ ሐኪሞች፣ የእንስሳት ሐኪሞች፣ ሌሎች የሕክምና ሠራተኞች እና የሕዝብን ሕይወትና ንብረት በማዳን ሥራ ላይ የተሰማሩ ሰዎች ለሥራቸው የሚያስፈልጓቸውን መድሃኒቶችና መሣሪያዎች አግባብ ያለው የመንግሥት አካል በሚሰጣቸው ፈቃድ መሠረት በጉምሩክ ማቋረጫዎች በኩል ማጓጓዝ ይችላሉ፡፡

140. <u>የጉምሩክ ወደቦችና የመተላለፊያ መስመሮች</u>

1/ ገቢ፣ ወጪና ተላላፊ ዕቃዎች በተወሰነ የጉምሩክ ወደብ ወይም ማቋረጫ በኩል መግባት ወይም መውጣት እና በተፈቀዱ የመተላለፊያ መንገዶች ብቻ መጓጓዝ አለባቸው፡፡

2/ የጉምሩክ ወደቦች፣ ማቋረጫዎችና የመተላለፊያ መንገዶች ባለሥልጣኑ በሚያወጣው የሕዝብ ማስታወቂያ ይወሰናሉ፡፡

141. <u>በጉምሩክ የቁጥጥር ሂደት የሚወሰዱ እርምጃዎች</u>

1/ ባለስልጣኑ የጉምሩክ ፎርማሊቲ መከናወኑን ለማረጋገጥ በሥራ ላይ ባሉት ድንጋጌዎች መሠረት አግባብነት ያላቸውን ማናቸውንም ዓይነት እርምጃዎች መውሰድ ይችላል፡፡

2/ በዚህ አዋጅ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር፣ ባለስልጣኑ ዕቃዎች ከጉምሩክ ክልል መግቢያ በር ጀምሮ የጉምሩክ ፎርማሊቲ እስከሚከናወን ድረስ በአይነት፣ በቅርፅ፣ በይዘትና በሌላ በማናቸውም ሁኔታ ያልተለወጡ ሆነው መቆየታቸውን ማረጋገጥ አለበት፡፡

3/ በጉምሩክ የቁጥጥር ሥርዓት መሠረት የሚወሰዱት እርምጃዎች የሚከተሉትን ይጨምራሉ፤

ሀ) ዕቃዎችን በጉምሩክ ወደብ፣ በጉምሩክ ጣቢያ፣ በጉምሩክ መጋዘን፣ በመተላለፊያ መንገድ ወይም ባለሥልጣኑ በሚወስነው ማናቸውም ሌላ ቦታ ላይ የመመርመር፣ የመከታተልና ጥበቃ የማድረግ፤

ለ) በመረጃና በስጋት ሥራ አመራር ላይ ተመስርቶ ምርመራ የተከናወነበትን ወጪ ወይም ገቢ ዕቃ በድጋሚ እንዲመረመር የማድረግ፤

ሐ) ወደ ውጪ ሀገር ለሚላክ ዕቃ ከሀገር ወጥቷል ብሎ ማረጋገጫ የመስጠት፤

መ) የጉምሩክ ማህተሞችን ማድረግ፣ የጉምሩክ ሰነዶችን የመስጠትና የማረጋገጥ፤

ሠ) የዕቃዎች ዓይነትና ሁኔታ አለመለወጡን ለማረጋገጥ ናሙናዎችን፣ መግለጫዎችን፣ ፎቶዎችንና ሌሎች መረጃዎችን የመውሰድ፤

ረ) የመንገደኞችን ሻንጣዎችና ሌሎች ዕቃዎች የመመርመር፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3(ሐ) መሠረት ወደ ውጪ ሀገር ለሚላክ ዕቃ ከሀገር ወጥቷል ተብሎ በባለሥልጣኑ ማረጋገጫ የሚሰጠው ከኢትዮጵያ መውጫ በሆነው የመጨረሻ ጣቢያ ከሚገኘው የጉምሩክ ሹም ዕቃው ከሀገር መውጣቱን የሚገልጽ ማረጋገጫ ወደ ባለሥልጣኑ አውቶሜሽን ሲስተም ሲገባ ወይም በተለያዩ የመገናኛ ዘዴዎች በጽሁፍ ሲደርስ ብቻ ነው፡፡

ምዕራፍ ሁለት

ሕግ ስለማስከበር

142. የመፈተሽ ሥልጣን

1/ የጉምሩክ ሹም የጉምሩክ ጥፋት የተፈጸመባቸው ዕቃዎች ለመኖራቸው በቂ መረጃ ወይም ጥርጣሬ ሲኖረው ዕቃዎቹን የጫነውን ማጓጓዣ በማስቆም ወይም ዕቃዎቹ ወደተከማቹበት ማናቸውም ሥፍራ በመግባት የመፈተሽና በዚህ አዋጅ አንቀጽ 143 ንዑስ አንቀጽ 1(ሀ) መሠረት ዕቃዎቹንና ማጓጓዣውን የመያዝ ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

2/ የጉምሩክ ሹም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የፍተሻ ሥራ ሲያከናውን በፍርድ ቤት ትዕዛዝ የታሸገ ካልሆነ በስተቀር የዕቃዎችን እሽግ የማንሳትና በቁልፍ የተዘጉ ዕቃዎችን የመክፈት ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

3/ የጉምሩክ ሹም የጉምሩክ ጥፋት የተፈጸመበትን ዕቃ ደብቋል ብሎ ለመጠርጠር በቂ ምክንያት ሲኖረው ማንኛውንም ሰው ማስቆምና መፈተሽ ይችላል፡፡

4/ አካላዊ ፍተሻ ተመሳሳይ ጾታ ባለው ሰው ብቻ ይከናወናል፡፡

5/ የአካላዊ ፍተሻው አፈፃፀም በትህትና እና የሚፈተሸውን ሰው ሰብዕና በማይነካ፣ ጤናውን ወይም ንብረቱን በማይጎዳ መልኩ እና ተደብቋል ተብሎ የተጠረጠረውን ህገወጥ ዕቃ ለማግኘት በሚያስችል ደረጃ ብቻ መፈፀም አለበት፡፡

6/ የጉምሩክ ሹሙ ውስጣዊ የአካል ፍተሻ ለማድረግ በቂ ምክንያት አለ ብሎ ሲያምን ይኸው ፍተሻ ብቃት ባለው የህክምና ባለሙያ አማካኝነት እና በሚፈተሸው ሰው ላይ ጉዳት በማያስከትል መልኩ ይከናወናል፡፡

7/ የጉምሩክ ሹሙ በማንኛውም ሰው ላይ ውስጣዊ አካላዊ ፍተሻ ለማድረግ በቅድሚያ የፍርድ ቤት ፈቃድ ሊያገኝ ይገባል፡፡ ሆኖም በፍርድ ቤት የተፈቀደን ፍተሻ እንዳይፈፀምበት የተቃወመ ሰው ያለመፈተሽ መብቱ እንደተጠበቀ ሆኖ ደብቋል ተብሎ የተጠረጠረውን ዕቃ ደብቆ እንደያዘ ይቆጠራል፡፡

8/ የጉምሩክ ሹም በዚህ አንቀጽ መሠረት ፍተሻ ሲያደርግ ዩኒፎርም ማድረግና በቅድሚያ ማንነቱን የሚያስረዳ መታወቂያ ለሚመለከተው ሰው ማሳየት አለበት፡፡

9/ የጉምሩክ ሹም በዚህ አንቀጽ መሠረት ፍተሻ ለማድረግ የሚመለከተውን ሰው ጠይቆ ፈቃድ ካላገኘ የፖሊስ ሀይል ሊጠቀም ይችላል፡፡

10/ በቂ ምክንያት ሲኖረው የጉምሩክ ሹም የጉምሩክ ሥነሥርዓት አጠናቀው የተለቀቁ ዕቃዎችን በድጋሚ ለመፈተሽ ይችላል፡፡

143. *<u>ዕቃዎችንና መጓጓዣዎችን የመያዝ ሥልጣን</u>*

1/ ባለሥልጣኑ እቃዎች እና ማጓጓዣዎች፣

ሀ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 147 መሠረት ሊወረሱ የሚችሉ ከሆነ፣ ወይም

ለ) በቀጣይ ሂደት በማስረጃነት የሚፈለጉ ከሆነ፣

ሊይዛቸው ይችላል፡፡

2/ ከጭነቱ ውስጥ ከፊሉ ዕቃ ብቻ የጉምሩክ ሕጎችን የመተላለፍ ድርጊት የተፈፀመበት በሚሆንበት ጊዜ ባለሥልጣኑ ዲክላራሲን የቀረበባቸውን ዕቃዎች በመልቀቅ ጥፋቱ የተፈፀመባቸው ዕቃዎች ብቻ እንዲያዙ ያደርጋል፡፡

3/ ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ መሠረት የመያዝ እርምጃ ሲወስድ፣

ሀ) የተያዘውን ዕቃ ወይም ማጓጓዣ ዓይነትና ብዛት የሚያመለክት፣ እና

ለ) የመያዝ እርምጃው የተወሰደበትን ምክንያትና ተፈፀመ የተባለውን የጉምሩክ ሕግን የመተላለፍ ድርጊት ዓይነት የሚገልጽ፣

ሰነድ ለሚመለከተው ሰው መስጠት አለበት፡፡

4/ የተያዘው ዕቃ ወይም ማጓጓዣ ባለቤት ወይም ኃላፊ የሆነ ሰው ያልታወቀ ሲሆን ባለሥልጣኑ የዕቃው ባለቤት ወይም ኃላፊነቱን የሚወስድ ሰው እንዲቀርብ የጋዜጣ ማስታወቂያ በማውጣት ወይም ማስታወቂያውን ዕቃው ወይም ማጓጓዣው በተያዘበት አካባቢ በሚገኝ የጉምሩክ ጣቢያ ለህዝብ በግልጽ በሚታይ ቦታ ላይ በመለጠፍ ይጠራል፡፡

144. <u>የፖስታ ዕቃን የመክፈትና የመመርመር ሥልጣን</u>

1/ የጉምሩክ ሹም የጉምሩክ ሕጎችን ለማስፈጸም ሲባል የፖስታ እቃዎችን ባለቤቱ ወይም ወኪሉ ወይም የፖስታ ድርጅቱ ተወካይ ባለበት መክፈትና መመርመር ይችላል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) በተመለከተው ምርመራ የጉምሩክ ሕግን የመተላለፍ ድርጊት የተፈጸመባቸው ዕቃዎች የተገኙ እንደሆነ የዚህ አዋጅ አንቀጽ 143 ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

3/ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አፈፃፀም "ባለቤት" ማለት ለገቢ ዕቃ ተቀባዩ ወይም ለወጪ ዕቃ ላኪው ነው፡፡

145. <u>የተያዙ ዕቃዎችንና ማጓጓዣዎችን በዋስትና ስለመልቀቅ</u>

ባለሥልጣኑ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 143 መሠረት የተያዙ ዕቃዎችን ወይም መጓጓዣዎች በሚከተሉት ሁኔታዎች በቂ ዋስትና በመያዝ ሊለቃቸው ይችላል፤

1/ ዕቃዎች ያልተከለከሉ፣ ገደብ ያልተደረገባቸው ወይም በቀጣይ ሂደት በማስረጃነት የማያስፈልጉ ከሆኑ፤

2/ መጓጓዣዎቹ ዕቃዎችን ለመደበቅ እንዲያስችሉ ሆነው የተሠሩ፣ የተለወጡ ወይም መደበቂያ አካል የተገጠመላቸው ካልሆኑ ወይም በቀጣይ ሂደት ለፍርድ ቤት በማስረጃነት የማያስፈልጉ ከሆኑ፤ ወይም

3/ የውርስ ውሣኔ የሚተላለፍባቸው ካልሆነ፡፡

146. <u>ሰነዶችን የመመርመርና የመያዝ ሥልጣን</u>

1/ ባለሥልጣኑ፣

ሀ) የጉምሩክ ሕጎችን ከማስፈጸም ጋር በተያያዘ በማናቸውም ሰው እጅ የሚገኝ ሰነድ አስቀርቦ ለመመርመርና የሰነዶቹን ቅጂ የመውሰድ፣

ለ) ወደ ሀገር ከሚገባ ወይም ከሀገር ከሚወጣ ዕቃ ጋር በተያያዘ የጉምሩክ ጥፋት ተፈጽሟል ብሎ ለመጠርጠር በቂ ምክንያት ሲኖር ዕቃውን የሚመለከት ማናቸውንም ሰነድ የመመርመር፣

ሐ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ መሠረት የተመረመሩ ሰነዶች ለቀጣይ ሂደት በማስረጃነት የሚፈለጉ ሲሆን ሰነዶቹን የመያዝ፣

ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ሐ) የተመለከቱት ሰነዶች በኤሌክትሮኒክስ መሣሪያ የተያዙ ሲሆንና የሰነዶች ባለይዞታ በሚፈለገው መንገድ አጠናቅሮ ለማቅረብ ፈቃደኛ ሳይሆን ሲቀር ባለሥልጣኑ ሰነዶቹ የሚገኙበትን የኤሌክትሮኒክስ መሣሪያ መያዝ ይችላል፡፡

147. <u>ዕቃዎችንና ማጓጓዣዎችን ስለመውረስ</u>

1/ የሚከተሉት ዕቃዎች ውርስ ሆነው ለመንግሥት ገቢ ይደረጋሉ፤

ሀ) በኮንትሮባንድ ወደ አገር ውስጥ የሚገቡ ወይም ወደ ውጪ የሚላኩ ዕቃዎች፣ ወይም ቀረጥና ታክስ ሊከፈልባቸው የሚገባ ሆኖ በማናቸውም አኳኋን የተደበቁ ዕቃዎች፤

ለ) ተደብቆ የተገኘው ዕቃ ዋጋ በዲክላራሲዮን ከተመዘገው አጠቃላይ ዋጋ ከ50% በላይ ሆኖ ሲገኝ ተደብቀው የተገኙት ዕቃዎች፤

ሐ) ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ ወይም ወደ ውጪ ሊላኩ በማጓጓዣ ላይ የተጫኑ ወይም ወደ ጉምሩክ ጣቢያ የገቡ የተከለከሉ ዕቃዎች፤

መ) ገደብ የተደረገባቸው ሆኖ ሥልጣን ባለው አካል የተሰጠ ፈቃድ ሳይኖር ወደ ሀገር ውስጥ የገቡና በዚህ አዋጅ አንቀጽ 156 ንዑስ አንቀጽ (3) በተመለከተው የጊዜ ገደብ ውስጥ ወደመጡበት አገር እንዲመለሱ ያልተደረጉ ዕቃዎች፤

ሠ) በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር እያሉ ከባለሥልጣኑ ፈቃድ ውጪ በባለቤቱ እሽጋቸው ተከፍቶና ተለያይተው፣ ወደ ሌላ ሥፍራ ተዛውረው፣ ተለውጠው ወይም ተነካክተው የተገኙ ዕቃዎች፤

ረ) የዕቃው በለቤት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 143(4) መሰረት በማስታወቂያ ጥሪ ተደርጎለት ማስታወቂያ በወጣ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ያልቀረበ ወይም አቤቱታ ያላቀረበ እንደሆነ፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው የዕቃ ውርስ የዕቃውን መያዣ ወይም መጠቅለያ ይጨምራል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚወረሱ ዕቃዎችን ለማጓጓዝ የዋለ ማንኛውም ማጓጓዣ፣

ሀ) ዕቃዎቹን ለመደበቅ እንዲያስችል ሆኖ የተሠራ፣ የተለወጠ ወይም መደበቂያ አካል የተገጠመለት ከሆነ፣

ለ) የማጓጓዣው ባለቤት እያወቀ የድርጊቱን መፈጸም ለመከላከል ወይም ለማስቆም ተገቢውን እርምጃ ሳይወስድ ከቀረ፣ ወይም

ሐ) የማጓጓዣው ባለቤት ወይም ኃላፊ በአንቀጽ 143(4) መሠረት በማስታወቂያ ተጠርቶ ያልቀረበ እንደሆነ

ከዕቃዎቹ ጋር ውርስ ሆኖ ለመንግሥት ገቢ ይደረጋል፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ መሠረት ውርሱ የሚመለከተው ዕቃ ወይም ማጓጓዣ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 145 መሠረት በዋስትና የተለቀቀ ከሆነ የተያዘው ዋስትና ውርስ ሆኖ ለመንግሥት ገቢ ይደረጋል፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚፈጸም የዕቃዎች ወይም ማጓጓዣዎች ውርስ በቅን ልቦና የዕቃዎቹ ወይም የማጓጓዣዎቹ ባለቤትነት የተላለፉላቸውን ሦስተኛ ወገኖች መብት የሚነካ አይሆንም፡፡

6/ ባለሥልጣኑ ማንኛውም ዕቃ ወይም ማጓጓዣ በዚህ አንቀጽ መሠረት ውርስ ሆኖ ለመንግሥት ገቢ ከመደረጉ በፊት የዕቃው ወይም የማጓጓዣው ባለቤት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 143 ንዑስ አንቀጽ (3) ወይም (4) መሠረት የመያዝ እርምጃውን እንዲያውቀው ከተደረገበት ቀን ጀምሮ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ተቃውሞውን እንዲያቀርብ ዕድል መስጠት አለበት፡፡

7/ የዕቃው ወይም የማጓጓዣው ባለቤት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (6) በተመለከተው የጊዜ ገደብ ውስጥ መቃወሚያውን ካላቀረበ ወይም ያቀረበው መቃወሚያ በባለሥልጣኑ ተመርምሮ ተቀባይነት ካላገኘ የዕቃው፣ የመጓጓዣው ወይም የቀረበው ዋስትና ውርስ መሆንና ለመንግሥት ገቢ መደረግ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

8/ የዕቃው ወይም የማጓጓዣው ባለቤት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (6) መሠረት ያቀረበው ተቃውሞ ተቀባይነት ካገኘ ባለሥልጣኑ ዕቃውን፣ ማጓጓዣውን ወይም የተያዘውን ዋስትና ወዲያውኑ መልቀቅ አለበት፡፡

9/ የዕቃው፣ የመጓጓዣው ወይም የዋስትናው በዚህ አንቀጽ መሠረት ውርስ መሆንና ለመንግሥት ገቢ መደረግ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 149 መሠረት በተካሄደው የወንጀል ምርመራ ውጤት ላይ ተመሥርቶ በአጥፊው ላይ ሊቀርብበት የሚችለውን የወንጀል ክስ አያስቀርም፡፡

148. <u>አስተዳደራዊ ቅጣት የመጣልና የማስፈጸም ሥልጣን</u>

1/ ባለሥልጣኑ የጉምሩክ ጥፋቶችን በፈጸሙ ሰዎች ላይ በዚህ አዋጅ ክፍል ሰባት ምዕራፍ አንድ ድንጋጌዎች መሠረት የገንዘብ መቀጮ የመጣልና የማስፈጸም ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ባለሥልጣኑ የሚጥለው መቀጫ ተፈፃሚ የሚሆነው መቀጫው እስከሚከፈል ድረስ ጥፋት የተፈጸመበትን ዕቃ በመያዝ ይሆናል፡፡ ሆኖም የተያዘው ዕቃ መቀጫውን ለማስፈፀም በቂ ካልሆነ ባለሥልጣኑ በገቢ ግብር አዋጅ በተደነገገው መሠረት የአስመጪውን ንብረት በመያዝ ቅጣቱን ሊያስፈፅም ይችላል፡፡

149. <u>የጉምሩክ ወንጀልን የመመርመር ክስ የመመሥረት ሥልጣን</u>

1/ ባለሥልጣኑ የጉምሩክ ሕጎችን በመተላለፍ የሚፈጸሙ የወንጀል ድርጊቶችን የመመርመርና ክስ የመመሥረት ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

2/ ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የጉምሩክ ወንጀል ምርመራ ሲያከናውንና ክስ ሲመሠርት በወንጀለኛ መቅጫ ሥነ-ሥርዓት ሕግ ለፖሊስና ለዐቃቤ ሕግ የተሰጠው ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል፡፡

3/ ባለሥልጣኑ የጉምሩክ ወንጀልን የሚመለከቱ ማስረጃዎች በአጭር ጊዜ ውስጥ ሊሰወሩ ወይም ሊጠፉ ይችላሉ የሚል በቂ ጥርጣሬ ሲኖር በማናቸውም ቦታ ያለ ፍርድ ቤት ትዕዛዝ ፍተሻ እንዲካሄድ የማድረግ ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት በተካሄደ ፍተሻ የተገኘ ማስረጃ በፍርድ ቤት ተቀባይነት ይኖረዋል፡፡

150. <u>ክስ እንዳይመሠረት ስለሚሰጥ ውሳኔ</u>

የዚህ አዋጅ አንቀጽ 147 ንዑስ አንቀጽ (9) ድንጋጌ ቢኖርም፣ የባለስልጣኑ ዋና ዳይሬክተር የሚከተሉት ምክንያቶች ሲኖሩ የወንጀል ክስ እንዳይመሰረት መወሰን ይችላል፤

1/ ወንጀሉን ፈፅሟል የተባለው ሰው በዕድሜ መጃጀት ወይም በበሽታ ምክንያት ጉዳዩን በፍርድ ቤት መከታተል የማይችል ከሆነ፤

2/ ጉዳዩ በክስ ሂደት ውስጥ ቢያልፍ ብሔራዊ ጥቅምን ወይም ዓለም አቀፍ ግንኙነትን ይጎዳል ተብሎ ከታመነ፤

3/ የክሱ መመስረት ተመጣጣኝና ሚዛናዊ ያልሆነ የጎንዮሽ ጉዳት የሚያስከትል መሆኑ ከታመነበት፤

4/ ወንጀሉ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ሳይቀርብ በመቆየቱ አስፈላጊነቱን ያጣ ከሆነ፤

151. <u>የኢትዮጵያ ፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ሥልጣንና ተግባር</u>

የኢትዮጵያ ፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን የጉምሩክ ሕጎችን በማስከበር ረገድ፣

1/ የኮንትሮባንድ እንቅስቃሴዎችን ይከላከላል፤ የኮንትሮባንድ ዕቃዎችን ይይዛል፣ ለባለሥልጣኑ ያስረክባል፤

2/ ተላላፊ የጉምሩክ ዕቃዎችንና የማጓጓዣ ተሽከርካሪዎችን ያጅባል፤

3/ የጉምሩክ ሹም በሕግ የተሰጠውን ተግባር በሚያከናውንበት ወቅት የፖሊስ ሀይል ለመጠቀም ሲጠይቅ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፤

4/ የፍተሻ ሥራ በጉምሩክ ሹም እንዳይከናወን የሚፈጠርን ሁከት በቁጥጥር ሥር ለማዋል ተገቢና ተመጣጣኝ የሆነ ሀይል ይጠቀማል፤

5/ ጥበቃ ለሚያስፈልጋቸው የባለሥልጣኑ ተቋማት፣ የጉምሩክ ጣቢያዎችና የመንግሥት የጉምሩክ መጋዘኖች ጥበቃ ያደርጋል፤

6/ ሕገወጥ ዕቃ ሊተላለፍባቸው በሚችሉ የአገሪቱ የድንበር ኬላዎች ጥበቃ ያደርጋል፤

7/ የወንጀል ተጠርጣሪዎችን በመያዝ ለሕግ ያቀርባል፤

8/ የዐቃቤ ሕግ ምስክሮችን ፍርድ ቤት እንዲቀርቡ ያደርጋል።

<u>ምዕራፍ ሦስት</u>

<u>ስለአቤቱታና ስለይግባኝ</u>

152. <u>የአቤቱታ አጣሪ የሥራ ክፍል ስለማቋቋም</u>

ባለሥልጣኑ በቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቶች እና በዋናው መሥሪያ ቤት ደረጃ የአቤቱታ አጣሪ የሥራ ክፍሎች ያቋቁማል።

153. <u>የአቤቱታ አጣሪ የሥራ ክፍል ሥልጣንና ተግባር</u>

1/ የባለሥልጣኑ ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቶች አቤቱታ አጣሪ የሥራ ክፍሎች፣

ሀ) በዕቃዎች የስሪት ሀገር አወሳሰን፣ ዋጋ አተማመን፣ አሰያየም፣ አመዳደብና በታሪፍ ልክ፣

ለ) በዚህ አዋጅ መሠረት የተካሄደ ድህረ ዕቃ አወጣጥ ኦዲትን ተከትሎ በተሰጡ ውሳኔዎች፣ እና

ሐ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ተራ ፊደል (ለ) እና (ሐ) ከተመለከቱት ውጪ በሆኑ ከጉምሩክ ፎርማሊቲ ጋር በተያያዘ በሚሰጡ ሌሎች አስተዳደራዊ ውሳኔዎች፣

ላይ የሚቀርቡ አቤቱታዎችን የመመርመርና የመወሰን ሥልጣንና ተግባር ይኖራቸዋል፡፡

2/ በባለሥልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት የሚቋቋም የአቤቱታ አጣሪ የሥራ ክፍል የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል፤

ሀ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት በተሰጡ ውሳኔዎች ላይ የሚቀርቡ ይግባኞችን የመመርመርና የመወሰን፤

ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 147 ንዑስ አንቀጽ (6) መሠረት የሚቀርቡ የዕቃ ወይም የማጓጓዣ ውርስ መቃወሚያዎች ተቀባይነት ማጣት ላይ የሚቀርቡ አቤቱታዎችን የመመርመርና ለባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር ወይም ዋና ዳይሬክተሩ ለወከለው ኃላፊ የውሳኔ ሀሳብ የማቅረብ፤ እና

ሐ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 148 መሠረት በሚሰጡ አስተዳደራዊ የቅጣት ውሳኔዎች ላይ የሚቀርቡ አቤቱታዎችን የመመርመርና ለባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር ወይም ዋና ዳይሬክተሩ ለወከለው ኃላፊ የውሳኔ ሀሳብ የማቅረብ፡፡

154. <u>የአቤቱታ አቀራረብና የውሳኔ አሰጣጥ ሥነ-ሥርዓት</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 153 መሠረት ለማንኛውም የአቤቱታ አጣሪ የሥራ ክፍል የሚቀርብ አቤቱታ ወይም ይግባኝ ቅሬታውን ያስከተለው ውሳኔ በፅሑፍ በተሰጠ በ15 የሥራ ቀናት ውስጥ በፅሑፍ መቅረብ አለበት፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚቀርብ የአቤቱታ ወይም የይግባኝ ማመልከቻ አቤቱታው በሚመለከተው ሰው ወይም በወኪሉ ተፈርሞ ሊቀርብ ይችላል፡፡

3/ ማንኛውም አቤቱታ አጣሪ የሥራ ክፍል የቀረበለትን አቤቱታ ባለሥልጣኑ በመመሪያ በሚወስነው የጊዜ ገደብ ውስጥ መርምሮ ውሳኔውን ለአቤቱታ አቅራቢው በጽሑፍ መስጠት አለበት፡፡

4/ ማንኛውም አቤቱታ አጣሪ የሥራ ክፍል የቀረበለትን አቤቱታ በሙሉ ወይም በከፊል ውድቅ ካደረገው አቤቱታ አቅራቢው በዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች መሠረት ይግባኝ ማቅረብ የሚችል መሆኑን በውሳኔው ውስጥ መግለጽ አለበት፡፡

155. ስለይግባኝ ሥነ ሥርዓት

1/ የባለሥልጣኑ አቤቱታ አጣሪ የሥራ ክፍል ወይም የባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር ወይም የተወከለው ኃላፊ በሰጠው ውሳኔ ላይ ቅር የተሰኘ ማንኛውም ሰው ውሳኔው በተሰጠ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ይግባኙን በገቢ ግብር አዋጅ መሠረት ለተቋቋመው የግብር ይግባኝ ጉባዔ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

2/ ይግባኝ የተባለበት ጉዳይ የቀረጥና ታክስ ክፍያን የሚመለከት ሲሆን የግብር ይግባኝ ጉባኤው ክርክር ያስነሳው የቀረጥና ታክስ ክፍያ መፈጸሙን ሳያረጋግጥ ይግባኙን አይቀበልም፡፡

3/ የግብር ይግባኝ ጉባኤው የሰጠው ውሳኔ የሕግ ስህተት አለበት በማለት የሚቃወም ተከራካሪ ወገን ውሳኔው በተሰጠ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኙን ማቅረብ ይችላል፡፡

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) እና (3) ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በገቢ ግብር አዋጁ የይግባኝ ሥነ ሥርዓትን የሚመለከቱ ድንጋጌዎች በዚህ አንቀጽ መሠረት ለሚቀርቡ ይግባኞችም ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

ክፍል ሰባት
የጉምሩክ ጥፋቶችና ቅጣቶች

ምዕራፍ አንድ
የጉምሩክ ጥፋቶችና አስተዳደራዊ ቅጣቶች

156. በወጪና ገቢ ዕቃዎች ላይ የተጣለ ገደብን አለማክበር

1/ ማንኛውም ሰው ገደብ የተደረገበትን ዕቃ ፈቃድ ሳይኖረው ወደ ሀገር ውስጥ ያስገባ ወይም ከሀገር ያስወጣ ወይም ለማስወጣት የሞከረ እንደሆነ እና ከሚመለከተው አካል በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ፈቃድ ማቅረብ ካልቻለ ከብር 10,000 በማያንስና ከብር 50,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

2/ ማንኛውም መንገደኛ ይዞት የተገኘ ዕቃ በብዛት ወይም በዋጋ በህግ ወይም በሚኒስቴሩ መመሪያ ከተፈቀደው መጠን በላይ የሆነ እንደሆነ በዕቃው ላይ ሊከፈል የሚገባው ቀረጥና ታክስ እንደተጠበቀ ሆኖ የዕቃውን ቀረጥና ታክስ እጥፍ በሆነ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት መቀጮ ያስከተለው ዕቃ የገቢ ዕቃ ከሆነ ከሚመለከተው አካል ፈቃድ ለማቅረብ የተሰጠው የጊዜ ገደብ ካበቃ በኋላ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ በአስመጪው አማካይነት ተመልሶ እንዲወጣ፣ የወጪ ዕቃ ከሆነም ከሀገር እንዳይወጣ ይደረጋል፡፡

157. <u>ቀረጥና ታክስ እንዳይከፈል ወይም አንሶ እንዲከፈል ስለማድረግ</u>

1/ ማንኛውም ሰው ለጉምሩክ ፎርማሊቲ በቀረበ የዕቃ ዲክላራሲዮን ላይ ያልተመዘገበ ወይም ትክክለኛ መግለጫ ያልተሰጠበት ዕቃ ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት ወይም አነስተኛ ቀረጥና ታክስ ተከፍሎበት ወደ ሀገር እንዲገባ ወይም ከሀገር እንዲወጣ ካደረገ ወይም ከሀገር እንዲወጣ ለማድረግ የሞከረ እንደሆነ ያልተከፈለው የዕቃው ቀረጥና ታክስ መከፈሉ እንደተጠበቀ ሆኖ የዚሁ ቀረጥና ታክስ እጥፍ በሆነ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም በጠቅላላ ከተከፈለው ቀረጥና ታክስ በብልጫ የሚፈለገው ከ10% የማይበልጥ ከሆነ አስመጪው በልዩነት የተገኘውን ቀረጥና ታክስ ያለ ቅጣት እንዲከፍል ይደረጋል፡፡

158. <u>እሽጎችን ስለመፍታትና ምልክቶችን ስለማንሳት</u>

ማንኛውም ሰው አግባብ ካለው የጉምሩክ ሹም ፈቃድ ሳያገኝ በመተላለፍ ላይ ያለ ወይም የጉምሩክ ወደብ የደረሰ፣

1/ ማጓጓዣ ወይም ኮንቴይነር ላይ የተደረገውን የጉምሩክ ማሸጊያ የፈታ ወይም ያላቀቀ እንደሆነ፣

2/ ዕቃ ወይም የዕቃው መያዣ ላይ የተደረገውን ምልክት ያነሳ፣ የፋቀ፣ የሰረዘ ወይም የለወጠ እንደሆነ፣ ወይም

3/ ዕቃን መያዣ የከፈተ ወይም ጥቅሎችን የበተነ እንደሆነ፣

ከብር 10,000 በማያንስና ከብር 50,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

159. <u>ናሙናዎችን አለመመለስ</u>

ማንኛውም ሰው ለናሙና የወሰደውን ዕቃ ያልመለሰ ወይም በዕቃው የተገለገለ ወይም ዕቃው እንዲጠፋ ያደረገ እንደሆነ የዕቃውን ዋጋ፣ ቀረጡንና ታክሱን መክፈሉ እንደተጠበቀ ሆኖ የቀረጥና ታክሱን እጥፍ በሆነ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል፡፡

160. <u>የአጓጓዥ ግዴታዎችን ያለማክበር</u>

1/ ማንኛውም አጓጓዥ፣

ሀ) በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ የመንገደኞች ወይም የጭነት መግለጫ ካላቀረበ፣

ለ) ከተፈቀደለት ሰው በስተቀር ሌላ ሰው ወደ ማጓጓዣው እንዲገባ ካደረገ፣ ወይም

ሐ) ማጓጓዣው ከጉምሩክ ወደብ እንዲወጣ ከተወሰነ በኋላ ምክንያቱን ለጉምሩክ ሹም ሳያስረዳና ፈቃድ ሳያገኝ እንዲቆይ ካደረገ፣

ከብር 2,000 ባላነሰ እና ከብር 5,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

2/ ማንኛውም አጓጓዥ ጉምሩክ ወደብ በደረሰ ማጓጓዣ ላይ የጉምሩክ ሹም በሌለበት ዕቃ የጫነ፣ ያራገፈ ወይም ለመጫን ወይም ለማራገፍ ሙከራ ያደረገ እንደሆነ ከብር 7,000 በማያንስና ከብር 10,000 ባልበለጠ መቀጮ ይቀጣል፡፡

161. <u>የጉምሩክ መጋዘን ፈቃድ ግዴታዎችን አለማክበር</u>

ማንኛውም የጉምሩክ መጋዘን ባለፈቃድ በዚህ አዋጅ የተመለከቱትን ግዴታዎቹን ያላከበረ እንደሆነ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 178 ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት በሚወጣ መመሪያ ላይ ተመሥርቶ ሊወሰድ የሚችል ተጨማሪ አስተዳደራዊ እርምጃ እንደተጠበቀ ሆኖ ከብር 50,000 በማያንስና ከብር 100,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

162. <u>የጉምሩክ የትራንዚት ሥነ ሥርዓትን አለማክበር</u>

ማንኛውም ሰው የጉምሩክ የትራንዚት ሥነሥርዓትን በሚመለከት ተፈጻሚነት የሚኖረውን የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ያላከበረ እንደሆነ ከብር 5,000 በማያንስና ከብር 20,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

163 <u>ከቀረጥ ነፃ በገባ ዕቃ ያለአግባብ ስለመገልገል</u>

1/ ማንኛውም ሰው ከቀረጥ ነፃ ወይም በቅናሽ ቀረጥ የገባን ዕቃ የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች በሚቃረን ሁኔታ፣

ሀ) የቀረጥ ነፃ መብቱ ከተሰጠበት ዓላማ ውጪ በሌላ አገልግሎት ላይ ያዋለ ወይም ለሌላ ሰው ያስተላለፈ እንደሆነ፣

ለ) ዕቃው ለግል አገልግሎት እንዲውል የገባ ሲሆን፣ በማናቸውም መልኩ ከቤተሰብ ውጪ በሌሎች ሰዎች አገልግሎት ወይም ይዞታ ሥር እንዲውል ያደረገ እንደሆነ፣ ወይም

ሐ) ዕቃው ከቀረጥ ነፃ ሆኖ ወይም በቅናሽ ቀረጥ የገባ መሆኑን እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው የገዛ፣ የተቀበለ፣ የተገለገለ፣ ያስተላለፈ፣ ወይም ለሌሎች ሰዎች አግልግሎት እንዲውል ያደረገ እንደሆነ፣

ዕቃው በተያዘበት ጊዜ ወደ አገር እንደገባ ተቆጥሮ ለዕቃው ሊከፈል ከሚገባው ቀረጥና ታክስ መከፈሉ እንደተጠበቀ ሆኖ የቀረጥና ታክሱን 50% የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል፡፡

2/ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ለ) አፈፃፀም "ቤተሰብ" ማለት የባለመብቱን የትዳር ጓደኛ፣ ልጆችና የባለመብቱንና የትዳር ጓደኛውን ወላጆች ብቻ ያጠቃልላል፡፡

164. <u>በግዜያዊነት ወደ አገር የገባን ዕቃ ያአግባብ ስለመገልገል</u>

ማንኛውም ሰው በጊዜያዊነት ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልበት ወደ አገር የገባን ዕቃ የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች በሚቃረን ሁኔታ ሲጠቀምበት የተገኘ እንደሆነ በዋስትና የተያዘው ገንዘብ ለመንግስት ገቢ መደረጉ እንደተጠበቀ ሆኖ በዕቃው ላይ ሊከፈል የሚገባውን የቀረጥና ታክስ 50% በመቀጫ መልክ ከፍሎ ዕቃው ከአገር እንዲወጣ ይደረጋል፡፡

165. <u>ሌሎች ጥፋቶች</u>

ማንኛውም ሰው በዚህ አዋጅ የተመለከቱ ክልከላዎችን ወይም ግዴታዎችን ባለማክበር በዚህ ምዕራፍና በዚህ ክፍል ምዕራፍ ሁለት ከተመለከቱት ውጭ ሌላ ጥፋት የፈጸመ እንደሆነ ከብር 10,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

<u>ምዕራፍ ሁለት</u>

<u>የጉምሩክ ወንጀሎችና ቅጣቶች</u>

166. <u>የጉምሩክ ቁጥጥርን ስለማሰናከል</u>

1/ ማንኛውም ሰው የጉምሩክ ሹም ሰነዶችን እንዳይመረምር ወይም ማጓጓዣዎችን ወይም ዕቃዎችን እንዳይፈትሽ ወይም ወደ መጋዘን፣ የንግድ መደብር ወይም መኖሪያ ቤት እንዳይገባ ያደረገ ወይም ሁከት የፈጠረ ወይም ለሚጠየቀው ጥያቄ ትክክለኛ መልስ ያልሰጠ ወይም ለምርመራ ያልተባበረ ወይም በማናቸውም መንገድ ሥራውን ለማደናቀፍ ጣልቃ የገባ እንደሆነ ከስድስት ወር በማያንስና ከአንድ ዓመት በማይበልጥ ቀላል እስራት እና ከብር 5,000 በማያንስና ከብር 10,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ወንጀል የተፈፀመው ኃይል በመጠቀም ወይም በቡድን በመደራጀት ከሆነ የእስራት ቅጣቱ ከአንድ ዓመት እስከ አምስት ዓመት ፅኑ እስራት ከፍ ይደረጋል፡፡

167. <u>ሰነዶችና መለያዎች ወደሀሰተኛነት ስለመለወጥና አስመስሎ ስለመሥራት</u>

ማንኛውም ሰው፣

1/ በባለሥልጣኑ ላይ ጉዳት ለማድረስ ወይም ተገቢ ያልሆነ ጥቅም ለማግኘት ወይም ለሌላ ሰው ለማስገኘት በማሰብ፣ ባለሥልጣኑ የሚጠቀምበትን ቅፅ፣ ማህተም፣ መታወቂያ፣ ዓርማ፤ የጉምሩክ ማሸጊያ ወይም ማንኛውንም ሰነድ ወይም ምልክት ወደ ሀሰተኛነት የለወጠ ወይም አስመስሎ የሠራ ወይም ይህንኑ ያከፋፈለ፣ የተጠቀመ ወይም ለመጠቀም የሞከረ እንደሆነ ከአምስት ዓመት በማያንስና ከአሥር አመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት እና ከብር 5,000 በማያንስና ከብር 10,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፤

2/ ተገቢ ያልሆነ ጥቅም ለማግኘት ወይም ለሌላ ሰው ለማስገኘት ወይም በሌላ ሰው ላይ ጉዳት ለማድረስ በማሰብ፣ ባለሥልጣኑ የሚጠቀምበትን የደንብ ልብስ አስመስሎ የሠራ ወይም ይህንኑ ያከፋፈለ፣ የተጠቀመ ወይም ለመጠቀም የሞከረ እንደሆነ ከሦስት ዓመት በማያንስና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት እና ከብር 5,000 በማያንስና ከብር 10,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

168. <u>የኮንትሮባንድ ወንጀል</u>

1/ ማንኛውም ሰው እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው የጉምሩክ ህጎችን ወይም በእነዚሁ መሰረት የወጡ ደንቦችን ወይም መመሪያዎችን በመተላለፍ የተከለከሉ፣ ገደብ የተደረገባቸው ወይም የንግድ መጠን ያላቸውና የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ያልተፈጸመባቸው ዕቃዎችን በድብቅ ወይም ከህጋዊ መተላለፊያ መሰመሩ ውጪ ወደ ሀገር ካስገባ፣ ከሀገር ካስወጣ ወይም ከሀገር ለማስወጣት ወይም ለማስገባት ከሞከረ ወይም በህጋዊ መንገድ የወጡ ዕቃዎችን በህገወጥ መንገድ መልሶ ካስገባ ከአምስት ዓመት በማያንስና ከአሥር ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት እና ከብር 50,000 በማያንስና ከብር 200,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) በተመለከተው ሕገወጥ መንገድ የተገኙ ዕቃዎች መሆናቸውን እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው ዕቃዎቹን ያጓጓዘ፣ ያከማቸ፣ የያዘ፣ ለሽያጭ ያቀረበ ወይም የገዛ ማንኛውም ሰው ከሦስት ዓመት በማያንስና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እሥራት እና ከብር 50,000 በማያንስና ከብር 100,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ወንጀል የተፈፀመው ኃይል በመጠቀም ወይም በቡድን በመደራጀት ከሆነ የፅኑ እስራት ቅጣቱ ከ10 እስከ 15 ዓመት ከፍ ይደረጋል፡፡

4/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 137 (2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ለዚህ አንቀጽ አፈጻጸም በህገወጥ መንገድ ከአገር ለመውጣት በጉምሩክ የጠረፍ መስመር ውስጥ የተያዘ ወጪ ዕቃ የኮንትሮባንድ ዕቃ እንደሆነ ተደርጎ ይቆጠራል፡፡

169. <u>የማጭበርበር ወንጀል</u>

1/ ማንኛውም ሰው እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው በሕጋዊ ዕቃ ከለላነት፣ ክልከላ የተደረገበትን ዕቃ ወደ ሀገር ካስገባ፣ ከሀገር ካስወጣ ወይም ከሀገር ለማስወጣት ወይም ወደአገር ለማስገባት ወይም ወደአገር ለማስገባት የሞከረ እንደሆነ ከአምስት ዓመት በማያንስና ከአስር ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት እና ከብር 50,000 በማያንስና ከብር 200,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

2/ ተደብቆ የተኘው ዕቃ ዋጋ በዲክላራሲዮን ላይ ከተገለጸው ጠቅላላ ዋጋ 50% በላይ ሆኖ ከተገኘ ዕቃዎችን በመደበቅ ህገ ወጥ በሆነ መንገድ ወደ አገር ለማስገባት ወይም ከአገር ለማስወጣት የሞከረ ማናቸውም ሰው ከአምስት ዓመት በማያንስና ከአሥር ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት

እና ከብር 50,000 በማያንስና ከብር 100,000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል፡፡

170. <u>እሽጎችን በመፍታትና ምልክቶችን በማንሳት ስለሚፈጸም ወንጀል</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 158 የተመለከተው ጥፋት የተፈጸመው ዕቃውን ለማጉደል፣ አንዱን ዕቃ ከሌላው ለመደባለቀ፣ ለማበላሸት፣ ለመስረቅ ወይም በማናቸውም አኳኋን እራሱን ወይም ሌላውን ሰው ለመጥቀም ወይም ማንኛውንም ሰው ለመጉዳት በማሰብ ከሆነ ከአምስት ዓመት በማያንስና ከአሥር ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት እና ከብር 50,000 በማያንስና ከብር 200,000 በማይበልጥ መቀጮ ያስቀጣል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ወንጀል የተፈፀመው ኃይል በመጠቀም ወይም በቡድን በመደራጀት ከሆነ የፅኑ እስራት ቅጣቱ ከአሥር እስከ አስከ አስራ አምስት ዓመት ከፍ ይደረጋል፡፡

171. <u>የአንጓዥ ግዴታዎችን በመጣስ ስለሚፈጸም ወንጀል</u>

ማንኛውም አንጓዥ ወደ ሀገር የሚገቡ ወይም ወደ ውጪ ሀገር የሚላኩ ዕቃዎችን ከአቅም በላይ የሆነ ምክንያት ሳይኖር ከጉምሩክ ወደብ ውጪ ካራገፈ ወይም ከጫነ ወይም ለማራገፍ ወይም ለመጫን ከሞከረ ከአምስት ዓመት በማያንስና አሥር ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እሥራት እና ከብር 7,000 በማያንስና ከብር 15,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

172. <u>የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓትን ያለአግባብ መጠቀም</u>

ማንኛውም ሰው ያለባለሥልጣኑ ፈቃድ የባለሥልጣኑን የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ልውውጥ ሥርዓት የተጠቀመ ወይም ያልተፈቀደለት ሌላ ሰው እንዲጠቀም ያደረገ እንደሆነ ከሦስት ዓመት በማያንስና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት እና ከብር 5,000 በማያንስና ከብር 20,000 በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

173. <u>በሕግ የሰውነት መብት በተሰጠው አካል ላይ ስለሚፈጸም ቅጣት</u>

በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል በወንጀል ሕግ አንቀጽ 34 በተመለከተው መሠረት በዚህ ምዕራፍ በተመለከቱ የጉምሩክ ወንጀሎች ተካፋይ በሚሆንበት ጊዜ በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 90 መሠረት ይቀጣል፡፡

174. <u>የማስረጃ ተቀባይነት</u>

በወንጀለኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ሕግና በሌሎች አግባብነት ባላቸው ሕጎች መሠረት የሚቀርቡ ማስረጃዎች ተቀባይነታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት ማስረጃዎች በፍርድቤት በማስረጃነት ተቀባይነት ይኖራቸዋል፤

1/ ዲጂታል ወይም ኤሌክትሮኒክስ ማስረጃዎች፤

2/ በውጪ ሀገር የሕግ አስከባሪ አካላት የተገኙ ማስረጃዎች፤

3/ በጉምሩክ ቁጥጥርና ሕግን በማስከበር ሂደት በባለሥልጣኑ የተሰባሰቡ ማስረጃዎች፤

4/ ከዕቃዎች ምደባ ጋር በተያያዘ በዓለም አቀፍ ጉምሩኮች ድርጅት የተዘጋጁ ሰነዶች፡፡

<u>ክፍል ስምንት</u>

<u>ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች</u>

175. <u>የጉምሩክ መጋዘኖች ስለሚቋቋሙበት ሁኔታ</u>

1/ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ እና ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን የኪራይ ወይም የግል አገልግሎት የሚሰጡ ሆነው ባለሥልጣኑ በሚሰጠው ፈቃድ መሠረት ሊቋቋሙ ይችላሉ፡፡

2/ የወል ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ወይም የወል ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን፣

ሀ) ዕቃ የማጓጓዝ ሥራ በሚያካሂድ የንግድ ድርጅት፣

ለ) የመጋዘን አገልግሎት ሥራ ለመሥራት በተቋቋመ የንግድ ድርጅት፣

ሐ) የኢንዱስትሪ ዞን አገልግሎት ለመስጠት በተቋቋመ ድርጅት፤

መ) ዕቃ የማስተላለፍ ሥራ በሚያካሂድ የንግድ ድርጅት፣ ወይም

ሠ) በባለሥልጣኑ መመሪያ በሚወሰን ማንኛውም ሌላ ሰው፣

ለኪራይ አገልግሎት ሊቋቋም ይችላል፡፡

3/ የግል ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ፣

ሀ) በመንግሥት ፕሮጀክት ላይ በተሠማራ የሥራ ተቋራጭ፣ ወይም

ለ) ባለሥልጣኑ በልዩ ሁኔታ በሚፈቅድለት ሌላ ሰው፣

ለግል አገልግሎት ሊቋቋም ይችላል፡፡

4/ የግል ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን፣

ሀ) ዕቃዎችን ከቀረጥ ነፃ ለመሸጥ በተቋቋመ ድርጅት፣

ለ) ለእርዳታ ወይም ለንግድ ዓላማ ባልተቋቋመ ድርጅት፣

ሐ) ቀረጥና ታክስ ያልተከፈለባቸውን ጥሬ ዕቃዎችንና ግብዓቶችን በመጠቀም ዕቃዎችን በሚያመርት ድርጅት፣ ወይም

መ) በባለሥልጣኑ መመሪያ በሚወሰን ማንኛውም ሌላ ሰው፣

ለግል አገልግሎት ሊቋቋም ይችላል፡፡

5/ የመንግሥት የጉምሩክ መጋዘን የሚቋቋመውና የሚተዳደረው በባለሥልጣኑ ይሆናል፡፡

6/ የጉምሩክ መጋዘኖች ደረጃ ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

176. <u>የጉምሩክ መጋዘን ፈቃድ</u>

1/ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ወይም ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን ለኪራይ አገልግሎት ለማቋቋም ከባለሥልጣኑ ፈቃድ የሚጠይቅ ሰው፣

ሀ) የሚያከናውነውን የሥራ ዓይነት የሚገልጽ ማስረጃ፣

ለ) ሥራውን ለማከናወን የተሰጠውን ፈቃድ፣

ሐ) አመልካቹ ድርጅት ከሆነ የሕግ ሰውነት የተሰጠው መሆኑን የሚያረጋግጥ ሰነድ፣

መ) የመጋዘኑን የህንፃ ፕላን፣

ሠ) ለመጋዘኑና በመጋዘኑ ለሚከማቹ ዕቃዎች የመድን ዋስትና የሚገባ ለመሆኑ የተሰጠ ማረጋገጫ፣

ረ) መጋዘኑ ለዕቃዎች አቀማመጥና ደህንነት አስፈላጊ የሆኑ መሣሪያዎችን ማሟላቱን የሚያሳይ ማስረጃ፣

ሰ) የግብር ከፋይ መለያ ቁጥሩን፣ እና

ሸ) በባለሥልጣኑ መመሪያ የሚጠየቁ ሌሎች ሰነዶችን፣

ከማመልከቻው ጋር አያይዞ ማቅረብ አለበት፡፡

2/ ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ ወይም ቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን ለግል አገልግሎት ለማቋቋም ከባለሥልጣኑ ፈቃድ የሚጠይቅ ሰው ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት የሚጠየቁ ሰነዶችን ከማመልከቻው ጋር አያይዞ ማቅረብ አለበት፡፡

3/ የጉምሩክ መጋዘን ፈቃድ ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜ፣ ፈቃዱ የሚታደስበት ሁኔታ እና የሚሠረዝበት ሁኔታ ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

4/ የጉምሩክ መጋዘን የሚቋቋምበትን ዝርዝር ሁኔታ፣ አጠቃቀሙን እና የጉምሩክ መጋዘን ፈቃድ ማውጫና ማሳደሻ ክፍያ ተመን በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ ይወሰናል፡፡

177. <u>የመረጃ ተደራሽነት</u>

1/ ባለሥልጣኑ የጉምሩክ ሕጎች እና የታሪፍ አመዳደብንና ሌሎች የጉምሩክ አሠራርን የሚመለከቱ አግባብ ያላቸው መረጃዎች ለተጠቃሚዎች በቀላሉ ተደራሽ እንዲሆኑ ያደርጋል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከቱት መረጃዎች እንደአግባቡ በሕትመቶችና በኤሌክትሮኒክስ የመረጃ ሥርዓት አማካይነት ተደራሽ ሊደረጉ ይችላሉ፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት ተደራሽ በተደረገ መረጃ ላይ ማሻሻያ ወይም ለውጥ የተደረገ እንደሆነ ተግባራዊ ከመደረጉ በፊት ተጠቃሚዎች በተመሳሳይ መንገድ እንዲያውቁት መደረግ አለበት፡፡

178. <u>የጉምሩክ ቅፆችን ስለማሳተምና ማሰራጨት</u>

1/ ለጉምሩክ ፎርማሊቲ የሚያስፈልጉ ቅፆችን ማዘጋጀትና ማሳተም የሚችለው ባለሥልጣኑ ብቻ ይሆናል፡፡

2/ በባለሥልጣኑ ፈቃድ ካልሆነ በስተቀር ማንኛውም ሰው የጉምሩክ ቅፆችን መያዝና ማሰራጨት አይችልም፡፡

179. <u>የጉምሩክ ሹም መብት</u>

ማንኛውም የጉምሩክ ሹም፣

1/ ሥራውን በተገቢው መንገድ በመወጣት ላይ እያለ በፈፀመው ድርጊት ምክንያት ለሚቀርብበት ክስ በባለሥልጣኑ ወጪ የጥብቅና አገልግሎት እንዲያገኝ ወይም የባለሥልጣኑ ነገረፈጅ እንዲከራከርለት ይደረጋል፤

2/ በዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች መሠረት በቅን ልቦና በፈፀመው ተግባር ለሚደርስ ጉዳት ካሳ እንዲከፍል አይጠየቅም፡፡

180. <u>ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን</u>

1/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

2/ ባለሥልጣኑ ይህን አዋጅና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚወጡ ደንቦችን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

181. <u>ስለተሻሩ ሕጎችና ስለሌሎች ሕጎች ተፈጻሚነት</u>

1/ የጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 622/2001 በዚህ አዋጅ ተሽሯል፡፡

2/ ይህን አዋጅ የሚቃረን ማናቸውም ሕግ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሠራር ልምድ በዚህ አዋጅ የተመለከቱ ጉዳዮችን በሚመለከት ተፈጻሚነት አይኖረውም፡፡

3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ነባር ደንቦችና መመሪያዎች በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጡ አዲስ ደንቦችና መመሪያዎች እስከሚተኩ ድረስ ተፈፃሚነታቸው ይቀጥላል፡፡

182. <u>የመሸጋገሪያ ድንጋጌ</u>

በሌሎች ሕጐች የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ይህ አዋጅ ከጸናበት ቀን በፊት የተጀመሩ ጉዳዮች በነበረው ሕግ መሰረት ፍጻሜ ያገኛሉ፡፡

183. <u>አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ</u>

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ________ ቀን 2006 ዓ.ም

ሙላቱ ተሾመ (ዶ/ር)

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ
ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት